

Hannele Kujala

**Ankkuri-toiminnan kehittämissuunnitelman laatiminen
Suupohjan alueelle**

”Olen tyytyväinen, kun en enää pyydä anteeksi vaan kiitän.”

Opinnäytetyö

Kevät 2017

SeAMK/ Sosiaali- ja terveysala

Sosionomi AMK

SEINÄJOEN AMMATTIKORKEAKOULU

Opinnäytetyön tiivistelmä

Koulutusyksikkö: Seinäjoen Ammattikorkeakoulu

Tutkinto-ohjelma: Sosiaali- ja terveysala

Suuntautumisvaihtoehto: Sosionomi AMK

Tekijä: Hannele Kujala

Työn nimi: Ankkuri-toiminnan kehittämissuunnitelman laatiminen Suupohjan alueella. ”Olen tyytyväinen, kun en enää pyydä anteeksi vaan kiitän”.

Ohjaaja: Arja Hemminki

Vuosi: 2017

Sivumäärä: 64

Liitteiden lukumäärä: 5

Opinnäytetyökseni tein tutkimuksellisenä kehittämistyönä suunnitelman Ankkuri-toiminnan aloittamisesta Suupohjassa eli Kauhajoen, Isojoen, Karijoen ja Teuvan alueella. Tutkimuskysymyksinä oli millainen Ankkuri-toimintamalli toimisi parhaiten Suupohjan alueella ja miten malli juurrutetaan osaksi kuntien perustyötä?

Ankkuri-toiminnan tarkoituksena on puuttua varhaisessa vaiheessa lasten ja nuorten rikollisuuteen sekä perhe- ja lähisuhdeväkivaltaan sekä tehdä ehkäisevää työtä näillä saroilla. Toiminta perustuu monialaisen tiimin yhteistyöhön ja ammattitaitoon. Ankkuri-tiimin työote mahdollistaa nuorten tekemien rikosten sekä väkivallan tekijöiden ja uhrien tilanteen selvittämisen kokonaisvaltaisesti. Vaikeuksissa olevat nuoret ja perheenjäsenet tunnistetaan ja ohjataan tarpeen mukaisen avun ja tuen piiriin. Nopean puuttumisen ja asioiden läpikäymisen ansiosta väkivallan ja rikosten uusimisen riski pienenee. Asioiden käsittely ei pitkity, vaan ne saadaan hoidettua nopeasti.

Ankkuri-tiimissä yhdistyy monen alan asiantuntemus ja tilanne tulee hoidetuksi nopeasti ja kokonaisvaltaisesti samalla kerralla. Monialaisuuden hyödyt tulevat esiin erityisesti haastavissa, moniongelmaisten asiakkaiden tilanteissa, jolloin tiiminjäsenet tukevat toistensa työtä. Rikosten ehkäisemisellä ja perheiden avunsaannilla on suuri merkitys niin osapuolille itselleen kuin yhteiskunnallisesti. Ankkuri-toiminta lisää sisäistä turvallisuutta monialaisella yhteistyöllä ja sen avulla voidaan vähentää rikollisuudesta ja syrjäytymisestä aiheutuvia kustannuksia.

Suupohjan Ankkurin toimintamalli ja tavoitteet on tehty peilaten valtakunnalliseen Ankkuri-malliin, ottaen kuitenkin huomioon paikalliset olosuhteet ja toimijoiden vahvuudet, resurssit ja jo olemassa olevat käytännöt. Suupohjan Katusovittelu on yksi tärkeä työväline nuorten rikollisuuden ehkäisemisessä ja varhaisessa puuttumisessa.

Avainsanat: Ankkuri-toiminta, monialaisuus, ennaltaehkäisy, Katusovittelu

SEINÄJOKI UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES

Thesis abstract

Faculty: School of Health Care and Social Work

Degree programme: Degree Programme in Social Services

Specialisation: Bachelor of Social Services

Author: Hannele Kujala

Title of thesis: Creating a Development Plan for the Anchor Operations in Suupohja Region - "Now I am happy that I no longer apologize but thank!"

Supervisor(s): Arja Hemminki

Year: 2017

Number of pages: 64

Number of appendices: 5

The purpose of this thesis was to develop a plan for the Anchor Model operations in the Suupohja region that includes Kauhajoki, Karijoki, Isojoki and Teuva. The research questions were: Which model of the operations would be the most suitable for the region? How can it be made a stable part of the municipalities' basic services?

The aim of the Anchor-operations is early and preventive action concerning juvenile delinquency and domestic violence. The Anchor-team is a diversified group of professionals, which allows the problem to be resolved quickly and comprehensively. The parties in need of help are identified and promptly directed to suitable professionals which decreases the risk of violence and crime. The benefits of the multidisciplinary team show especially in challenging situations, when the clients have multiple troubles: the team members all support each other's work. The Anchor-operations help not only the parties involved, but also the entire society, since preventive action decreases the costs caused by crime and social exclusion.

The action model for Suupohja region's Anchor operations were created by reflecting on the national model, but also taking into account the local conditions, resources and existing practices, such as the Suupohja Street Mediation, which is important in both preventing and intervening in youth delinquency as early as possible.

Keywords: Anchor operations, multidisciplinary, prevention, Street Mediation

SISÄLTÖ

SISÄLTÖ

Opinnäytetyön tiivistelmä.....	2
Thesis abstract.....	3
Kaavioluettelo.....	6
1 JOHDANTO	7
2 VALTAKUNNALLISEN ANKKURI-TOIMINNAN KUVAUS.....	9
2.1 Lasten ja nuorten rikollisuuden käsittely Ankkuri-tiimissä	10
2.2 Perhe- ja lähisuhdeväkivallan käsittely Ankkuri-tiimissä	12
3 MONIALAISEN YHTEISTYÖN JA ENNALTAEHKÄISEVÄN TYÖN TÄRKEYS ASIAKASTYÖSSÄ.....	13
3.1 Monialaisen yhteistyön määritelmä	13
3.2 Ohjaus- ja palveluverkosto.....	15
3.3 Ennaltaehkäisevän työn tärkeys	16
3.4 Ennalta estävä toiminta poliisin näkökulmasta.....	17
4 KATUSOVITTELU JA RESTORATIIVINEN NÄKÖKULMA SOVITTELUSSA.....	18
4.1 Restoratiivinen oikeuskäsitys	18
4.2 Kasvatuksellisuus Katusovittelussa	19
5 NUORTEN RIKOLLISUUS SUOMESSA JA SUUPOHJAN ALUEELLA.....	21
5.1 Nuori rikoksentekijä.....	21
5.2 Nuorten rikollisuuteen vaikuttavia tekijöitä	23
5.3 Nuorten rikollisuus ja hyvinvointi Suupohjan alueella.....	24
6 SUUPOHJAN ANKKURI-TOIMINNAN KEHITTÄMISTYÖN PROSESSI	26
6.1 Tutkimuksellinen kehittämistoiminta Suupohjan Ankkuri-mallissa.....	26
6.2 Ankkuri-toiminnan tarve Suupohjassa ammattilaisten näkökulmasta.....	28
6.2.1 Pohjanmaan poliisilaitoksen työntekijöiden näkökulma	29
6.2.2 Suupohjan peruspalveluliikelaitoskuntayhtymän lapsiperheiden sosiaalipalveluiden näkökulma.....	30

6.2.3	Kauhajoen kaupungin nuorisopalveluiden työntekijätiimin näkökulma	31
6.3	Suupohjan Ankkuri-toiminnan kehittämisprosessi ja yhteistyöpalavereita	33
7	ANKKURI-TOIMINTAMALLI SUUPOHJASSA	37
7.1	Suupohjan Ankkuri-toiminnan tavoitteet	37
7.2	Suupohjan Ankkurin toimintatavat (liite 3)	38
7.3	Suupohjan Ankkuri-toiminnan vaikuttavuus	40
7.4	Toimijatahot Suupohjan Ankkurissa	41
7.5	Toiminnan työväline: Suupohjan Katusovittelu (liite 4)	43
7.6	Palveluohjaus ja jatkotoimenpiteet	46
7.6.1	Kauhajoen kaupungin nuorisopalvelut	46
7.6.2	Koulujen tukipalvelut	47
7.6.3	Perheneuvolan palvelut	48
7.6.4	Perhetukikeskuksen palvelut	49
7.6.5	Seinäjoen nuorisopsykiatrian poliklinikan palvelut, Kauhajoen toimipiste	50
7.6.6	Etelä-Pohjanmaan Ensi- ja turvakotiyhdistyksen toiminta	50
7.6.7	Etelä-Pohjanmaan sovittelutoiminta	50
8	JOHTOPÄÄTÖKSET	52
9	POHDINTA	56
	LÄHTEET	60
	LIITTEET	65

Kaavioluettelo

Kaavio 1. Suupohjan Ankkurin toimintakaavio.....	39
Kaavio 2. Suupohjan Katusovittelukaavio.....	45

1 JOHDANTO

Sektoriopinnoissani Seinäjoen Ankkuri-tiimin työntekijät kävivät puhumassa toiminnastaan ja minulle heräsi kiinnostus aihetta kohtaan. Pohjanmaan poliisilaitoksella Seinäjoella on otettu käyttöön Ankkuri-toiminta syksyllä 2015 ja huomattu sen tärkeys lasten ja nuorten rikollisuuden ennaltaehkäisyssä ja varhaisessa puuttumisessa. Ankkuri-toiminnan tarkoituksena on puuttua varhaisessa vaiheessa lasten ja nuorten rikollisuuteen, perhe- ja lähisuhdeväkivaltaan ja tehdä ehkäisevää työtä näillä saroilla. (Sisäministeriö, [viitattu 30.12.2015]). Työskentelen Kauhajoen kaupungin nuorisopalveluissa ja työssäni olen huomannut lasten, nuorten ja perheiden ongelmia ja tuen tarvettaan arkipäivän tilanteissa. Monesti lapsi tai nuori reagoi tilanteeseen siten, että siihen puuttuminen vaatii nopeaa ja tehokasta viranomaisten toimintaa, joka auttaa selviämään pahimman myllerryksen yli ja suunnittelemaan toimintaa tulevaisuuteen. Havahduin todellisuuteen Suupohjan alueen lasten ja nuorten hyvinvoinnissa ja mielestäni Ankkuri-toimintamallin käyttöönotto alueella vastaa tähän avuntarpeeseen.

Opinnäytetyökseni tein tutkimuksellisenä kehittämistyönä suunnitelman Ankkuri-toiminnan aloittamisesta Suupohjassa eli Kauhajoen, Isojoen, Karijoen ja Teuvan alueella. Tutkimuskysymyksinä on millainen Ankkuri-toimintamalli toimisi parhaiten Suupohjan alueella ja miten malli juurrutetaan osaksi kuntien perustyötä? Työssäni avaan Suomessa toimivaa Ankkurin toimintamallia ja peilaan sitä Suupohjassa toteutettavaan toimintamalliin. Monialainen yhteistyö ja ennaltaehkäisevä työ ovat opinnäytetyössäni käytettäviä avainkäsitteitä ja myös Ankkuri-toiminnan vankkaa perustaa. Teoriaosuudessa esittelen myös Katusovittelun ja restoratiivisen näkökulman sovittelussa. Opinnäytetyössäni avaan nuorten rikollisuutta ja syrjäytymistä Suomessa ja tarkemmin keskityn Suupohjan alueen nuorten hyvinvointiin ja rikollisuuteen. Lisäksi keskityn työssäni Suupohjan Ankkuri-toiminnan kehittämissuunnitelman laatimisprosessiin ja kerron mistä olen suunnitelman tekemiseen hakenut tietoa ja keneltä saanut tukea kehittämisprosessissa.

Jo tällä hetkellä käytettävissä olevien tietojen perusteella Ankkuri-toimintaa voidaan pitää merkittäviä yhteiskunnallisia kustannussäästöjä tuottavana ennaltaehkäisevänä ja varhaisen puuttumisen toimintamuotona. On myös ilmeistä, että toimintaan panostaminen ei tarkoita puhdasta lisäresursointia olemassa oleviin pal-

veluihin. Ankkurin vaikuttavuus syntyy pitkälti monialaisen työskentelyn oikea-aikaisuudesta ja palvelun fyysisestä sijoittumisesta asiakasvaikuttavuuden kannalta otollisesti. (Kinnunen, Lidman & Kaakinen 2010, 29.) Ankkuri-toiminnan käsikirjassa oli lause, joka sai minut pohtimaan sitä, kuinka tärkeää on auttaa nuoria ja heidän perheitään heti silloin, kun avuntarve on käsillä. *”Olen tyytyväinen, kun en enää pyydä anteeksi vaan kiitän.”* (Kinnunen ym. 2010, 30.) Tässä lauseessa korostuu mielestäni Ankkuri-toiminnan lähtökohta, jossa asiakasta autetaan varhaisessa vaiheessa ja ohjataan häntä eteenpäin niin, ettei huonoja asioita elämäänsä tarvitse toistaa.

2 VALTAKUNNALLISEN ANKKURI-TOIMINNAN KUVAUS

Ankkuri-projekti käynnistettiin Hämeenlinnan seudulla varsinaisen Ankkuri-hankkeen yhteydessä vuosina 2004–2006, jolloin ryhdyttiin rakentamaan monialaista tiimityötä (Ankkuri-malli moniviranomaisyhteistyössä 2013,12). Tarve Ankkuri-toiminnalle on syntynyt viranomaisten toimesta, koska haluttiin toimia saumatomasti ja tehostaa viranomaisten välistä yhteistyötä kohdatessa ongelmanuoria. Hämeenlinnan seutukunnassa alettiin kehittää toimintamuotoa ja siitä saatujen positiivisten tulosten perusteella toiminta sai pysyvän statuksen alueen toimijoiden keskuudessa. Monialaisen yhteistyön tuloksena ja voimavaroja yhdistämällä on pystytty auttamaan nuoria tehokkaasti ja nopeasti. Toiminta tapahtuu lähellä nuorta ja hänen perhettään ja toimintaa on pyritty kehittämään koko maata koskevaksi toimintamuodoksi. (Turvallisuussuunnitelma, [viitattu 18.9.2016].) Ankkuri-tiimejä on tällä hetkellä ympäri Suomea ja Pohjanmaan poliisipiirin alueellakin jo Seinäjoella, Vaasassa ja Kokkolassa. Suomen sisäministeriö on linjannut sisäisen turvallisuuden ohjelmassa, että Ankkuri-toimintaa pystyy räätälöimään kunkin alueen näköiseksi omien resurssien ja toimintatapojen linjaamana. (Turvallinen huominen – sisäisen turvallisuuden ohjelma, 39.)

Ankkuri-toiminnan tarkoituksena on puuttua varhaisessa vaiheessa lasten ja nuorten rikollisuuteen sekä perhe- ja lähisuhdeväkivaltaan ja tehdä ehkäisevää työtä näillä saroilla. Toiminta perustuu poliisin, sosiaalityöntekijän, psykiatrisen sairaanhoitajan ja nuorisotyöntekijän yhteistyöhön ja ammattitaitoon. Monialaisen Ankkuri-tiimin työote mahdollistaa nuorten tekemien rikosten sekä väkivallan tekijöiden ja uhrien tilanteen selvittämisen kokonaisvaltaisesti. Vaikeuksissa olevat nuoret ja perheenjäsenet tunnistetaan ja ohjataan edelleen tarpeen mukaisen avun ja tuen piiriin. (Sisäministeriö, [viitattu 30.12.2015].)

Nopean puuttumisen ja asioiden läpikäymisen ansiosta väkivallan ja rikosten uusimisen riski pienenee. Asioiden käsittely ei pitkity, vaan ne saadaan hoidettua nopeasti. Monialaisessa Ankkuri-tiimissä yhdistyy monen alan asiantuntemus ja tilanne tulee hoidetuksi kokonaisvaltaisesti samalla kerralla. Monialaisuuden hyödyt tulevat esiin erityisesti haastavissa, moniongelmaisten asiakkaiden tilanteissa, jolloin tiimin jäsenet tukevat toistensa työtä. Rikosten ehkäisemisellä ja perheiden avunsaannilla on suuri merkitys niin osapuolille itselleen kuin yhteiskunnallisesti.

Ankkuri-toiminta lisää ihmisten sisäistä turvallisuutta monialaisella yhteistyöllä ja sen avulla voidaan vähentää rikollisuudesta ja syrjäytymisestä aiheutuvia kustannuksia. Lisäksi jalkautuminen nuorten pariin koetaan ehdottoman tärkeäksi. (Sisäministeriö, [viitattu 30.12.2015].)

2.1 Lasten ja nuorten rikollisuuden käsittely Ankkuri-tiimissä

Ajoissa Ankkuriin - varhaista puuttumista nuorisorikollisuuteen ja lähisuhdeväkivaltaan on Sosiaalikehitys Oy:n julkaisu, joka on osa Ankkuri-toiminnan käynnistämistä ja kehittämishanketta 1.3.2010–29.2.2012. Julkaisussa esitellään Ankkuri-toimintaa, sen tuloksia ja kustannusvaikuttavuutta sekä kokemuksia toimijoiden ja sidosryhmien näkökulmasta. (Kinnunen ym. 2010,32.) Suomessa toimivilla Ankkuri-tiimeillä on tietyt painotukset toiminnassa resurssien ja tarpeen mukaan. Esitteen tässä yleisimmän toimintatavan, joka puuttuu nuorten rikollisuuteen ja perhe- ja lähisuhdeväkivaltaan.

Ankkuri-tiimeissä käsitellään kaikki alle 18-vuotiaiden nuorten ja lasten tekemiksi epäillyt rikolliset tapahtumat. Muun poliisitoimen piirissä käsitellään nuorten tapaukset lähinnä silloin, kun nuorella on jo takanaan useampia rikoksia. Nuorten tekemistä rikoksista tulee tieto Ankkuri-tiimille useimmiten poliisin, koulun, kaupan tai muun tahon yhteydenotosta. Nopea puuttuminen on keskeinen asia Ankkuri-toiminnassa. Asianosaisiin otetaan yhteyttä yleensä viikon sisällä tiedon saamisesta ja asia tulee Ankkuri-tiimin käsittelyyn kahden viikon sisällä. (Kinnunen ym. 2010, 6.)

Rikollisten tapahtumien käsittelyn alkuvaiheessa Ankkuri-poliisi suorittaa rikoksen esitutkinnan ja kutsuu nuoren vanhempiensa kanssa alkuselvitykseen. Ankkuri-poliisi kuulustelee tai puhuttelee nuorta rikoksesta ja siihen johtaneista tekijöistä sekä antaa laillisuuskasvatusta eli tietoa rikosten seuraamuksista ja herättelee nuorta pohtimaan tekojensa merkitystä. Poliisin rinnalla alkuselvitykseen osallistuu sosiaalityöntekijä, joka toimii tilanteessa sosiaalilautakunnan edustajana. Näpistelyasioissa puhuttelijana voivat toimia poliisi ja nuorisotyöntekijä riippuen Ankkuri-tiimin kokoonpanosta ja työnjaosta. Ankkuri-poliisi kirjaa kuulustelukertomuksen tai alle 15-vuotiaan puhuttelun rikosilmoitukseen. (Kinnunen ym. 2010, 6).

Sosiaalityöntekijä tai nuorisotyöntekijä jatkaa keskustelua nuoren ja vanhempien kanssa poliisin osuuden jälkeen ja selvittää lastensuojelun tarvetta. Sosiaalityöntekijä tekee havaintoja ja kyselee perheen ja nuoren tilanteesta, kuten perhesuhteista ja kaveripiiristä, kotielämästä, koulunkäynnistä, vapaa-ajanvietosta sekä tulevaisuuden näkymistä. Keskustelua käydään myös siitä, miten nuori voi vastaisuudessa välttää tilanteita, jotka voivat johtaa lainrikkomiseen. Asioiden luonteesta ja tilanteesta riippuen työntekijä voi käydä keskustelua nuoren kanssa kahden kesken, jolloin asioista voi olla helpompi keskustella avoimesti. (Kinnunen ym. 2010, 6.)

Useimmiten nuoren rikoksen käsittely päättyy jo Ankkurissa. Vahingonteoista valtaosa selvitetään kaikkien osapuolten kesken ensin Ankkurissa, josta ne menevät sovitteluun ja päättyvät sopimukseen. Nuoria ja vanhempia muistutetaan siitä, että nuorella on iästään riippumatta korvausvelvollisuus aiheuttamistaan vahingoista. Tapahtuman kokonaisvaltainen selvittäminen Ankkurin piirissä on nähty toimivaksi. Ankkuri-tiimi voi järjestää nuorten pienryhmätoimintaa esimerkiksi tapauksissa, joissa useamman nuoren ryhmä on tehnyt ilkivaltaa. Näin tapahtuma saadaan selvitettyä kokonaisvaltaisesti ja kaikkien nuorten osalta samanaikaisesti. Ryhmä kootaan yhteen kertomaan tapahtuneesta ja pohtimaan tekojensa seurauksia. Ilkivallan ja muun rikollisuuden toistumista pyritään ehkäisemään kasvattavilla keskusteluilla ja yhteisellä toiminnalla. Yleensä rikosasia ja nuoren tuentarpeet on selvitetty Ankkurissa yhdellä tapaamiskerralla, mutta tarvittaessa asioiden käsittelyä jatketaan. (Kinnunen ym. 2010, 6.)

Pitempikestoista tukea tarvitseva nuori ohjataan muihin palveluihin, esimerkiksi lastensuojeluun, nuorisotoimeen, terveystieteisiin, päihdepalveluihin tai etsivään työhön, toisinaan jopa saattaen ammattilaisten vastaanotolle asti. Erityisen tärkeää on motivoida nuorta hakemaan tarvitsemaansa apua. Ankkuri huolehtii siitä, ettei nuori jää yksin tyhjän päälle, vaan saa selvitettyä asioitaan ja näkee uusia mahdollisuuksia tulevaisuudessa. Useat vanhemmat näkevät hyväksi, että yhdessä nuoren kanssa selvitetään tapahtunutta ja siihen johtaneita tekijöitä. Samalla käynnillä vanhemmat tapaavat sekä poliisin että sosiaalityöntekijän, minkä vanhemmat ovat kokeneet myönteiseksi. Vanhemmat voivat saada lisätietoa nuoren tekemisistä sekä tukea kasvatustyöhön. Toisinaan kohdataan vanhempia, jotka vähättelevät tapahtunutta ja vasta poliisin tekemän puhuttelun myötä nuori ymmärtää tehneen-

sä rikoksen ja vastuunsa siitä. Vanhemman läsnä ollessa varmistetaan aina, että myös nuori saa tilaa puhua. Puhuttelua ja keskusteluita voidaan jatkaa erikseen vanhempien ja nuoren kanssa. (Kinnunen ym. 2010, 7-8.)

Rikoksen käsittely Ankkuri-työntekijöiden, nuoren ja vanhempien kesken, sakot ja asioiden sovittelu kaikinensa voi tuntua nuoresta rankalta. Jo poliisilaitokselle tuleminen ja vaivan tuottaminen vanhemmille voi olla hänelle harmittava kokemus. Rikosasian kertaaminen voi myös tuntua häpeälliseltä. Pyrkimyksenä on kuitenkin, että asioiden selvittäminen on nuorelle helpottava kokemus. Keskustelut pääte-
tään Ankkurissa aina myönteisellä tavalla, ajatuksella ”elämä jatkuu ja virheistä otetaan opiksi”. Myös vanhemmat saavat tukea päästäkseen asian yli ja palaut-
taakseen luottamuksensa nuoreen. (Kinnunen ym. 2010, 8.)

2.2 Perhe- ja lähisuhdeväkivallan käsittely Ankkuri-tiimissä

Ankkurissa käsitellään poliisin tietoon tulleet perhe- ja lähisuhdeväkivaltatapauk-
set. Perheväkivalta on perheen sisäistä väkivaltaa, joka voi kohdistua kehen ta-
hansa perheenjäseneseen ja voi ilmetä henkisenä, fyysisenä tai seksuaalisena väki-
valtana. Lähisuhdeväkivaltaan lukeutuu sukulaisuus-, seurustelu-, ystävyys- ja
tuttavuussuhteissa tapahtuva väkivalta. Ankkuri saa tiedon lähisuhdeväkivaltata-
pauksista yleensä poliisin kautta poliisipartion tekemistä lastensuojeluilmoituksista,
rikosilmoituksista, poliisin vuorokausiraporteista tai hätäkeskusilmoituksista. Tapa-
uksen tullessa tietoon poliisi suorittaa esitutkinnan ja vie asian syyttäjälle syyte-
harkintaan. Kaikki perheen sisäinen väkivalta lukeutuu pahoinpitelyrikoksiin ja on
virallisen syytteen alaista. Syytteen nostaminen on siis mahdollista riippumatta
siitä, onko väkivallan kohde itse siihen halukas. (Kinnunen ym. 2010, 8-9.)

Ankkurin työntekijät käsittelevät perheväkivaltaa yleensä kaikkien osapuolten
kanssa ja tarpeen tullen hoitokontaktit järjestetään toisaalle. Näin varmistetaan
uskallus puhua asiasta ja avunsaanti. Keskusteluissa huomataan usein, että väki-
valtaiset tilanteet ovat toistuneet samankaltaisina ja niihin on löydettävissä ratkai-
suja. (Kinnunen ym. 2010, 9.)

3 MONIALAISEN YHTEISTYÖN JA ENNALTAEHKÄISEVÄN TYÖN TÄRKEYS ASIAKASTYÖSSÄ

”Yhdessä työskentelemisen rikkaus on siinä, että oppii toisen ammattikunnan tapoja hahmottaa asiakastilanteita, ongelmia ja niiden ratkaisutapoja. Samalla oppii usein itselle vierasta kieltä, kuitenkin hukkaamatta omaa ammatillista kieltään, mikä on tiimin yksi resurssi.” (Raitakari & Virokannas 2010, 85-89.) Tässä ajatuksessa kiteytyy mielestäni monialaisen yhteistyön ydin, joka toimii myös tämän luvun johtoajatuksena. Tässä luvussa esittelen monialaisen yhteistyön lisäksi myös ennaltaehkäisevän työn tärkeyttä ihmisten kanssa toimiessa. Poliisin näkökulmasta käytetään termiä ennalta estävä toiminta ja sosiaali- ja terveystaloudissa käytetään termiä ennaltaehkäisevä työ. Juha Sipilän hallitusohjelmassakin painotetaan yhtenä kärkihankkeena ja tärkeänä osa-alueena varhaista tukea, ennaltaehkäisevää työtä ja vaikuttavia asiakaslähtöisiä palveluketjuja yli hallinnonrajojen. (Ratkaisujen Suomi 2015, 20.)

3.1 Monialaisen yhteistyön määritelmä

Eri viranomaisten yhteistyötä on vuosien saatossa kutsuttu eri nimityksillä. Viranomaisten välistä yhteistyötä on kutsuttu moniammatilliseksi yhteistyöksi, joka korostaa ammattiosaamista. Moniammatillisuudessa on kyse samasta asiasta kuin nykyään käytettävästä monialainen yhteistyö-käsitteestä, mutta monialainen yhteistyö kuvaa toiminnan luonnetta selkeämmin ja laajemmin. Käsitteessä halutaan laajentaa toiminta eri sektoreiden ja toimialojen yhteistyöksi. Lisäksi halutaan korostaa, että käsitteeseen sisältyvät sekä toimialat että työntekijät ja heidän ammattiosaamisensa. Näin monialaisessa viranomaisyhteistyössä kohtaavat eri sektoreiden palvelut ja niissä oleva ammattitaito. (Lybeck & Wallden 2011, 26-27.)

Monialaisen yhteistyön tekeminen vaatii oman toimialansa palvelujen ja toimivallan rajojen tuntemista. Lisäksi on hyvä tietää, mitä muilla toimialoilla on tarjota asiakkaan elämänkulun parantamiseksi. Toimiva ja sujuva yhteistyö haastaa kyseenalaistamaan omaa tekemistään ja etsimään uutta näkökulmaa toimimaan yhdessä asetetun tavoitteen suuntaisesti. Yhteistyö edellyttää osapuolilta myös keskinäistä luottamusta ja toisen ammattiosaamisen kunnioittamista. Monialainen työote mah-

dollistaa asiakkaiden kokonaisvaltaisen tilanteiden selvittämisen. Näin asiakkaat osataan ohjata edelleen oikeanlaisen tuen ja avun piiriin. Tällainen työote voi pelkistetyimmillään olla työnjakoa ja parhaimmillaan yhteistä työtä, jossa ammatilliset rajat hämärtyvät. Tilanteessa syntyy positiivista keskinäistä riippuvuutta ja jokaisen ammatillisen osaamisen kehittymistä. Omasta ammatti-identiteetistä on kuitenkin osattava pitää kiinni, vaikka tärkeää onkin tiedon ja osaamisen jakaminen eri ammattiryhmien välillä. (Lybeck & Wallden 2011, 26-27.) Monialaisen yhteistyön merkitys on suuri nuorten kanssa työskenneltäessä ja myös esimerkiksi Isossa-Britanniassa on luotu erilaisia viranomaisten monialaiseen yhteistyöhön pohjautuvia toimintamalleja, jotka ehkäisevät nuorten rikollisuutta ja ohjaavat oikeanlaisen avun ja tuen piiriin (Youth crime prevention programmes, 2016).

Sosiaalihuollon ja muiden toimijoiden on muodostettava asiakkaan edun mukainen kokonaisuus. Monialaista yhteistyötä toteutettaessa on asiakkaan suostumuksella tarvittaessa otettava yhteys muihin toimijoihin sekä omaisiin ja läheisiin. Muilla toimijoilla on velvollisuus pyynnöstä osallistua palvelutarpeen arviointiin ja suunnitelman tekemiseen. (Monialainen yhteistyö, 2015.)

Sosiaalihuoltolain 41 pykälässä säädetään monialaisesta yhteistyöstä. Palvelutarpeen arvioimiseksi, päätösten tekemiseksi ja sosiaalihuollon toteuttamiseksi toimenpiteestä vastaavan sosiaalihuollon viranomaisen on huolehdittava siitä, että käytettävissä on henkilön yksilöllisiin tarpeisiin nähden riittävästi asiantuntemusta ja osaamista. Jos henkilön tarpeiden arviointi ja niihin vastaaminen edellyttävät sosiaalitoimen tai muiden viranomaisten palveluja tai tukitoimia, on näiden tahojen osallistuttava toimenpiteestä vastaavan työntekijän pyynnöstä henkilön palvelutarpeen arvioinnin tekemiseen ja asiakassuunnitelman laatimiseen. Sosiaalihuoltoa toteutetaan yhteistyössä eri toimijoiden kanssa siten, että sosiaalihuollon ja tarvittaessa muiden hallinnonalojen palvelut muodostavat asiakkaan edun mukaisen kokonaisuuden. Työntekijän on oltava tarpeen mukaan yhteydessä eri yhteistyötahoihin ja asiantuntijoihin sekä tarvittaessa henkilön omaisiin ja muihin hänelle läheisiin henkilöihin siten kuin tässä laissa tarkemmin säädetään. (L 1301/2014.)

3.2 Ohjaus- ja palveluverkosto

Nuorisolain yhtenä tavoitteena ja lähtökohtana on monialainen yhteistyö, jolla tarkoitetaan paikallistasolla toteutettavaa eri toimialojen viranomaisten yhteistyötä. Monialaisessa yhteistyössä ovat mukana sekä kunnalliset että valtion viranomaiset, mutta lain tasolla monialainen yhteistyö koskee vain viranomaisia. Yksityisillä palvelujentuottajilla ei ole samanlaisia toimintavelvoitteita kuin viranomaisilla. (Lybeck & Wallden 2011, 25-26.) Uudessa nuorisolaissa, joka astui voimaan 1.1.2017 (L 21.12.2016/1285) monialaisesta yhteistyöstä säädetään pykälässä 9. Paikallisten viranomaisten monialaisen yhteistyön yleistä suunnittelua ja toimeenpanon kehittämistä varten kunnassa on oltava ohjaus- ja palveluverkosto tai muu vastaava yhteistyöryhmä, jonka kohderyhmänä ovat kaikki kunnassa asuvat nuoret. Verkoston tai muun yhteistyöryhmän tulee toimia vuorovaikutuksessa nuorisoalan järjestöjen ja muiden nuorten palveluja tuottavien yhteisöjen kanssa. Kahdella tai useammalla kunnalla voi olla yhteinen verkosto. Verkosto ei käsittele yksittäistä nuorta koskevia asioita vaan laajempia kokonaisuuksia. (Wrede 2016).

Verkoston tehtävänä on koota tietoja nuorten kasvu- ja elinoloista sekä arvioida niiden pohjalta nuorten tilannetta paikallisen päätöksenteon ja suunnitelmien tueksi. Tehtävänä on edistää nuorille suunnattujen palvelujen yhteensovittamista, yhteisiä menettelytapoja nuoren palveluihin ohjaamisessa sekä tiedonvaihdon sujuvuutta. Lisäksi verkoston tehtävänä on edistää yhteistyötä nuorisotoiminnan toteutumiseksi. (Wrede 2016.) Suupohjassa ohjaus- ja palveluverkoston tehtäviä hoitaa Suupohjan lasten, nuorten ja perheiden johtoryhmä, joka on hyväksynyt myös alueellamme aloittavan monialaisen Suupohjan Ankkuri-toiminnan kehittämisen ja toiminnan aloittamisen alueella. Lisäksi Suupohjan lasten, nuorten ja perheiden johtoryhmä toimii Suupohjan Ankkuri-tiimin ohjausryhmänä, jonka tarkoituksena on Ankkuri-toiminnan kehittäminen, seuraaminen, arvioiminen ja tulosten tarkastelu.

Verkostotyön onnistumisen avaimet ovat luottamus, sitoutuminen ja tunteminen. Järvensivun mukaan verkostotyössä yhteisen luottamuksen rakentaminen on tärkeää ja se edistää yhteistyön tekemistä. Toimijoiden pitää luottaa toisiinsa, jotta tietoa pystytään jakamaan. Toimijoiden sitoutuminen yhteiseen tekemiseen ja toisen toimijan työn ja työskentelytapojen tunteminen luovat pohjan onnistuneelle verkostotyölle. Nämä keskeiset ydinasiat saavat tiedon liikkumisen kehän luotua ja

tietoa saadaan toimijoiden käyttöön oppimalla toisista. Pystytään luomaan yhteisiä tavoitteita ja toimintasuunnitelmia, jotka luovat innostusta ja uusia toimijoita ja toimintatapoja saadaan mukaan. Näin verkostoyhteistyö kehittyy edelleen. (Järvensivu, [viitattu 24.10.2016].)

3.3 Ennaltaehkäisevän työn tärkeys

Ennaltaehkäisevän työn näkökulma on vahvasti läsnä jokapäiväisessä työssäni lasten ja nuorten kanssa Kauhajoen kaupungin nuorisopalveluissa. Ehkäisevän työn käsitteen ja toiminnan voi liittää hyvinvointiin ja huolenpitoon, joka auttaa jo varhaisessa vaiheessa apua tarvitsevaa asiakasta. Ennaltaehkäisy ja varhainen puuttuminen ehkäisevät ongelmien syntyä myös myöhemmällä iällä ja vähentävät merkittävästi psyykkisiä häiriöitä sekä nuoruusiän käytöshäiriöitä. Ennaltaehkäisevä työ ei ole yksin kenenkään toimijan vastuulla, vaan ehkäisevää työtä tehdään monen toimijan toteuttamana. (Lundbom 2014, 10-11.)

Ennaltaehkäisevien palvelujen ja varhaisen puuttumisen taloudellinen hyöty on myös merkittävää. Oikein kohdistetuilla toimenpiteillä ja oikeaan aikaan annetulla tuella on huomattavat kustannusvaikutukset yhteisön kannalta. Ennaltaehkäisevä työ ja varhaisen tuen tarjoaminen on yhteiskunnalle taloudellisempaa kuin nuoren auttaminen vasta siinä vaiheessa, kun tilanne on riistäytynyt käsistä ja syrjäytymiskehitys on edennyt jo pitkälle. Ennaltaehkäisevän työn merkitys ja sosiaalisen vahvistamisen tärkeys on tiedostettu jo pitkään lasten ja nuorten keskuudessa toimivien ammattilaisten välillä ja yhteistyöllä onkin pitkät perinteet Suomessa. Viranomaisten välisen yhteistyön merkitys on korostunut erityisesti lapsiin ja nuoriin liittyvissä asioissa. Kiinteällä viranomaisyhteistyöllä syntyy keskinäinen luottamus ja vastuu yhteisistä asioista sekä asiakkaista. (Ankkuri-malli moniviranomaisyhteistyössä 2013, 11.)

Uuden sosiaalihuoltolain tavoitteena on edistää sosiaalihuollon yhdenvertaista saatavuutta ja saavutettavuutta, siirtää sosiaalihuollon painopistettä korjaavista toimista hyvinvoinnin edistämiseen ja varhaiseen tukeen, vahvistaa asiakaslähtöisyyttä ja kokonaisvaltaisuutta asiakkaan tarpeisiin vastaamiseksi sekä turvata tuen saantia asiakkaan omissa arkiympyröissä. Laki lisää yhteistyötä sosiaalihuollon ja eri toimijoiden välillä asiakkaiden hyvinvoinnin edistämiseksi ja ylläpitämiseksi.

(Kuntainfo 2015.) Sosiaalihuoltolaissa 9 pykälässä säädetään lasten ja nuorten hyvinvoinnin seuraamisesta ja edistämisestä. Kunnallisten viranomaisten on yhteistyössä seurattava ja edistettävä lasten ja nuorten hyvinvointia sekä poistettava kasvuolojen epäkohtia ja ehkäistävä niiden syntymistä. Sosiaalihuollosta vastaavan viranomaisen on välitettävä tietoa lasten ja nuorten kasvuoloista ja sosiaalisista ongelmista sekä annettava asiantuntija-apua muille viranomaisille samoin kuin kunnan asukkaille ja kunnassa toimiville yhteisöille. (L1301/2014.)

3.4 Ennalta estävä toiminta poliisin näkökulmasta

Poliisin ennalta estävän toiminnan tavoitteena on yhteiskunnan turvallisuuden parantaminen ja rikosten torjunta. Poliisi estää rikoksia, järjestyshäiriöitä, onnettomuuksia ja ratkaisee ongelmia yhteistyössä ihmisten, muiden viranomaisten ja yhteisöjen kanssa. Poliisin ennalta estävässä toiminnassa on keskeistä väkivallan vähentäminen, verkostoyhteistyön tehostaminen, tietojohtoisuuden vahvistaminen ja sosiaalisen median hyödyntäminen.

Työn tavoitteena on, että vaikutukset ilmenevät hyötynä pitkällä aikavälillä toiminnan tehostumisena, rikosten vähenemisenä ja turvallisuuden lisääntymisenä. Poliisin ennalta estävä toiminta on poliisin kaikkeen toimintaan poikkileikkaavasti sisältyvä toimintatapa, jota tehdään poliisiorganisaation kaikilla tasoilla alueellinen ja ihmisten yhdenvertaisuus huomioiden. (Poliisin ennalta estävä toiminta, [viitattu 12.10.2016].) Poliisilaissa (L 872/2011) yhtenä poliisin tehtävänä on rikosten ennalta estäminen. Ankkuri-toiminta on yksi poliisin ennalta estävä toimintamuoto ja se on koettu tärkeäksi ennalta estävän työn ja monialaisen yhteistyön muodoksi eri poliisilaitosten toiminta-alueilla.

4 KATUSOVITTELU JA RESTORATIIVINEN NÄKÖKULMA SOVITTELUSSA

Tässä luvussa esittelen Katusovittelun ja sen restoratiivisen näkökulman sovitte-
lussa. Katusovittelu on Aseman Lapset ry:n Suomeen lanseeraama toimintamu-
oto, joka on aloitettu Helsingissä pilottivaiheella 2013. Katusovittelu perustuu resto-
ratiivisen oikeuden filosofiaan, jossa rikos nähdään konfliktina ihmisten välisissä
suhteissa ja siksi se pitää käsitellä ihmisten kesken. Sovittelemisen edellytys on
restoratiivisen oikeuden filosofian omaksuminen osaksi omaa toimintaa. (Turkka &
Roponen 2016.) Restoratiivisessa konfliktin ratkaisussa rankaisun sijaan pyritään
kohtaamiseen, jossa korjataan ja palautetaan ihmissuhteet ennalleen (Gellin 2011,
67).

4.1 Restoratiivinen oikeuskäsitys

Restoratiivisessa oikeuskäsityksessä on tärkeää korjata uhrin emotionaalisia ja
taloudellisia menetyksiä sekä hänen turvallisuuden tunnettaan. Tekijän näkökul-
masta on tärkeää päästä kohtaamaan uhri ja tekonsa seuraukset, jolloin hän voi
ottaa vastuun teoistaan. (Gönczöl 2010, 20-21.) Restoratiivinen tapa ratkaista jo-
kin tietty konflikti on siis sovittaa tilanne tekijän ja asianomistajan kesken, eikä ha-
kea syyllistä, rangaistusta ja tuomiota. Restoratiivisen oikeuden tavoitteena on
korjata vääryys ja vähentää osapuolille aiheutunutta mielipahaa. Tärkeänä asiana
nähdään anteeksi pyytäminen ja - antaminen sekä häpeän kokemusten positiivi-
nen vaikutus. (Braithwaite 2003, 12.) Menettelyn on havaittu vähentävän rikkeiden
uusimisriskiä ja lisäävän asianosaisten tyytyväisyyttä. Restoratiivinen oikeus on
aina prosessi, jossa molemmille osapuolille pitäisi jäädä uskoa itseensä ja positiiv-
isia tulevaisuudenodotuksia. (Niemi 2016, [viitattu 26.10.2016].)

Restoratiivisuus viittaa siis korjaamiseen tai palauttamiseen. Katusovittelussa res-
toratiivisina arvoina ja toiminnan lähtökohtina ovat kunnioitus, vapaaehtoisuus,
vastuullisuus, ihmisten väliset suhteet ja tasa-arvo (Turkka & Roponen 2016). On
tärkeää kuunnella aidosti nuoren näkökulma asioihin ja antaa hänelle mahdolli-
suus toimia toisin. Restoratiivisessa toimintatavassa yksilöllä on oikeus osallistua

oman konfliktin ratkaisemiseen tavalla, joka antaa voimavaroja vastaavien tilanteiden kohtaamiseen tulevaisuudessakin. Toisinaan tilanteissa omat voimavarat eivät riitä osapuolia tyydyttävään ratkaisuun, joten silloin tarvitaan mukaan tilanteen selvittämiseen sovittelijaa. Sovittelijan tehtävänä ei kuitenkaan ole ratkaista konfliktia osallisten puolesta, vaan hänen tehtävänä on ohjata ja tukea ratkaisun löytämisessä. Sovittelutilanteessa on saavutettu paras tulos, kun osapuolet ovat oppineet toimintamalleja, jotka estävät vastaavanlaisten ristiriitojen syntymisen jatkossa. (Poikela 2010, 15.)

4.2 Kasvatuksellisuus Katusovittelussa

Myös Suupohjan Katusovittelussa käytetään restoratiivisuuteen perustuvaa työtettä ja kasvatuksellinen ote on tärkeää lasten ja nuorten kanssa toimiessa. Toimintamuotoa käytetään lasten ja nuorten tekemiin lieviin asianomistajarikoksiin eli tilanteisiin, joissa taloudellinen tai henkinen vahinko ei ole ollut mittava. Toiminta kohdistuu automaattisesti kaikkiin alle 15-vuotiaiden nuorten tekemiin rikos- tai riita-asioihin esimerkiksi näpistykseen, koska alle 15-vuotiaat eivät ole rikosoikeudellisessa vastuussa teoistaan. Toki Katusovitteluun voidaan ottaa myös yli 15-vuotiaiden nuorten lieviä asianomistajarikoksia, jos molemmat osapuolet niin haluavat. Myös kouluissa tapahtuneet rikokset esimerkiksi kiusaamiset tai koulun omaisuuden anastamiset voidaan ottaa Katusovitteluun. Toiminnan tavoitteena on nopea ja tavoitteellinen puuttuminen nuorten lieviin rikos- ja riita-asioihin ja luoda matalan kynnyksen toimintaa, jolloin asioihin puuttumisen kynnyks madaltuu. Pitkän ajan tavoitteena on nuorten tekemien näpistysten ja vahingontekojen vähentäminen Suupohjan alueella, toiminnan juurruttaminen osaksi perustehtävää ja toiminnan kehittäminen eteenpäin yhdessä alueen toimijoiden kanssa. Esittelen Suupohjan Katusovittelumallia vielä tarkemmin myöhemmin tässä opinnäytetyössä. (Suupohjan Katusovitteluohjeistus, [viitattu 28.12.2016].)

Katusovittelutoiminnassa järjestetään myös nuorten ryhmiä, joita vetävät aina kasvatustalon ammattilaiset. Ryhmissä keskitytään konfliktinratkaisutaitoihin, erilaisten tunteiden tunnistamiseen ja ilmaisemiseen sekä itsetuntemuksen vahvistamiseen. Koulutuksen tarkoituksena on edistää nuoren omaa harkintaa ja kykyä pysyä pois hankaluuksista. Ryhmissä nuorten kanssa käydään läpi myös sovittelun perus-

teita, jotta he voivat jatkossa toimia esimerkiksi Katusovitteluun päätyvien nuorten "tukihenkilöinä". (Aseman Lapset ry, 2013.) Katusovittelun ydinajatuksen voi mielestäni lyhentää Peavyn ajatukseen: "Totuus ei synny yksittäisen ihmisen päässä eikä sitä sieltä löydy, vaan se syntyy totuutta yhdessä etsivien ihmisten välillä heidän dialogisen vuorovaikutuksen prosessissa" (Peavy 2006, Poikelan 2010, 5 mukaan).

5 NUORTEN RIKOLLISUUS SUOMESSA JA SUUPOHJAN ALUEELLA

Tässä luvussa esittelen nuorten rikollisuutta Suomessa ja Suupohjan alueella. Millainen on nuori rikoksentekijä ja mitkä tekijät vaikuttavat rikolliseen käyttäytymiseen? Lisäksi esittelen lyhyesti lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelman 2015-2016 tietoa Suupohjan alueelta ja Suupohjan lastensuojelutilastoja 09/2016.

Suomessa eduskunta säätää lait ja rikoslaki määrää sen, kuka on rikollinen ja millaisesta rikoksesta saa rangaistuksen. Rikos on tarkoituksellinen teko eli kaikenlaiset poikkeavan käyttäytymisen muodot tai ei-toivottavat teot eivät ole rikoksia. (Laine 2014, 34.) Rangaistavat teot voivat vaihdella eri yhteiskunnissa eri aikoina vallalla olevien moraalisten arvostusten ja yhteiskunnallisten olojen mukaan. Poliisin tai muiden viranomaisten tietoon rangaistavista teoista tulee vain osa. Mitä vakavampi rikos on kyseessä, sitä todennäköisempää on, että se ilmoitetaan poliisille. Yleensä kun rikollisuudesta puhutaan, niin sillä tarkoitetaan sitä, että rikoksesta on jääty kiinni. Se on kuitenkin vain hyvin pieni osa rikollisuudesta, koska rikollisuudesta suurin osa on piilorikollisuutta ja ilmirikollisuus on vain jäävuoren huippu. (Laine 2014, 47.)

5.1 Nuori rikoksentekijä

Nuorella rikoksentekijällä tarkoitetaan henkilöä, joka rikoksentekohetkellä on ollut vähintään 15-vuotias, mutta ei 21 vuotta täyttänyt. Rikosoikeudellinen vastuu alkaa 15 vuoden iässä. Tätä nuorempien rikokset jäävät rankaisematta, mutta heihin voidaan kohdistaa tarvittaessa raskaitakin viranomaistoimia. (Salmi 2015, [viitattu 7.1.2016].) Alle 15-vuotias nuori on velvollinen korvaamaan aiheuttamansa vahingon eli vahingonkorvausvastuulla ei ole ikärajaa. Tämä koskee niin tahallista kuin vahingossa tehtyä vahinkoa. Vahingonkorvauksessa otetaan kuitenkin huomioon nuoren ikä, kehitystaso, teon laatu, vahingon kärsineen varallisuus sekä muut olosuhteet. (MLL nuorten netti, [viitattu 7.1.2016].) Lastensuojelulaissa (12.2.2010/88) lapsena pidetään alle 18-vuotiaita. Sosiaaliviranomaisten tulee pääsääntöisesti olla mukana alle 18-vuotiaiden tekemien rikosten esitutkinnassa ja tuomioistuinkäsittelyssä. Alaikäisen tekemä rikos voi myös antaa aiheen ryhtyä lastensuojelulain

mukaisiin toimiin, joista ensisijaisia ovat avohuollon tukitoimet ja viimesijainen huostaanotto. (Salmi 2015, [viitattu 7.1.2016].)

Nuoruus on rikosten tekemisen kannalta varsin aktiivista aikaa. Etenkin omaisuus- ja väkivaltarikosten kohdalla rikosalttius huipentuu nuoruuden ja varhaisaikuisuuden aikana. Rikokset eivät jakaannu tasaisesti nuorten kesken vaan pieni osa nuorista tekee runsaasti rikoksia. Kasvava haaste on nuorten tekemien rikosten kasaantuminen pienelle ryhmälle nuoria. Toistuvasti rikoksia tekeville nuorille on usein kasaantunut myös muita ongelmia. Helsinkiläislapsia tutkittaessa havaittiin, että 70 prosenttia rikoksen uusineista lapsista oli joutunut tekemisiin lastensuojelun kanssa jo ennen ensimmäistä rikollista tekoaan. Lisäksi tutkimuksissa on havaittu, että koulupudokkuudella ja työttömyydellä on yhteys sekä väkivallan tekemiseen että uhriksi joutumiseen, kun tarkastellaan vakavaa tai toistuvaa väkivaltaa. (Turvallinen huominen - sisäisen turvallisuuden ohjelma, 23.)

Nuoruuden aikainen rikosten tekeminen on melko yleistä ja sitä voidaan jopa pitää nuoruuteen kuuluvana kokeiluvaiheena. Rikosteot ovat tällöin suhteellisen lieviä. Nuoruuden aikaiseen rikoskäyttäytymisen tyyppiin kuuluu, että rikosten tekeminen alkaa murrosiän tienoilla ja päättyy varhaisaikuisuudessa. Useimmiten nuoren varttuessa aikuiseksi rikosten tekeminen ei enää kiinnosta tai tunnu mielekkäältä. Rikosten tekemisestä luovutaan usein myös aikuisuuteen kuuluvien elämänmuutosten sysäämänä. Tällaisia muutoksia ovat esimerkiksi opiskelupaikan saaminen, työllistyminen tai parisuhteen vakiintuminen. Koko elämän ajan jatkuva rikoskäyttäytyminen on melko harvinaista. Tähän tyyppiin kuuluva rikoskäyttäytyminen ilmenee usein jo varsin nuorella iällä ongelmakäyttäytymisenä, kuten aggressiivisuutena ja vaikeuksina sosiaalisessa kanssakäymisessä muiden kanssa. Nuoruusiässä mukaan tulee rikollisia tekoja ja rikosten tekeminen jatkuu ja usein vakavoituu varhaisaikuisuuden aikana. Viimeistään tässä vaiheessa nuori joutuu useimmiten tekemisiin myös rikosoikeusjärjestelmän kanssa. (Salmi 2015, [viitattu 7.1.2016].)

Suuri osa nuorten tekemistä rikoksista ei tule poliisin tietoon. Tästä rikollisuuden osasta saadaan tietoa kyselytutkimuksilla. Poliisin tietoon tullutta rikollisuutta tarkasteltaessa voidaan havaita, että rikokset, joissa nuorten osuus on suuri, liittyvät usein vapaa-ajanviettoon, alkoholiin ja ikärajoja koskeviin säännöksiin. Vahingon-

teoissa, autovarkauksissa ja ryöstöissä nuorten tekijöiden osuus on merkittävä. Tyypillisiä suomalaisnuorten tekemiä tekoja ovat myymälävarkaudet ja koulusta varastaminen, vahingonteot, kuten omaisuuden tuhoaminen sekä seiniin kirjoittelu ja piirtely, lievä väkivalta sekä liikennერიკkomuksista ilman ajokorttia ajaminen tai rattijuopumus. Huomattavan yleistä nuorten keskuudessa on luvaton musiikin lataaminen ja jakaminen internetissä. (Salmi 2015, [viitattu 7.1.2016].)

5.2 Nuorten rikollisuuteen vaikuttavia tekijöitä

Köyhyys on yksi rikollisuuden riskitekijä. Perheen nostaminen köyhyydestä vähentää lasten rikollisuutta. Positiivinen vaikutus nuoren toimintaan kanavoituu kontrollin kautta, kun perhe pääsee köyhyydestä, vanhemmat jaksavat ja pystyvät valvomaan lapsiaan paremmin. Myös yhteiskunnan eriarvoisuus on rikollisuutta selittävä tekijä. Rikosaktiiviset yksilöt ajautuvat helposti toistensa seuraan ja ryhmät muodostavat otollisen pohjan rikollisuuden oppimiselle. Irrallisuus sosiaalisen kontrollin instituutioista kuten koulutuksesta, työelämästä ja perheestä lisää rikosalttiutta. Tässäkin ilmenee yksilöalttiuden ja ulkoisen kontrollin vuorovaikutus: kontrollia kaihtava yksilö hakeutuu elämänpiireihin, joissa kontrollia on vähän, mutta häneen voi vaikuttaa ulkoisen kontrollin tehostuminen. Rikosura voi myös päättyä, jos yksilö pystyy uudelleen liittymään kontrolloiviin instituutioihin kuten parisuhteeseen tai työhön. (Niemi 2011, [viitattu 7.1.2016].)

Rikollisuuteen kohdistuvat sosiaaliset reaktiot lisäävät rikosuran jatkumisen todennäköisyyttä. Tämä johtuu karkeasti jaotellen kahdesta seikasta. Ensinnäkin leima-
tun yksilön on entistä vaikeampi kiinnittyä sosiaalisesti kontrolloiviin instituutioihin, kun esimerkiksi työnantajat vieroksuvat hänen työllistämistään. Toiseksi rikolliseksi leimaaminen muuttaa yksilön käsitystä itsestään, rikollisen identiteetti toimii tavallaan itsensä toteuttavana ennusteena. Rikollisuuden määrään vaikuttaa myös rikostilaisuuksien mahdollisuus eli rikos tapahtuu, jos motivoitunut yksilö kohtaa sopivan uhrin tai kohteen valvomattomassa tilanteessa. Rikollisuuteen voidaan siis vaikuttaa rikoksentekeä vaikeuttamalla ja valvontaa lisäämällä. (Niemi 2011, [viitattu 7.1.2016].)

5.3 Nuorten rikollisuus ja hyvinvointi Suupohjan alueella

Pohjanmaan poliisilaitos tilastoi tehtyjä rikoksia alueellamme. Suupohjan alue kattaa Kauhajoen, Isojoen, Karijoen, Teuvan ja Kurikan. Tilastoon on koottu Suupohjan alueen nuorten tekemiä rikoksia eli 15-17-vuotiaiden sekä alle 14-vuotiaiden nuorten tekemiä rikoksia, joita ovat omaisuusrikokset, henkeen ja terveyteen kohdistuneet rikokset, liikenne rikokset, huumausainerikokset, alkoholirikokset sekä liikenne rikkomukset. Huumausainerikoksista on eritelty tarkemmin huumausaineen käyttörikos, huumausainerikos ja törkeä huumausainerikos. Tilastot ovat ajalta 2013 – 09/2016. Erikseen on selvitetty rajatun ikäluokan henkilöiden tekemien rikosten määrä sekä ikäluokan rikoksia tehneiden henkilöiden määrä. (Iskala 2016.) Suupohjan liikelaitoskuntayhtymän asukastiedon mukaan (14.1.2016) Suupohjan alueella asuu 732 15-17-vuotiasta nuorta ja 1 204 10-14-vuotiasta nuorta.

Suupohjan alueen nuorten rikostilastoissa (liite 1) huolestuttavaa on henkeen ja terveyteen kohdistuneiden rikosten määrän kasvu nuorten keskuudessa. Pahoinpitelyt kaikissa muodoissaan tilastoidaan tämän rikosnimikkeen alle. Isoja lukuja näyttävät myös erilaiset liikenne rikokset - ja rikkomukset. Liikenne rikkomuksen alle tilastoidaan myös esimerkiksi turvavyön puuttuminen matkustajalta. Nämä tilastot kertovat mielestäni löystyneestä asenteesta omasta ja toisten turvallisuudesta liikenteessä. Lisäksi omaisuusrikokset näyttäytyvät tilastossa isoina lukuina. Ennaltaehkäisevä puuttuminen ja laillisuuskasvatuksen tärkeys nuorten rikosten ehkäisyssä on ensiarvoisen tärkeää. Tilastoissa näkyy mielestäni myös se, ettei poliiseilla ole resursseja puuttua kaikkeen ilmirikollisuuteen, vaan piilorikollisuus näyttäytyy tässäkin kohtaa.

Suupohjan peruspalveluliikelaitoskuntayhtymän kokoaman lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelman 2015-2016 mukaan kouluterveyskyselyssä vuodelta 2013 tuli ilmi, että laittomia huumeita oli kokeillut 1-6 prosenttia alueen peruskoululaisista ja lukiolaisista laittomia huumeita oli kokeillut ainakin kerran 2-9 prosenttia nuorista. Huumekokeilijoitten määrä vuodesta 2011 oli kaksinkertaistunut Kauhajoella ja lukumäärä oli yli Etelä-Pohjanmaan keskimäärän. Lastensuojeluilmoituksia on tilastoitu Suupohjan alueella 1.1.2014 - 15.9.2016 välisellä ajalla yhteensä 994 kpl, joista koulu on tehnyt 167 kpl, sosiaalipäivystys 154 kpl ja poliisi 149 kpl. Lastensuojeluilmoituksia on tehty eniten seuraavista syistä: yleinen huoli lapsesta, van-

hempien päihde- ja mielenterveysongelmat, perheväkivalta, lapsen päihteiden käyttö tai lapsen tekemät rikokset. Lapsen rikoksista johtuvia lastensuojeluilmoituksia on yhteensä 59 kpl, jotka koskevat 40 eri lasta. (Lastensuojelutilastot Suupohjassa, [viitattu 22.9.2016].)

6 SUUPOHJAN ANKKURI-TOIMINNAN KEHITTÄMISTYÖN PROSESSI

Tässä luvussa esittelen Suupohjan Ankkuri-toiminnan kehittämistyön prosessia. Tutkimuskysymyksinä on 1) millainen Ankkuri-toimintamalli toimisi parhaiten Suupohjan alueella ja 2) miten malli juurrutetaan osaksi kuntien perustyötä? Olen kartoittanut Suupohjan alueella toimivien ammattilaisten eli poliisin, sosiaalipalveluiden ja nuorisopalveluiden työntekijöiden näkökulmaa Ankkuri-toiminnan tarpeellisuudesta alueellamme. Olen tehnyt työntekijöille haastatteluja ja yhdessä olemme pohtineet toimivaa kokonaisuutta Ankkuri-toiminnalle, joka vastaisi Suupohjan alueen tarpeisiin.

Rikoskierteen katkaisu edellyttää erilaisia toimenpiteitä riippuen siitä, onko lapsi tai nuori alle 18-vuotias vai tätä vanhempi. Oikeaan aikaan annettu riittävä tuki voi olla erittäin merkityksellistä nuoren tulevan elämän kannalta (Turvallinen huominen – sisäisen turvallisuuden ohjelma, 39). Oikeaan aikaan annettua tukea ja ohjausta on peräänkuulutettu myös Suupohjan Ankkuri-toiminnan kehittämisessä ja olemassa olevien työntekijäresurssien oikea kohdentaminen on nähty tärkeäksi pohjaksi tässä taloudellisessa tilanteessa. Lisäksi varhain annettu tuki ja ohjaus lapsille, nuorille ja heidän perheilleen säästävät kuntien taloudellisia resursseja ja siirtävät työn painopistettä korjaavasta työstä ehkäisevään työhön.

6.1 Tutkimuksellinen kehittämistoiminta Suupohjan Ankkuri-mallissa

Kehittäminen tähtää muutokseen ja tavoitteena on entisen toimintatavan- tai rakenteen muuttaminen tehokkaammaksi. Kehittäminen nähdään usein konkreettisenä toimintana, jolla tähdätään selkeästi määritellyn tavoitteen saavuttamiseksi. (Toikko 2009, 14-16.) Suupohjan Ankkuri-toiminnan kehittämistä voidaan luokitella toimintarakenteen kehittämiseksi, jossa lain mukaan yhdessä toimivien tahojen eli poliisin ja sosiaalipalvelujen rinnalle otetaan myös muita toimijoita, jolla varmistetaan asiakkaan kokonaisvaltainen huomioiminen ja nopeampi asioihin puuttuminen monialaisesti. Tässä tapauksessa yhteistyötä ja toimintaa tiivistetään ja luodaan yhteisiin käytänteisiin perustuva ja alueen tarpeisiin vastaava toimintamalli. Toimintaa pyritään toteuttamaan ennaltaehkäisevästi ja kustannustehokkaasti se-

kä saamaan kaikkien toimijoiden vahvuudet esiin. Tutkimuksellinen kehittämistoiminta on tiedontuotantoa, jossa tärkeässä roolissa nähdään käytännön toiminta ja rakenteet ja niistä esille nousseet kysymykset. Tutkimuksellisessa kehittämistoiminnassa tavoitteena on konkreettinen muutos ja samalla perusteltu tiedon tuottaminen. (Toikko 2009, 21-23.)

Suupohjan Ankkuri-toiminnan kehittämistä mietin tutkimuksellisen kehittämisen kautta. Nuorten kanssa työskentelevien ammattilaisten näkökulman kartoittamisessa sain vahvistusta ajatukselleni, että valtakunnallinen Ankkuri-toimintamuoto vastaisi juuri Suupohjan alueen tarpeisiin nuorten ja perheiden tilanteissa. Haasteena Toikko ja Rantanen (2009, 8) näkevät toimijoiden sitoutumisen ja toimintaan mukaan saamisen. Suupohjan alueen toimijat ovat kokeneet asian tärkeäksi, mutta arjen työelämän kiireet ja paineet ovat siirtäneet vastuun toiminnan eteenpäin viemisestä minulle. Olen halunnut ottaa haasteen vastaan toiminnan kehittämisestä ja Ankkuri-toiminnan aloittamisesta Suupohjassa.

Yhtenä haasteena nähdään myös kehittämistoiminnan raportointi ja tiedontuotanto. Pohjanmaan poliisipiirin alueen Ankkuri-toiminnassa mukana olevat toimijat ovat luoneet yhteisen tilastointipohjan Ankkuri-toimintaan ja myös Suupohjan Ankkurissa tullaan käyttämään samaa pohjaa. Tällä tavoin saadaan raportointi ja tiedontuotanto toiminnasta yhtenäiseksi alueen toimijoiden kesken ja pyritään ehkäisemään kehittämistoiminnassa haasteeksi nähtyjä asioita. Kehittämisprosessia voidaan myös korjata ja suunnata uudelleen. (Toikko 2009, 10.) Suupohjan Ankkuri-toiminnan käytännön tilanteet osoittavat, kuinka prosessi toimii ja asioita voidaan kehittää myös toiseenkin suuntaan tarpeen niin vaatiessa.

Kehittämisprosessiin liittyy myös tiettyjä tehtäviä, joita ovat kehittämistoiminnan perustelu, toiminnan organisointi, varsinaista kehittämistä vaativa toiminta, toiminnan arviointi ja uusien toimintamallien levittäminen myös muiden käytettäväksi. Lisäksi kehittämistoiminnan toteutuksen kannalta on olennaista, että tavoite on mahdollisimman konkreettinen ja perusteltavissa. (Toikko 2009, 56-57). Suupohjan Ankkuri-toiminnan kehittämissuunnitelman laatimisprosessissa on nähtävissä kaikkia näitä edellä mainittuja tehtäviä. Ankkuri-toiminnan kehittäminen Suupohjan alueelle vastaa perusteltuun tavoitteeseen, jolla saadaan olemassa olevilla työntekijäresursseilla puututtua nopeasti, ennaltaehkäisevästi ja monialaisesti nuorten

oirehtimiseen rikoksilla ja ohjattua nuoret ja heidän perheensä oikean avun ja tuen piiriin.

Kehittämistoiminnan organisointi perustuu asetetun tavoitteen hyväksymiseen myös virallisen tahon edustajilta. (Toikko 2009, 58.) Suupohjan Ankkuri-toiminnan kehittämisen hyväksyi lasten, nuorten ja lapsiperheiden johtoryhmä, joka toimii alueen lakisääteisenä palvelu- ja ohjausverkostona. Lisäksi Pohjanmaan poliisilaitoksen johto hyväksyi toiminnan kehittämisen alueellamme. Toimijoiden määrittely toimintaan oli selkeää, mutta työntekijäresurssien kohdentaminen toimintaan oli haastavaa. Huonosta taloudellisesta tilanteesta johtuen esimerkiksi poliisien työpanoksen varmistuminen toimintaan vei paljon aikaa, vaikka toimintamuoto tärkeänä koettiin. Ohjausryhmän muodostaminen on myös oleellista kehittämistoiminnassa ja tärkeänä tehtävänä ohjausryhmälle ajatellaan olevan erilaisten visioiden luomisen itsestään selvien lähtökohtien rinnalle. (Toikko 2009, 59.)

Varsinainen kehittäminen on ideointia, priorisointia, kokeilua ja mallintamista. Suupohjan Ankkuri-toiminnan kehittämisessä on ollut tärkeää toimintamallin luominen ja sen selkiyttäminen yhdessä toimijoiden kanssa. Kehittämistoiminnassa priorisointi nähdään myös tärkeänä, koska kaikkea suunniteltua ei voida toteuttaa. Toimintaa on hyvä myös kokeilla ja testata, jotta varsinaista toimintaa pystytään vielä muuttamaan kokeilun ja saadun palautteen perusteella. (Toikko 2009, 59-60.) Kehittämistoiminnan arvioinnin yhtenä tehtävänä on suunnata prosessia oikeaan suuntaan. Arviointi nähdään solmukohtana, jossa kehittämisen perustelua, organisointia ja toteutusta puntaroidaan ja suuntaa voidaan muuttaa tarvittaessa. Arvioinnin tehtävänä on myös tuottaa tietoa kehitettävästä asiasta. (Toikko 2009, 61.) Kehittämistoiminnan levittäminen ja toiminnan juurruttaminen osaksi perustehtävää on myös olennainen osa Suupohjan Ankkuri-toimintamallin kehittämisessä. Tärkeänä nähdään myös Suupohjan Ankkuri-toiminnan näkyväksi tekeminen toimijoiden keskuudessa, jotta tietoisuus asiasta leviää. (katso Toikko 2009, 62-63.)

6.2 Ankkuri-toiminnan tarve Suupohjassa ammattilaisten näkökulmasta

Kartoitin SWOT- analyysiä hyödyntäen Suupohjassa lasten ja nuorten kanssa toimivien ammattilaisten näkökulmaa Ankkuri-toiminnan tarpeellisuudesta Suupohjan alueella. Keskustelin toimijoiden kanssa Ankkuri-toiminnan tärkeydestä ja vah-

vuuksista Suupohjan alueella sekä mahdollisuuksista toiminta Suupohjassa aloittaa. Lisäksi keskustelimme siitä, mitä mahdollisia uhkia tai heikkouksia he toiminnan kehittämisessä ja aloittamisessa Suupohjan alueella näkevät. (SWOT-analyysi, [viitattu 3.2.2017].)

Ankkuri-toiminnan kivijalkana on poliisien näkökulma ja sitoutuminen toimintaan, joten lähdin kartoittamaan tarvetta toimintamuodolle poliisien näkökulmasta. Suupohjan alueella toimii Pohjanmaan poliisilaitos ja Kauhajoen poliisiasemalla työskentelevien työntekijöiden vastuualueeseen kuuluvat Suupohjan (Kauhajoki, Teuva, Isojoki, Karijoki) lisäksi myös Kurikka. Alun perin pohdin Suupohjan omaa toimintamallia, koska sosiaalityö kattaa jo valmiiksi alueen kunnat ja olisi luontevaa toimintamallia tältä pohjalta muodostaa. Halusin haastatella asiantuntijoita Pohjanmaan poliisilaitoksen näkökulman kartoittamiseksi ja otin yhteyttä Kauhajoen poliisiasemalla työskentelevään rikosylikonstaapeli Esa Saariseen sekä Seinäjoen poliisilaitoksella työskentelevään rikosylikomisario Urpo Lintalaan.

Lisäksi halusin kartoittaa poliisin näkökulmaa Ankkuri-toiminnan tärkeydestä ja toimivuudesta muualla Suomessa toimivien Ankkuri-tiimien edustajilta. Lounais-Suomen poliisilaitoksen Porin Ankkuri-poliisina toimiva vanhempi rikoskonstaapeli Marju Kujansivu kannusti kehittämään toimintamallia eteenpäin oman alueen tarpeita vastaavaksi ja korosti yhteistyön merkitystä. (Kujansivu 2016.) Lisäksi haastattelin Seinäjoen Ankkuri-tiimin sosiaaliohjaaja/nuorisotyöntekijää Niina Virkkalaa, joka myös kannusti viemään asiaa eteenpäin. Seinäjoen Ankkuri-tiimillä on käytössään tilastointimalli, joka tullaan ottamaan käyttöön myös Suupohjassa, jotta Pohjanmaan poliisilaitoksen alueella olevilla Ankkuri-tiimeillä on samanlainen tilastointipohja. (Virkkala 2016.)

6.2.1 Pohjanmaan poliisilaitoksen työntekijöiden näkökulma

Kauhajoen poliisiasemalla työskentelevä rikosylikonstaapeli Esa Saarinen näkee Ankkuri-toiminnan alueellamme tarpeelliseksi ja tärkeäksi työmuodoksi. Ainoa haasteelliseksi koettu asia toiminnan aloittamisessa Saarisen mukaan on poliisin resurssipula. Ennaltaehkäisevään työhön lasten ja nuorten parissa ei ole resursseja eli aikaisemmin kouluissa toteutettu laillisuus- ja liikennekasvatus ovat jääneet käytännössä kokonaan pois ja nykyään poliisin tehtävänä on niin sanotusti paik-

kailla jälkiä. (Saarinen 2016.) Suupohjan alue kattaa Kauhajoen, Teuvan, Isojoen, Karijoen ja Kurikan, joten alue on suuri ja välimatkat pitkiä.

Saarisen mukaan Ankkuri-toiminnan yksi positiivinen puoli olisi nopea puuttuminen nuorten asioihin ja tiimin monialaisuus. Ankkuri-toiminta antaisi mahdollisuuden käyttää myös muita nuorten kanssa toimivia ammattilaisia kuulusteluissa, mikä nopeuttaisi puuttumista asioihin ja asioiden käsittelyä. Poliisin näkökulmasta tärkeimmät rikokset, mihin kannattaa nuorten kannalta puuttua, ovat omaisuusrikokset, henkeen ja terveyteen kohdistuneet rikokset sekä huumausainerikokset.

Suupohjan alueen nuorten tekemät rikostilastot vuosilta 2013-09/2016 (Iskala 2016) eivät Saarinen mukaan ole synkkiä, vaikka totesikin, että jokainen rikos on liikaa. Lisäksi hän totesi, että rikostilastot kertovat vain sen, mikä on tullut poliisiin tietoon ja mistä on tehty poliisille ilmoitus. Poliisien resurssit eivät anna niinkään mahdollisuuksia tutkia asioita ennaltaehkäisevästi, vaan tilastot ovat jo esille tulleita rikoksia. Tilastoissa oli lisäksi huomioitu myös rikoksia tehneiden henkilöiden määrää. Eli monessa kohtaa voi nähdä, että yhdet ja samat henkilöt tekevät rikoksia. Huolestuttavaa Saarisen mukaan on ilmitulleiden pahoinpitelyjen määrä nuorten keskuudessa.

Kauhajoen poliisiaseman poliisien kanta Ankkuri-toiminnan aloittamiseen Suupohjan alueella on erittäin positiivinen. Suupohjan alueella toimivat ammattilaiset tekevät paljon töitä nuorten parissa, joten resurssit pitää Saarisen mukaan vain kohdentaa oikein ja oikea-aikaisesti. Pohjanmaan poliisilaitoksen Seinäjoen poliisiasemalta rikosylikomisario Urpo Lintalan mukaan päätoimista Ankkuri-poliisia ei ole toimintaan tällä hetkellä irrottaa. Suupohjan alueella Ankkuri-toiminta jouduttaiisiin toteuttamaan kevyemmällä yhteistyömuodolla eli kokoontumalla esimerkiksi kerran viikossa. Lisäksi Lintala painottaa, että tärkeää on työntekijöiden päätoimisuus, jotta Ankkuri-toiminta voisi Suupohjan alueella alkaa. (Lintala, 2016.)

6.2.2 Suupohjan peruspalveluliikelaitoskuntayhtymän lapsiperheiden sosiaalipalveluiden näkökulma

Sosiaalipalveluiden näkökulmaa kartoitin haastatteleamalla Suupohjan peruspalveluliikelaitoksen kuntayhtymän lapsiperheiden johtavaa sosiaalityöntekijää Paula

Uusi-Hakalaa. Hänen mukaan Ankkuri-toiminta olisi tärkeä ennaltaehkäisevä toimintamuoto Suupohjan alueelle. Tällä hetkellä Suupohjan lapsiperheiden sosiaalipalveluissa tehdään paljon töitä korjaavalla puolella ja resurssit eivät riitä niinkään ennaltaehkäisevään toimintaan. Tärkeää Uusi-Hakalan mukaan olisi saada Ankkuri-toimintaa tukemaan päättävät tahot, jotka miettivät lopulliset työntekijäresurssit toimintaan. Tämän hetkiselä työntekijäresurssilla toiminnan aloittaminen on haastavaa, vaikka työntekijöiden työaikaä menee tälläkin hetkellä paljon Ankkuri-toiminnan kaltaisten asioiden selvittelyyn. (Uusi-Hakala, 2016.)

Uusi-Hakala näkee suuren huolen perhe- ja lähisuhdeväkivallassa, jossa mukana on paljon myös lapsia ja nuoria. Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelman mukaan (21.9.2015, 15) poliisin tekemissä lastensuojeluilmoituksissa perheväkivalta oli syynä vuonna 2014 23 ilmoituksessa, kun yhteensä poliisilta vuonna 2014 tuli 55 lastensuojeluilmoitusta (21.9.2015, 17). Lastensuojelulain (L12.2.2010/88) mukaan eri viranomaiset velvoitetaan tekemään yhteistyötä ja tekemään lastensuojeluilmoitus, jos heillä on tehtävässään tietoon tulleiden seikkojen perusteella syytä epäillä lapsen henkeen ja terveyteen kohdistunutta rikosta. Joten lainkin velvoittama yhteistyö on erittäin tärkeää ja yhteistyön tiivistäminen, resurssien oikea kohdentaminen sekä toisten viranomaisten toimintatapojen tunteminen toisi selkeyttä toimintaan. Etelä-Pohjanmaan Ensi- ja turvakotiyhdistyksen mukaantulo Suupohjan Ankkuri-tiimiin olisi Paula Uusi-Hakalan mukaan tärkeää korkeiden väkivaltalukujen perusteella. Paula Uusi-Hakala pohtii Suupohjan mallia Ankkurista, jossa tässä taloudellisessa tilanteessa lähdettäisiin kohdentamaan olemassa olevien työntekijöiden työkuvaan Ankkuri-toimintaa ja kohdentamaan heidän panostaan ennaltaehkäisevään työhön.

6.2.3 Kauhajoen kaupungin nuorisopalveluiden työntekijätiimin näkökulma

Kauhajoen kaupungin nuorisopalveluiden näkökulmasta Ankkuri-toiminnan aloittaminen olisi myös tärkeää ja tarpeellista. Nuorisopalveluiden työntekijät ovat ammattilaisia mm. nuorten kohtaamisessa ja tukemisessa, joten nuorisopalveluiden läsnäolo Ankkuri-tiimissä olisi todella tärkeää nuoren ja hänen perheensä kannalta. Monet nuoret ovat työntekijöille entuudestaan tuttuja ja tämä antaisi monia mahdollisuuksia toimia nuoren tukena. Nuorisotyön historiaan on kautta aikojen

liittynyt vahva yhteistyön perinne, joten siirtyminen moniammatilliseen verkostoon ei ole ongelmallista nuorisotyölle eikä työntekijöille (Soanjärvi 2008, 155).

Nuorisopalveluiden työntekijätiimissä koetaan yhdeksi tärkeäksi nopean puuttumisen työmuodoksi Aseman Lapset ry:n Suomen oloihin mukauttama Katusovittelu. Tämä työmuoto yhdessä Ankkuri-toiminnan kanssa toimisi todella hyvin. Tavoitteena ei ole nuoren rankaiseminen, vaan kasvattaminen ja tarvittaessa huolestuttavaan kierteeseen ajautuneen nuoren pysäyttäminen. Nuoren huoltajat otetaan tilanteen selvittelyyn mukaan alusta lähtien. Toiminnan puitteissa voidaan tarvittaessa tarjota perheelle tukea myös sovitteluprosessin päätyttyä. Työmuoto perustuu verkostotyöhön, jossa yhteistyötä tehdään paitsi asianosaisten, myös mm. järjestyksenvalvonnan, poliisin, sovittelutoiminnan ja sosiaalitoimen kanssa. Katusovittelu toimii periaatteella, jossa vahingontekoihin tai lieviin asianomistajarikoksiin syyllistyneet nuoret voivat sovittaa tekonsa jollain muulla kuin rahakorvauksella. (Aseman Lapset ry, 2013.)

Nuorisopalveluiden näkökulmasta yksi iso haaste Ankkuri-toiminnan aloittamisessa Suupohjan alueella on se, että kaikki kunnat ovat vielä toistaiseksi itsenäisiä. Sosiaalityö on Suupohjan peruspalveluliikelaitoskuntayhtymän alaista ja kattaa näin Isojoen, Karijoen ja Teuvankin, mutta nuorisopalvelut toimivat itsenäisinä, toki paljon yhteistyötä tehden. Kurikka puolestaan on sosiaali- ja nuorisotoimen näkökulmasta erillinen alue, mutta kuuluu kuitenkin poliisin vastuualueeseen. Kauhajoen resurssit nuorisopalveluissa ovat paremmat kuin muissa kunnissa, eli pitäisi päättää, toimisiko yksi nuorisotalon ammattilainen myös muiden kuntien nuorten tekemisissä rikoksissa vai hoitavatko kaikki Suupohjan kunnat oman jäsenen Ankkuri-tiimiin? Tällä hetkellä esimiesten näkemys on, että Kauhajoen nuorisopalveluiden työntekijä hoitaa Suupohjan Ankkuri-tiimissä nuorisotyöntekijän tehtävät ja kunnat maksavat nuorisotyöntekijän palkan, mikäli jokin tapaus koskettaa muiden kuntien nuorta.

Suupohjan alueen lasten ja nuorten kanssa toimivien ammattilaisten näkökulma Ankkuri-toiminnan kehittämisestä Suupohjan alueelle SWOT- analyysimallia hyödyntäen:

- Vahvuudet: Toimijat näkevät Suupohjan Ankkuri-toiminnan aloittamisen tärkeänä ehkäisevänä toimintamuotona lasten ja nuorten kanssa työskente-

lyssä. Nopea puuttuminen ja monialainen työskentely ovat toimijoiden mielestä vahvuuksia Ankkuri-toiminnassa. Toimijoiden aiemmin tekemä yhteistyö antaa hyvän pohjan toimintamallin kehittämisessä. Luottamus toimijoiden kesken on keskeinen asia. Toimijoiden eri näkökulmat lähestyviä asioita ovat toimintamuodon yksi vahvuus.

- Mahdollisuudet: Toimintamuoto antaa uusia mahdollisuuksia toimia yhdessä vieläkin tiiviimmin ja tehokkaammin. Innokas ja ammattitaitoinen tiimi, jonka työaika pitää kohdentaa oikein ja oikea-aikaisesti ottaen huomioon alueen olosuhteet ja tarpeet. Kolmannen sektorin vahva toiminta Suupohjan alueella nähdään tärkeänä asiana, jota pitää hyödyntää.
- Uhat: Toimijoiden resurssien puute nähdään uhkana toimintamuodon aloittamisessa, joten toiminta pitää olla kevyempää eli Suupohjan Ankkuri-tiimi kokoontuu aluksi esimerkiksi kerran viikossa.
- Heikkoudet: Toimijoiden eri toiminta-alueet eli esimerkiksi poliisin toiminta-alueeseen kuuluu Suupohjan lisäksi myös Kurikka ja Suupohjan alueen nuorisopalvelut toimivat itsenäisesti omissa kunnissaan.

6.3 Suupohjan Ankkuri-toiminnan kehittämisprosessi ja yhteistyöpalavereita

Alkuvuodesta 2016 lähtien olen selvittänyt SWOT- analyysiä hyödyntäen Ankkuri-toimintamallin aloittamisen tärkeyttä ja toimintamuodon tarpeellisuutta Suupohjassa ammattilaisten näkökulmasta. Tein selvityksestä ammatillisen esseeni sektoriopintoihini liittyen.

10.3.2017 esittelin ammatillisen esseeni ja Suupohjan Ankkuri-toiminnan tarpeellisuutta ammattilaisten näkökulmasta Suupohjan lasten, nuorten ja lapsiperheiden johtoryhmälle. Sain heidän näkemyksensä ja tukensa toimintamuodon kehittämiselle Suupohjassa ja sovimme, että saan lähteä Suupohjan Ankkuri-toimintamallia kehittämään yhdessä alueen toimijoiden kanssa ja vastuullani on toiminnan aloittaminen Suupohjan alueella alkuvuodesta 2017.

8.4.2016 Kauhajoen kaupungin nuorisopalvelut koordinoivat Katusovittelusta ja Porin Ankkurin toiminnasta esittelytilaisuuden Suupohjan alueen toimijoille. Paikal-

la oli paljon NuKuTe-työryhmän jäseniä (Nuorisotyöntekijät, Kuraattorit, Terveystenhoitajat), jotka saivat kuulla Katusovittelusta ja Porin Ankkuri-toiminnasta. Sovimme, että Aseman Lapset ry:n kouluttajat tulevat pitämään 28.-29.9.2016 Katusovittelukoulutuksen ja toimintamuoto otetaan Suupohjan alueella käyttöön.

12.4.2016 Seinäjoen Ankkuri-tiimin tapaaminen, jossa tiimin jäsenet esittelivät Seinäjoen toimintatapoja ja esittelivät toiminnasta saatuja tuloksia. **20.5.2016** tapasin Etelä-Pohjanmaan Ensi- ja turvakotiyhdistyksen naistyöhankkeen työntekijän ja keskustelimme yhdistyksen osallistumisesta Suupohjan Ankkuriin mahdollisuuksien mukaan. Etelä-Pohjanmaan Ensi- ja turvakotiyhdistyksen hallitus kirjasi toimintasuunnitelmaan yhdeksi tavoitteekseen Suupohjan Ankkuri-toiminnassa mukanaolon resurssien mukaan vuodesta 2017.

24.5.2016 kutsuin koolle Ankkuri-toiminnan suunnittelu- ja kehittämistyöryhmän palaverin, jossa kävimme läpi Suupohjan Ankkuri-toiminnan tämän hetken tilannetta. Sovimme, että menemme tutustumaan Seinäjoen Ankkuri-toimintaan työryhmällä ja sovimme, että minä hoidan käytännönjärjestelyt Seinäjoen toimijoiden kanssa. Kesän aikana tein Suupohjan alueen Ankkuri-toiminnan kehittämissuunnitelmaa, jonka esittelin NuKuTe työryhmässä **26.8.2016**. NuKuTe työryhmästä saadun palautteen perusteella olen lähestynyt myös Seinäjoen nuorisopsykiatrian poliklinikan työntekijää, jos Ankkuri-tiimiin saisi mukaan ammattilaisen myös terveydenhuollon palveluista. Lisäksi olen tehnyt Suupohjan Ankkuri-toiminnasta esitteen, jota on jaettu alueen toimijoille tiedottaakseni uudesta toimintamuodosta. (Liite 5. Esite Suupohjan Ankkurista).

31.8.2016 Seinäjoen Ankkuri-tiimin tapaamisessa oli Suupohjan sosiaalipalveluiden johtavia viranhaltijoita, Kauhajoen kaupungin edustajia, poliisin edustaja ja Etelä-Pohjanmaan Ensi- ja turvakotiyhdistyksen edustajia. Palaverissa kävimme läpi Seinäjoen Ankkuri-toimintaa ja keskustelimme toiminnan käytännöistä. Keskusteluissa tuli esille myös se, että Kurikka pitää ottaa Suupohjan Ankkuri-toimintaan mukaan, jotta poliisien resursseja pystytään perustelemaan nykyisessä taloudellisessa tilanteessa. Sovimme, että Kurikan tilannetta lähteä mukaan Ankkuri-toimintaan selvitetään syksyn aikana.

22.9.2016 oli Suupohjan lasten, nuorten ja perheiden johtoryhmän palaveri, jossa kävimme läpi myös Suupohjan Ankkurin nykytilannetta. Kurikan mukaantulo Ank-

kuri-toimintaan on tärkeää, jotta poliisin työresurssia pystytään kohdentamaan Ankkuri-toimintaan. Positiivista oli myös se, että Seinäjoen nuorisopsykiatrian Kauhajoen toimipisteen psykiatrinen sairaanhoitaja oli saanut luvan esimieheltään osallistua mukaan Suupohjan Ankkuri-tiimiin.

28.-29.9.2016 joka kuntaan Suupohjassa koulutettiin omia katusovittelijoita, mikä helpottaa toiminnan käyttöönottoa. Suupohjan Ankkuri-tiimi koordinoi toimintaa Suupohjan alueella vuodesta 2017 lähtien.

18.10.2016 oli Suupohjan Katusovittelu-mallin suunnittelupalaveri, jossa suunnitimme yhdessä Pohjanmaan sovittelutoimiston ja Pohjanmaan poliisiedustajan kanssa tavoitteet ja toimintaohjeet toiminnalle, jotka otetaan käyttöön Suupohjan alueen lasten ja nuorten kanssa toimivien tahojen keskuudessa. (Liite 4. Suupohjan Katusovitteluohjeistus.) Kiersin Kauhajoen kauppaja **10.11.2016** esittelemässä Suupohjan Katusovittelua ja pyytämässä heitä henkilökohtaisesti mukaan esittelytilaisuuteen, joka Kauhajoella järjestetään.

16.11.2016 pidimme palaverin Kauhajoen poliisiasemalla ja tähän palaveriin osallistuivat tulevan tiimin jäsenet esimiehineen. Kävimme palaverissa tämän hetkistä Suupohjan Ankkurin tilannetta läpi, mietimme käytännön asioita ja tutustuimme samalla Kauhajoen poliisiaseman tiloihin. Työntekijäresurssit toimintaan LLKY:n ja kaupungin puolesta ovat varmistuneet, mutta poliisien resurssi varmistuu vielä vuoden 2016 lopulla. Suupohjan Ankkuri-tiimin jäsenet tekevät omia lakisääteisiä töitään ja tuovat oman panoksensa tiimin käyttöön. Toiminta tapahtuu pääasiassa keskiviikkoisin ja lisäksi nuorten ja perheiden tapaamiset mahdollisesti myös muinakin ajankohtina. Suupohjan Ankkuri-toiminnan suunnittelua jatketaan edelleen ja toimijoille laitetaan yhteistoimintasopimus mahdollisimman pian, jotta toiminta päästään aloittamaan vuoden 2017 alussa.

22.11.2016 Suupohjan Katusovittelusta oli lehdistölle, kauppiaille, katusovittelijoille ym. asiasta kiinnostuneille tiedotustilaisuus, missä alueemme oma toimintamalli esiteltiin. Tilaisuuteen saapuikin kauhajokisia kauppiaita, jotka pitivät toimintamallia erittäin tärkeänä nopean puuttumisen ja kohtaamisen välineenä pienissä asianomistajarikoksissa. Toimintamallin levittämistä Suupohjan alueelle jatketaan vielä ja toimijoille laitetaan kirjallista materiaalia ja toimintaohjeistusta, kuinka he toimivat tilanteen niin vaatiessa.

14.12.2016 Suupohjan Ankkurin-toimintamalli on käsitelty ja toimintaan osallistuminen on hyväksytty Kauhajoen sivistyslautakunnassa ja **19.12.2016** Suupohjan peruspalveluliikelaitoskuntayhtymän johtokunnassa.

7 ANKKURI-TOIMINTAMALLI SUUPOHJASSA

Tässä luvussa esittelen Suupohjan Ankkurin toimintamallin, joka perustuu valtakunnalliseen Ankkuri-malliin. Suupohjan Ankkurin toimintamallia suunnitellessani olen ottanut huomioon paikalliset ja alueelliset olosuhteet ja jo olemassa olevat käytännöt. Lisäksi olen ottanut huomioon Suupohjan alueen toimijoiden vahvuudet, toimintatavat ja resurssit. Esittelen tässä luvussa myös Suupohjan Ankkurin tavoitteet, toimintatavat, vaikuttavuuden, yhteistyötahot, toiminnan työkalut sekä palveluohjauksen ja jatkotoimenpiteet.

7.1 Suupohjan Ankkuri-toiminnan tavoitteet

Suupohjan Ankkuri-toiminnan tavoitteet on tehty valtakunnallisen Ankkuri-toimintamallin mukaisesti ja paikallisen Suupohjan alueen Ankkuri-toiminnan tavoitteena on:

1. Varhainen puuttuminen alaikäisten rikolliseen käyttäytymiseen, nuoren asiakkaan kokonaisvaltainen elämäntilanteen ja avun tarpeen selvittäminen sekä tarkoituksenmukaisen avun ja tuen piiriin ohjaaminen.
2. Nopea puuttuminen lähisuhde- ja perheväkivaltaan sekä tarkoituksenmukaisen avun ja tuen piiriin ohjaaminen. Tähän tavoitteeseen keskitytään myöhemmin tarkemmin, kun Suupohjan Ankkuri-toiminta on lähtenyt käyntiin ja saadaan toimintaan mahdollisia lisäresursseja.
3. Sisäisen turvallisuuden lisääminen moniammatillisella yhteistyöllä.
4. Ankkuri-toiminnan kehittäminen ja juurruttaminen osaksi perustyötä.

Lisäksi Suupohjan Ankkurin kehittämistyössä pitää ottaa huomioon muitakin tekijöitä. Suupohjan Ankkurin tulee toimia myös nuorten ongelmien ehkäisyssä ja viranomaisyhteistyössä koordinaation kehittäjänä. Toimijoilla on olemassa varhaiseen puuttumiseen runsaasti hyviä käytäntöjä, mutta ne tulee levittää eri toimijoiden tietoisuuteen ja ottaa entistä tehokkaammin käyttöön. Ankkuri-toiminta tulee parhaalla mahdollisella tavalla niveltää kunnan muihin lasten ja nuorten palveluihin ja huomioida järkevä työnjako eri toimijoiden välillä. Päällekkäisyyksien välttämi-

nen tuottaa tehokkaampaa toimintaa ja erilaiset verkostot voivat osallistua esimerkiksi yhteisiin koulutuksiin tai sopia yhteisistä käytännöistä palveluohjauksen tehostamiseksi. Ankkuri-yhteistyölle varmistetaan kunnissa riittävä ja säännöllinen johdon tuki, jotta toiminta pystytään juurruttamaan osaksi perustyötä ja saa toimintaansa riittävät resurssit. Yhteistyölle johdon kanssa luodaan riittävät suunnitelmat ja rakenteet. Ankkuri-toimintaa tilastoidaan säännöllisesti samanlaisilla tilastointimenetelmillä Pohjanmaan alueen muiden tiimien kanssa. (Turvallisuussuunnittelu, 6-7.)

7.2 Suupohjan Ankkurin toimintatavat (liite 3)

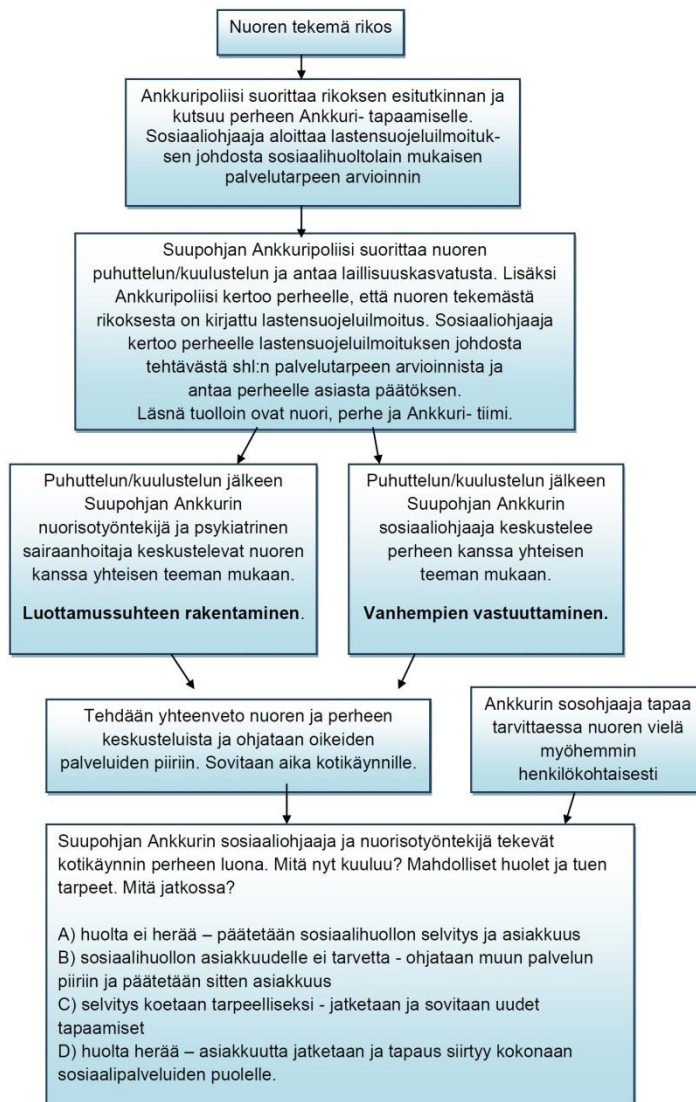
Nuoren tehdessä rikoksen, tutkii Ankkuri-poliisi tapauksen, kirjaa asiasta lastensuojeluilmoituksen ja kutsuu nuoren perheineen Ankkuri-tapaamiselle. Ankkurin sosiaalihjaaja aloittaa lastensuojeluilmoituksen johdosta sosiaalihuoltolain mukaisen palvelutarpeen arvioinnin. Ankkuri-tiimissä mietitään myös etukäteen psykiatrisen sairaanhoitajan läsnäolon tarve tapaamisessa. Ankkuri-tapaaminen järjestetään kirjekutsun avulla (liite 2), mihin sisällytetään tapaamisen tausta ja syy tapaamiselle, esitellään Suupohjan Ankkuri-tiimi ja sen toimintatapa. Ensimmäisessä Ankkuri-tapaamisessa nuori ja hänen perheensä sekä Ankkuri-tiimi kokoontuvat yhteen ja Ankkuri-poliisi suorittaa puhuttelun/kuulustelun ja antaa tietoa rikoksen seuraamuksista sekä herättelee nuorta pohtimaan tekojensa merkitystä. Poliisi kertoo perheelle, että nuoren tekemästä rikoksesta on kirjattu lastensuojeluilmoitus. Sosiaalihjaaja kertoo perheelle lastensuojeluilmoituksen johdosta tehtävästä sosiaalihuoltolain mukaisesta palvelutarpeen arvioinnista ja antaa perheelle asiasta päätöksen. Tämän puhuttelun/kuulustelun jälkeen nuorisotyöntekijä keskustelee nuoren kanssa ja samaan aikaan sosiaalihjaaja keskustelee vanhempien kanssa yhteisten teemojen avulla. Keskusteluissa tavoitteena on nuoren luottamussuhteen rakentaminen ja vanhempien vastuuttaminen asioista.

Keskustelut kootaan vielä yhteen ja sovitaan käynti nuoren kotiin, jotta tiedetään mitä nuorelle ja hänen perheelleen kuuluu. Tarvittaessa ohjataan nuori ja/tai perhe tarkoituksenmukaisen avun ja palveluiden piiriin esimerkiksi terveydenhuollon, kuraattorin, sovittelutoimistoon, nuorisotyön ym. Toimimalla monialaisesti ja yhtäaikaaisesti saadaan nuoresta ja perheestä tietoa kustannustehokkaasti irti ja osataan

ohjata oikeiden palvelujen piiriin. Ankkurin sosiaaliohjaaja tapaa nuoren vielä erikseen tarpeen niin vaatiessa.

Ankkuri-tiimin sosiaaliohjaaja ja nuorisotyöntekijä tekevät vielä perheeseen kotikäynnin, jossa perheen kanssa pohditaan mitä nyt kuuluu ja mahdolliset huolet ja tuen tarpeet sekä jatkotoimenpiteet. Jos nuoresta ei herää huolta, päätetään sosiaalihuollon selvitys ja asiakkuus. Jos nuoresta on huolta vähän, ohjataan muun palvelun piiriin ja päätetään sitten asiakkuus. Jos sosiaalihuollon selvitys osoittautuu tarpeelliseksi, sitä jatketaan tarvittavan kauan. Jos huolta on edelleen, asiakkuutta jatketaan ja asiakkuuden hoito siirtyy kokonaan sosiaalipalveluiden puolelle. Perhe- ja lähisuhdeväkivallan ollessa kyseessä Ankkuri-tiimissä toimii lisäksi Etelä-Pohjanmaan Ensi- ja turvakotiyhdistyksen työntekijä sekä lapsiperheiden sosiaalityöstä sosiaalityöntekijä sosiaaliohjaajan työparina. Suupohjan Ankkuri-toiminta keskittyy toimintansa aluksi kuitenkin nuorten rikollisuuteen ja sen ennaltaehkäisemiseen.

Suupohjan Ankkurin toimintakaavio:



Kaavio 1. Suupohjan Ankkurin toimintakaavio (Suupohjan Ankkurin toimintakaavio 2016).

Suupohjan Ankkuri-tiimi koordinoi lisäksi Katusovittelua Suupohjan alueella. Aseman Lapset ry koulutti joka kuntaan (Kauhajoki, Teuva, Isojoki, Karijoki) syksyllä 2016 kasvatusalan ammattilaisista katusovittelijoita, jotka pystyvät puuttumaan lasten ja nuorten tekemiin vahingontekoihin tai lieviin asianomistajarikoksiin. Katusovittelussa lapset ja nuoret voivat sovittaa tekonsa jollain muulla tavalla kuin rahakorvauksella esimerkiksi tekemällä yleishyödyllisiä töitä. Tavoitteena ei ole nuoren rankaiseminen, vaan kasvattaminen ja tarvittaessa huolestuttavaan kierreeseen ajautuneen nuoren pysäyttäminen. (Aseman Lapset ry, 2013.)

7.3 Suupohjan Ankkuri-toiminnan vaikuttavuus

Ankkuri-toiminnan vaikuttavuus voidaan määritellä seuraavilla ulottuvuuksilla ja kullekin ulottuvuudelle asetetuilla onnistumisen kriteereillä. (Turvallisuussuunnitelu, 7-9.) Myös Suupohjan Ankkuri-toiminnan vaikuttavuus ja onnistumisen kriteerit määritellään valtakunnallisen toimintamallin mukaisesti.

Vaikutukset

Onnistumisen kriteerit

Välitön vaikutus nuoreen:

Auttaa tukea tarvitsevaa nuorta ja hänen läheisiään pääsemään ajoissa monialaisen tuen piiriin.

Auttaa nuorta kokonaisvaltaisesti selkeyttämään elämäntilannettaan ja avuntarvettaan.

Tukea nuorta pysymään poissa rikollisuuteen ja syrjäytymiseen johtavalta polulta.

Välillinen vaikutus nuoreen:

Nuori saa tarvittavia palveluja ja tukea kohdistettuna ja asiakaslähtöisemmin.

Vaikeuksissa oleva nuori tunnistetaan paremmin ja ohjataan sopivan avun piiriin.

Vaikutus palvelujärjestelmään:

Nuorten palvelujärjestelmässä toimivien viranomaisten ja eri alojen ammattilaisten verkostot laajentuvat ja toiminta tulee läpinäkyväksi.

Viranomaistahojen välinen yhteistyö lisääntyy ja tiivistyy, mikä näkyy monialaisen työn kehittymisenä eikä tehdä päällekkäistä työtä.

Lyhyen tähtäimen vaikuttavuus: Ankkuri-toiminta vaikuttaa lyhyellä tähtäimellä nuorten välittömiin palvelutarpeisiin ja elämäntilanteisiin.

Ankkuri-yhteistyön kautta voidaan lyhyellä tähtäimellä tarkastaa nuorten parissa toimivien vastuunjaot ja huolehtia informaation kulusta monialaisessa työssä.

Pitkän tähtäimen vaikuttavuus: Hyvää ja oikea-aikaista tukea saaneiden nuorten mahdollisuudet pärjätä elämässä paranevat.

Hyvin kotikunnassaan viihtyvä nuori on hyvä investointi koko paikkakunnan tulevaisuuteen. Monialaisen yhteistyön tiivistyminen ja sujuvat viranomaiskäytännöt lisäävät sisäistä turvallisuutta. (Turvallisuussuunnittelu, 7-9.)

7.4 Toimijatahot Suupohjan Ankkurissa

Suupohjan Ankkuri-toiminta perustuu monialaiseen yhteistyöhön, jossa eri viranomaiset työskentelevät yhdessä Kauhajoen poliisiasemalla keskittyen omiin lakisääteisiin tehtäviinsä. Suupohjan Ankkurin toiminta-alueeseen kuuluu Suupohja eli Kauhajoki, Teuva, Isojoki ja Karijoki. Ankkuri-tiimi muodostuu poliisin, sosiaaliohjaajan, nuorisotyöntekijän, psykiatrisen sairaanhoitajan sekä tarvittaessa Etelä-Pohjanmaan Ensi- ja turvakotiyhdistyksen työntekijän muodostamasta ryhmästä. Suupohjan Ankkuri-tiimi tekee ryhmänä tiivistä yhteistyötä tuoden kukin ammatiosaamisensa ja taustaorganisaatioidensa tuen ja osaamisen tiimin käyttöön.

Pohjanmaan poliisilaitos. Pohjanmaan poliisilaitoksen Kauhajoen poliisiasema on luvannut asettaa Suupohjan Ankkuri-toimintaan yhden poliisin työpanoksen

tehtäväkuvauksen muutoksella. Poliisin tehtäviin kuuluu alaikäisten tekemien rikosten tutkinta. Näihin sisältyvät myös alle 15-vuotiaiden nuorten tekemien rikollisten tekojen tutkinta ja nuorten puhuttelu. Ankkuri-poliisilla on erityisosaamista nuorten kohtaamiseen. Poliisin vastuulle kuuluu lisäksi perhe- ja lähisuhdeväkivaltaan liittyvä tutkinta. Poliisi toimii lisäksi tarvittaessa työparina lastensuojelutapamisissa ja hoitaa yhteistyötä koulujen kanssa.

Suupohjan peruspalveluliikelaitoskuntayhtymän sosiaalipalvelut. Suupohjan peruspalveluliikelaitoskuntayhtymän sosiaalipalvelut on luvannut asettaa yhden sosiaaliohjaajan toimenkuvaan Ankkuri-toiminnan työtehtävät. Sosiaaliohjaajan vastuulla on alaikäisten rikoksentekijöiden lastensuojeluilmoitusten käsittely, sosiaalihuoltolain mukaiset palvelutarpeen arvioinnit sekä tarkoituksenmukaisen tuen piiriin ohjaaminen. Sosiaaliohjaaja vastaa kiinnijääneiden nuorten ja heidän vanhempiensa tapaamisista ja nuoren tilanteen arvioinnista ja eteenpäin lisäpalveluiden pariin ohjaamisesta. Perheväkivaltaa kokeneiden lasten ja nuorten asioita käsiteltäessä ja lastensuojelutarpeen selvitystä tehdessä mukana on lapsiperheiden sosiaalityöstä sosiaalityöntekijä, joka toimii sosiaaliohjaajan työparina.

Kauhajoen kaupungin nuorisopalvelut. Kauhajoen kaupungin nuorisopalvelut asettavat yhden nuorisotyöntekijän toimenkuvaan Ankkuri-toiminnan nuorisotyöntekijän työtehtävät. Nuorisotyöntekijä vastaa työparina kiinnijääneiden nuorten ja heidän vanhempiensa tapaamisista ja nuoren tilanteen arvioinnista ja eteenpäin lisäpalveluiden pariin ohjaamisesta. Nuorisotyöntekijän työtehtäviin kuuluvat myös tukinuoritoiminta ja kouluilla suoritettava ennaltaehkäisevä työ. Nuorisotyöntekijä toimii lisäksi työparina nuoren puhuttelussa ja vastaa Katusovittelun koordinoinnista Suupohjan alueella.

Seinäjoen nuorisopsykiatrian poliklinikan palvelut; Kauhajoen toimipiste. Ankkuri-tiimissä on tärkeää olla myös psykiatrisen alan osaamista, jossa psykiatrinen sairaanhoitaja arvioi asiakkaiden mielenterveyden tilaa ja päihteidenkäyttöä sekä mahdollista hoidon ja tuen tarvetta. Hän huolehtii siitä, että asiakkaat ohjataan tarvittaessa eteenpäin oikeanlaisiin palveluihin. Psykiatrinen sairaanhoitaja tapaa asiakkaita yksilökäynneillä sekä toimii työparina nuoren keskusteluissa ja lastensuojelun asioiden käsittelyssä.

Etelä-Pohjanmaan Ensi- ja turvakotiyhdistys. Etelä-Pohjanmaan Ensi- ja turvakotiyhdistyksen työntekijöiden työpanos riippuu Ankkuri-tiimiin tulleen tapauksesta. Perhe- ja lähisuhdeväkivalta tapauksessa työntekijöiden työpanos koskee kaikkia osapuolia, niin kohdetta kuin tekijäkin. Suupohjan Ankkuri-toiminta keskittyy toiminnan aloittamisessa aluksi nuorten rikollisuuteen ja mahdollisuuksien mukaan myöhemmin perhe- ja lähisuhdeväkivaltaan.

Suupohjan Ankkurin esimiestiimi ja työnohjaus. Suupohjan Ankkuri-tiimin ohjausryhmänä toimi Suupohjan lasten, nuorten ja perheiden johtoryhmä, jonka tarkoituksena on Ankkuri-toiminnan kehittäminen, seuraaminen, arvioiminen ja tulosten tarkastelu. Ankkurin iskuryhmän tarkoituksena on Suupohjan Ankkuri-toiminnan ohjaaminen tavoitteiden mukaisesti (mentorointi) ja käytännön asioista sopiminen. Suupohjan Ankkuri-iskuryhmä koostuu toimijoiden esimiehistä. Työnohjaus sovitaan myöhemmin.

7.5 Toiminnan työväline: Suupohjan Katusovittelu (liite 4)

Monialainen yhteistyö tuo parhaita tuloksia ja on kustannustehokasta toimintaa. Suupohjan alueelle on luotu yhteinen toimintamalli myös Suupohjan Katusovittelulle. Toiminnalle on luotu yhteiset tavoitteet ja toimintaohjeet, jotka otettiin käyttöön Suupohjan alueen lasten ja nuorten kanssa toimivien tahojen keskuudessa syksyn 2016 aikana. Toimintaa koordinoi Kauhajoen kaupungin nuorisopalveluiden edustaja Ankkuri-tiimissä. Lisäksi MARAKin eli moniammatillisen riskinarviointimenetelmän käyttöönottoa viedään eteenpäin asiakastyössä Suupohjan toimijoiden keskuudessa.

Rikoksilla oirehtivat ja konflikteihin ajautuvat nuoret tarvitsevat nopeaa matalan kynnyksen puuttumista. Katusovittelu on Aseman Lapset ry:n Suomen oloihin mukauttama toimintamalli, jossa pyritään puuttumaan lasten ja nuorten tekemiin vahingontekoihin tai lieviin asianomistajarikoksiin. Katusovittelussa lapset ja nuoret voivat sovittaa tekonsa jollain muulla tavalla kuin rahakorvauksella esimerkiksi tekemällä yleishyödyllisiä töitä. Tavoitteena ei ole nuoren rankaiseminen, vaan kasvattaminen ja tarvittaessa huolestuttavaan kierteeseen ajautuneen nuoren pysäyttäminen. (Aseman Lapset ry, 2013.)

Suupohjan Katusovittelua käytetään tilanteissa, joissa taloudellinen tai henkinen vahinko ei ole ollut mittava. Toiminta kohdistuu automaattisesti kaikkiin alle 15-vuotiaiden nuorten tekemiin rikos- tai riita-asioihin esimerkiksi näpistykseen tai lieviin vahingontekoihin, koska alle 15-vuotiaat eivät ole rikosoikeudellisessa vastuussa teoistaan. Yli 15-vuotiaiden nuorten tekemät rikokset ja vahingonteot menevät yleensä rikos- ja riita-asioden sovitteluun, mutta ne voivat mennä myös Katusovitteluun, mikäli asianomainen ja nuori siihen suostuvat. Rikos- ja riita-asioden sovitteluun ohjaus tulee esimerkiksi poliisin tai syyttäjän kautta. Myös kouluissa tapahtuneet rikokset esimerkiksi kiusaamiset, lievät vahingonteot, koulun omaisuuden anastamiset ym. voidaan ottaa Katusovitteluun. (Suupohjan Katusovitteluohjeistus, [viitattu 28.12.2016].)

Suupohjan Katusovittelun tavoitteena on nopea ja tavoitteellinen puuttuminen nuorten lieviin rikos- ja riita-asioihin. Lisäksi tavoitteena on luoda matalan kynnyksen toimintaa, jolloin asioihin puuttumisen kynnyks madaltuu. Pitkän ajan tavoitteena on nuorten tekemien näpistysten ja vahingontekojen vähentyminen Suupohjan alueella, toiminnan juurruttaminen osaksi perustehtävää ja toiminnan kehittäminen eteenpäin yhdessä alueen toimijoiden kanssa. (Suupohjan Katusovitteluohjeistus, [viitattu 28.12.2016].)

Katusovittelua Suupohjan alueella koordinoi Kauhajoen kaupungin nuorisopalvelut ja vuodesta 2017 lähtien Suupohjan Ankkuri-tiimi. Tieto Katusovittelun tarpeesta voi tulla mistä tahansa taholta esimerkiksi poliisilta, kauppiaalta, vartijalta, koulusta, oppilaitoksesta, sosiaalipalveluista ym. taholta. Nuoren jäätyä kiinni rikoksesta tai lievästä vahingonteosta otetaan nuoren tiedot ylös ja kirjataan tapahtumasta lyhyt kuvaus ilmoituslomakkeeseen. Lisäksi nuorelle annetaan tietoa Katusovittelusta ja mahdollisuudesta siihen osallistua. Nuoren vanhempiin otetaan yhteyttä ja pyydetään lupa ohjata tapaus Katusovitteluun. Toimija, esimerkiksi vartija tai koulun henkilökunta, ottaa yhteyttä Kauhajoen kaupungin nuorisopalveluihin ja ilmoittaa tapahtuneesta. Katusovittelusta tehdään suostumus asiaomaisten kesken ja sovitaan Katusovittelupäivä mahdollisimman pian. Nuorisopalveluista otetaan yhteyttä Katusovittelijoihin, jotka sovittelevat tapahtuneen nuoren, hänen huoltajansa ja asianomistajan kanssa. Katusovittelusta tehdään sovittelusopimus kaikille asianosaisille, johon kirjataan yhdessä sovitut asiat. Arkistoitavaksi sovittelusopimus laitetaan Etelä-Pohjanmaan sovittelutoimistoon. Katusovittelusta tehdään myös

lastensuojeluilmoitus lapsiperheiden sosiaalipalveluihin, jossa tapaukset menevät yhdelle sosiaaliohjaajalle. (Suupohjan Katusovitteluohjeistus, [viitattu 28.12.2016].)

Suupohjan Ankkuri-tiimi koordinoi Katusovittelun ja ohjaa tapaukset eteenpäin sovittelijoille. Monialainen Ankkuri-tiimi saa tiedon tapahtuneesta rikoksesta automaattisesti ja tärkeää tilanteeseen puuttumisessa on nuoren kokonaisvaltainen tukeminen myös Katusovittelun jälkeen. (Suupohjan Katusovitteluohjeistus, [viitattu 28.12.2016].)



KATUSOVITTELU?:

- alle 15-vuotiaiden asianomistajarikokset (näpistykset, ilkivalta, nuorten väliset asiat ym.)
- Sovitellaan nopeasti (noin viikon sisällä tapahtuneesta) ja nuoris- ja sosiaalialan ammattilaisten johdolla
- Nuoret ottavat vastuun teoistaan ja korvaavat aiheuttamansa vahingon esim. työn kautta



Kaavio 2. Suupohjan Katusovittelukaavio (Suupohjan Katusovitteluohjeistus, 2016).

7.6 Palveluohjaus ja jatkotoimenpiteet

Suupohjan Ankkuri-tiimi toimii monialaisesti ja ohjaa asiakkaitaan oikeiden palvelujen piiriin. Palveluohjaus toimii nopeasti ja tehokkaasti. Seuraavassa on esiteltynä palveluita, joihin Suupohjan Ankkuri-tiimi voi tarpeen vaatiessa lapsia, nuoria ja heidän perheitään ohjata.

7.6.1 Kauhajoen kaupungin nuorisopalvelut

Nuorisopalveluiden työntekijät ovat ammattilaisia mm. nuorten kohtaamisessa ja tukemisessa, joten nuorisopalveluiden läsnäolo Ankkuri-tiimissä on todella tärkeää nuoren ja hänen perheensä kannalta. Monet nuoret ovat työntekijöille entuudestaan tuttuja ja tämä antaa monia mahdollisuuksia toimia nuoren tukena.

Nuorisotyö ohjaa, opastaa, tukee ja neuvoo nuorta. Perustehtävään kuuluu tuottaa ja kehittää sidosryhmien kanssa laadukkaita ja monipuolisia nuorisopalveluita. Kaikessa nuorisotyössä erityisen tärkeää on moniammatillinen yhteistyö laajan paikallisen, alueellisen ja valtakunnallisen yhteistyöverkoston kanssa. Kauhajoella toteutetaan perusnuorisotyön lisäksi erityisnuorisotyötä sekä opetus- ja kulttuuriministeriön tuella etsivää nuorisotyötä. (Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma 2015-2016, 33-34.)

Perusnuorisotyöhön kuuluu avoimen tilatoiminnan ylläpitäminen Nuorisotalo Räimiskällä. Erilaisten tapahtumien, retkien, leirien ja kerhotoiminnan järjestäminen ja myös ryhmätykset ovat iso osa nuorisopalveluiden perustehtävää. Nuorisotyö on mukana myös kaupungissa järjestettävässä ehkäisevän päihdetyön toiminnassa. Nuorisopalveluiden yksi nuoriso-ohjaaja toimii yläkoulun JOPO (joustavan perusopetuksen)- ryhmässä opettajan työparina. JOPOssa nuoriso-ohjaaja keskittyy nuoren sosiaalisen kasvun tukemiseen, työpaikkaopiskelun organisointiin ja nuorten ohjaamiseen jaksojen aikana, perheiden ja nuorten tukiverkostojen kanssa tehtävään yhteistyöhön sekä mm. ammatinvalinnanohjaukseen. (Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma 2015-2016, 33-34.)

Erityisnuorisotyö on nuorten tarpeista lähtevää sosiaalista nuorisotyötä, joka kohdistuu syrjäytymisvaarassa oleviin tai jo syrjäytyneisiin nuoriin. Erityisnuoriso-

työ pyrkii toteuttamaan ehkäisevää, etsivää ja korjaavaa nuorisotyötä. Erityisnuorisotyön tarkoituksena on auttaa ja tukea nuorta ongelmallisissa tilanteissa. Erityisnuorisotyön toimintamuotoja Kauhajoella ovat muun muassa yksilötyö, koulutyö, koulu- ja opiskelijaluokkien ryhmätykset, etsivä katutyö kylillä, moniammatillinen yhteistyö, Walkers- nuorisokahvilatoiminnan organisointi sekä lisäksi iltaohjaus nuorisotalolla, tapahtumien, retkien ja toimintojen suunnittelu ja toteutus. (Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma 2015-2016, 33-34.)

Etsivää nuorisotyötä toteutetaan nuorisolain mukaan etsien ja auttaen nuoria, jotka ovat erityisen tuen tarpeessa, ilman koulutuspaikkaa tai työtä. Koulut, oppilaitokset ja puolustusvoimat ovat velvollisia ilmoittamaan alle 25- vuotiaiden yhteystiedot etsivälle nuorisotyölle. Etsivä työpari toimii nuoren antamien tietojen pohjalta sekä moniammatillisen yhteistyön avulla, tukien nuorta elämänhallinnassa sekä koulutuksen tai työpaikan löytämisessä, keinoin, jotka edistävät nuoren kasvua, kehitystä ja itsenäistymistä. Tärkeänä osana työtä on nuorten kanssa tehtävä yksilötyö; yksilötyön menetelmien hyödyntäminen ja eteenpäin ohjaaminen. Etsivillä on valmius järjestää nuorille tarvittaessa myös pienryhmätoimintaa, joissa käsitellään vaihtuvia elämänhallintaan liittyviä teemoja sekä tarvittaessa avointa vapaa-ajan toimintaa. (Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma 2015-2016, 33-34.)

7.6.2 Koulujen tukipalvelut

Koulukuraattori on sosiaalityön asiantuntija kouluyhteisössä. Sosiaalisten ongelmien tunnistaminen ja niihin puuttuminen on olennainen osa koulun sosiaalityötä. Koulukuraattori tarkastelee sosiaalisia ilmiöitä kokonaisvaltaisesti yksilön, perheen, ryhmän ja kouluyhteisön tasolla. Koulukuraattorityössä edistetään oppilaiden sosiaalista kasvua ja arjen sujuvuutta, toimintakykyä ja vuorovaikutussuhteita. Koulukuraattorityön tavoitteena on oppilaiden hyvinvoinnin, sosiaalisen kehityksen (tunne- ja ihmissuhdetaidot) ja koulunkäynnin tukeminen sekä kouluyhteisön hyvinvoinnin edistäminen sosiaalityön keinoin esimerkiksi varhainen puuttuminen ja ennaltaehkäisevä työ. Koulukuraattorin työhön sisältyy asiakastyötä oppilaiden ja perheiden kanssa, konsultaatiota, kouluyhteisön hyvinvoinnin edistämiseksi tehtyä yhteistyötä ja oppilashuoltotyötä. (Tukipalvelut, [viitattu 10.10.2016].)

Yksilölliseen asiakastyöhön sisältyy oppilaiden koulunkäyntiin liittyvien ongelmien selvittelyä esimerkiksi neuvottelut koulun henkilöstön ja vanhempien kanssa, sosiaaliset selvitykset ja arvioinnit, tukitoimien suunnittelut, yhteistyö sidosryhmien kanssa, jatkotutkimuksiin ohjaaminen ja asiakastyön kirjaaminen. Asiakastyöhön kuuluu myös oppilaan yksilöllinen tukeminen sosiaalisessa kasvussa ja sosiaalisten ongelmien ratkaisemisessa sekä vanhempien ohjaaminen ja tukeminen heidän kasvatustyössään. Koulukuraattori osallistuu sosiaalityön asiantuntijana koulun oppilashuoltoryhmään ja muuhun moniammatilliseen oppilashuollon yhteistyöhön yksittäistä oppilasta, luokkaa tai koko kouluyhteisöä koskevissa asioissa. Kuraattori osallistuu osaltaan yhteisön turvallisuuden ja hyvinvoinnin seuraamiseen ja ylläpitämiseen sekä oppilashuollon toimintamallien kehittämiseen. Kuraattori tarjoaa konsultaatiota koulun henkilöstölle. Kuraattori osallistuu kodin ja koulun välisen yhteistyön kehittämiseen ja moniammatilliseen yhteistyöhön koulun ulkopuolisten palveluiden, erityisesti lastensuojelun työntekijöiden kanssa. Kuraattori tiedottaa omasta työstään oppilaille, vanhemmille ja yhteistyökumppaneille. Kuraattori noudattaa työssään sosiaalityön ammattieettisiä periaatteita. (Puisto 2015.)

7.6.3 Perheneuvolan palvelut

Suupohjan lasten, nuorten ja perheiden tukena erilaisissa elämäntilanteissa on perheneuvolan palvelut. Perheneuvolassa etsitään ratkaisuja huolenaiheisiin yhdessä perheen kanssa. Perheneuvolaan voi olla yhteydessä, jos on huolissaan lapsensa kehityksestä, käyttäytymisestä tai tunne-elämään liittyvistä asioista. Haluaa keskustella lapsensa kasvatuksesta tai vanhemmuudesta. Lapsella on vaikeuksia päivähoidossa, koulussa tai kavereiden kanssa. Jos perhe-elämässä tai parisuhteessa on pulmia. Tai perheessä harkitaan avioeroa tai perheenjäsenet tarvitsevat tukea erosta selviytymiseen. (Perheneuvola, [viitattu 10.10.2016].)

Perheneuvolassa työskentelee psykologeja, sosiaalityöntekijä ja toimistos sihteeri. Palvelumuotoja ovat mm. puhelinneuvonta, lasten ja nuorten tutkimukset ja terapiat, avio/avoparineuvonta ja terapia, perheneuvonta- ja terapia ja perheasiainsovitelu. Perheneuvolasta saa myös työnohjausta ja muuta asiantuntija-apua lasten, nuorten ja perheen ihmissuhteisiin liittyvissä asioissa. Perheneuvolan palvelut ovat maksuttomia ja luottamuksellisia. (Perheneuvola, [viitattu 10.10.2016].)

7.6.4 Perhetukikeskuksen palvelut

Perhetyö on perheelle suunnattu sosiaalihuoltolain tai lastensuojelulain mukainen tukitoimi. Työskentely perustuu lapsen asioista vastaavan sosiaalityöntekijän/sosiaalihoajaan päätökseen sekä perheen kanssa yhteisesti laadittuun asiakassuunnitelmaan ja perhetyön suunnitelmaan. Palvelu on tarkoitettu sosiaalihuollon tai lastensuojelun avohuollon asiakkaana olevalle lapselle tai nuorelle ja hänen perheelleen. Perhetyö on kokonaisvaltaista, suunnitelmallista ja pitkäjänteistä tukemista. Perhetyössä korostuvat perheiden elämänhallinnan ja omien voimavarojen käyttöönoton tuki sekä arjessa selviytymisen vahvistaminen. Perhetyö voi liittyä vanhemmuuden tukemiseen, lasten hoidon ja kasvatuksen ohjaamiseen, kodin arjen ja arkirutiinien hallintaan, perheen toimintakyvyn vahvistamiseen uusissa tilanteissa, perheen vuorovaikutustaitojen tukemiseen, syrjäytymisen ehkäisyyn. Perhetyön tavoitteena on myös ehkäistä vaikeiden kriisien syntymistä, auttaa jo vaikeiden kriisien selvittämisessä sekä vaikeissa ongelmatilanteissa. Perhetyötä voidaan toteuttaa perhetapaamisina, perheen ja lapsen keskusteluina, kerho- ja ryhmätoimintana sekä perhekuntoutuksena. Perhetyössä käytetään erilaisia toiminnallisia menetelmiä. (Perhetyö, [viitattu 10.10.2016].)

Ammatillinen tukihenkilötyö on lapsille ja nuorille suunnattu sosiaalihuoltolain tai lastensuojelulain mukainen tukitoimi. Toiminnan tarkoituksena on asiakkaiden kokonaisvaltainen tukeminen yhteistyössä viranomaisten ja huoltajien kanssa. Ammatillinen tukihenkilö työskentelee yhdessä lapsen tai nuoren ja hänen perheensä kanssa tehdyn asiakassuunnitelman mukaisesti. Ammatillinen tukihenkilötyö perustuu asiakkaan ja työntekijän väliseen luottamukselliseen suhteeseen. Toiminnan sisältö määritellään jokaisen lapsen/nuoren kohdalla yksilöllisesti elämäntilanteen ja tarpeen mukaan. Ammatillisen tukihenkilön ja lapsen/nuoren tapaamiset voivat olla muun muassa keskustelua, arkipäiväisten asioiden opettelua, koulunkäynnin tukemista, ammatin- ja työnhaun tukemista tai lapsen/nuoren tukemista sosiaalisissa suhteissa ja vapaa-ajan harrastuksissa. (Ammatillinen tukihenkilötyö, [viitattu 10.10.2016].)

7.6.5 Seinäjoen nuorisopsykiatrian poliklinikan palvelut, Kauhajoen toimipiste

Seinäjoen nuorisopsykiatrian poliklinikan palveluiden Kauhajoen toimipisteellä hoidetaan Kauhajoen, Isojoen, Karijoen ja Teuvan 13-18-vuotiaita nuoria. Poliklinikalle ohjattaessa tarvitaan lääkärin lähete. (LLKY:n mielenterveyspalvelut, 2011.) Ankkuri-tiimissä on tärkeää olla myös psykiatrisen alan osaamista, jossa psykiatrinen sairaanhoitaja arvioi asiakkaiden mielenterveyden tilaa ja päihteidenkäyttöä sekä mahdollista hoidon ja tuen tarvetta. Hän huolehtii siitä, että heidät ohjataan tarvittaessa eteenpäin oikeanlaisiin palveluihin. Psykiatrinen sairaanhoitaja tapaa asiakkaita yksilökäynneillä sekä toimii työparina lastensuojelun asioiden käsittelyssä

7.6.6 Etelä-Pohjanmaan Ensi- ja turvakotiyhdistyksen toiminta

Etelä-Pohjanmaan Ensi- ja turvakotiyhdistyksen kotipaikka on Kauhajoki ja toiminta-alue Etelä-Pohjanmaa. Yhdistyksen tarkoituksena on turvata lapsen oikeus suotuisiin kasvuolosuhteisiin ja turvalliseen kehitykseen, tukea vanhemmuutta ja perhettä sekä ehkäistä perheväkivaltaa ja pyrkiä ehkäisemään nuorten syrjäytymistä. Tavoitteen toteuttamiseksi yhdistys järjestää keskusteluapua, tukihenkilötoimintaa, kotikäyntejä ja muuta vastaavaa avopalvelutoimintaa. Yhdistyksen toiminta voi sisältää myös koulutus- ja valistustilaisuuksia perhettä ja lapsia koskevissa kysymyksissä, tehdä ehdotuksia ja aloitteita lapsiperheiden aseman parantamiseksi, kehittää lastensuojelutyötä ja viranomaistahojen verkostoitumista lastensuojelutyössä. (Etelä-Pohjanmaan Ensi- ja turvakotiyhdistys, [viitattu 3.2.2017].)

7.6.7 Etelä-Pohjanmaan sovittelutoiminta

Suupohjassa on linjattu Katusovitteluun ja rikos- ja riita-asioiden sovitteluun menevät nuorten asiat. Kaikki alle 15-vuotiaiden nuorten jutut menevät Katusovitteluun ja yli 15-vuotiaiden jutut menevät Etelä-Pohjanmaan sovittelutoimistolle asianosaisen niin halutessa. Toki myös yli 15-vuotiaiden nuorten tekemät lievät asianomistajarikokset voivat mennä myös Katusovitteluun, jos osapuolet niin haluavat.

(Suupohjan Katusovitteluohjeistus, [viitattu 28.12.2016].) Sovittelu on vaihtoehtoinen tapa rikosten ja riitojen aiheuttamien ristiriitatilanteiden selvittämiseksi ja ratkaisemiseksi. Sovittelussa osapuolille tarjotaan mahdollisuus kohdata toisensa puolueettoman sovittelijan välityksellä. Sovittelu voidaan toteuttaa asianosaisten kotipaikkakunnilla Etelä-Pohjanmaan alueella päivisin, iltaisin ja myös viikonloppuisin. Sovittelu on vapaaehtoista, luottamuksellista, maksutonta ja puolueetonta. (Sovittelutoimisto, [viitattu 19.8.2016].)

Sovittelu tarjoaa lakisääteisen mahdollisuuden rakentavalla keskustelulla selvittää rikos- ja riita-asioita asianosaisten välillä. Sovittelu on maksutonta palvelua, jossa rikoksen tai riidan osapuolet sekä kaksi vapaaehtoista, koulutettua ja puolueetonta sovittelijaa osallistuvat keskusteluun. Alle 18-vuotiaiden nuorten huoltajat ovat mukana sovittelussa. Sovittelu voidaan toteuttaa sellaisten osapuolten kesken, jotka ovat henkilökohtaisesti ilmaisseet suostuvansa sovitteluun. Alaikäisten osallisten osalta myös huoltajien on oltava suostuvaisia sovitteluun. Sovittelussa voi olla sekä asianomistajarikoksia että virallisen syytteen alaisia rikoksia. Asianomistajarikos on rikos, josta virallinen syyttäjä ei saa nostaa syytettä, jollei uhri sitä vaadi. Virallisen syytteen alainen rikos on teko, josta syyttäjällä on syyteoikeus. Tuloksetlinen sovittelu voidaan oikeudessa ottaa huomioon rangaistusta lieventävänä perusteena. (Mitä sovittelu on?, [viitattu 19.8.2016].)

Aloite sovittelusta voi tulla poliisilta, syyttäjältä, sosiaalityöntekijältä, muilta viranomaisilta, asianosaiselta tai asiakkaalta itseltään. Sovitteluneuvottelussa osapuolet keskustelevat kasvotusten tapahtuneesta ja sen seurauksista. Sovittelussa käsitellään ja sovitaan mm. tapahtunut rikos tai riita, aiheutuneet vahingot, miten vahingot korvataan, maksuaikataulu, tehdään sopimus ja sovitaan anteeksipyyntö ja anteeksianto. Ratkaisu kirjataan sopimukseen allekirjoituksin. Sovittelutoimisto tiedottaa sopimuksesta syyttäjälle, poliisille ja alaikäisten osalta myös oman alueen sosiaalitoimistolle sekä seuraa sopimuksen toteutumista. Sovittelussa molemmat osapuolet kohtaavat toisensa turvallisesti ja luottamuksellisesti. Osapuolet voivat keskustella soviteltavasta asiasta, sen syistä ja seurauksista sekä ratkaisuvaihtoehtoista. Sovittelu voidaan ottaa huomioon syyteharkinnassa tai oikeudessa rangaistusta määrättäessä lieventävänä asiana. (Mitä sovittelu on?, [viitattu 19.8.2016].)

8 JOHTOPÄÄTÖKSET

Tässä luvussa esittelen johtopäätökset, joihin opinnäytetyössäni olen päätenyt ja mitkä tekijät ovat vaikuttaneet siihen, millainen Suupohjan Ankkuri-mallista on tullut. Lisäksi esittelen mallin juurruttamiseen vaikuttavia tekijöitä. Tutkimuskysymyksenä opinnäytetyössäni ovat olleet: millainen Ankkuri-toimintamalli toimisi parhaiten Suupohjan alueella ja miten malli juurrutetaan osaksi kuntien perustyyötä?

Pieni osa nuorista tekee suurimman osan nuorten tekemistä rikoksista. Vaarana on, että nuoren rikoskierre ei katkea eikä hän saa tarvitsemaansa apua ja tukea oikeaan aikaan, koska viranomaiset ja järjestöt kohdistavat nuoreen toimenpiteitä tietämättä toisistaan ja ilman kokonaisvaltaista nuoren tilanteen arviointia ja suunnittelua. Nuoren tilanteen kokonaisvaltainen arviointi ja tehokkaiden toimenpiteiden käynnistäminen syrjäytymisen ja rikoskierteen katkaisemiseksi edellyttävät pysyvää moniviranomaisyhteistyöhön perustuvaa toimintamallia, jota voidaan kehittää edelleen ja näin ratkaista esimerkiksi lainsäädännön keinoin yhteistyön kannalta keskeiset tiedonvaihtoon ja muuhun tehokkaan yhteistyön edellytyksiin liittyvät ongelmat. (Turvallinen huominen – sisäisen turvallisuuden ohjelma, 39.)

Suupohjan peruspalveluliikelaitoskuntayhtymän lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelmassa (2015, 14) on listattu kehittämistarpeeksi ja tavoitteeksi palvelujen saamisen eheäksi kokonaisuudeksi yli sektorirajojen sekä monialaisen työskenteilyn tehostamisen ja uudet toimintatavat. Ankkuri-toimintamallin käyttöönotto Suupohjan alueella vastaa juuri tähän toimenpide-ehdotukseen, jossa pyritään työskentelemään monialaisesti ja etsimään uusia toimintatapoja ennaltaehkäisemään lasten, nuorten ja perheiden ongelmia sekä edistämään heidän hyvinvointia ja terveyttä. Suupohjan alueella ollaan huolissaan lasten, nuorten ja perheiden kasvavista ongelmista. Tässä taloudellisessa tilanteessa työntekijöiden resurssit menevät monesti korjaavaan työhön ja ennaltaehkäisevään työhön ei riitä aikaa eikä resursseja. Ankkuri-toiminnan aloittaminen Suupohjan alueella on ehdottoman tärkeää, jotta ongelmiin päästään puuttumaan ajoissa. Lisäksi toiminnalla säästetään paljon yhteiskunnan varoja, kun ehkäistään syrjäytymistä ja tuetaan nuorten kiinnittymistä yhteiskuntaan. Uuden toimintamallin kehittämisessä tai esille tuomisessa törmää siihen, kuinka toimijoilla on vähäiset resurssit työntekijöiden ja toimintarahojen suhteen.

Suupohjan alueelle kehitetyssä Suupohjan Ankkurin toimintamallissa yhteistyötä ja toimintaa tiivistettiin ja luotiin yhteisiin käytänteisiin perustuva ja alueen tarpeisiin vastaava toimintamalli, jossa kohdennettiin työntekijöiden työaika oikein. Suupohjan alueen toimijoiden vahvuuksia ja heidän suhteitaan on käytetty hyväksi kehitettäessä Suupohjan Ankkurin toimintamallia. Suupohjan Ankkuri-tiimin tärkeäksi toimintavälineeksi on nähty myös Suupohjan Katusovittelu, joka on myös otettu alueella käyttöön liittyen nuorten rikollisuuteen puuttumisessa ja sen vähentämisessä. Suupohjan Ankkuri-tiimi kokoontuu kerran viikossa Kauhajoen poliisiaseman tiloissa ja tarvittaessa työtä nuoren ja perheen hyväksi tehdään myös muuna ajankohtana. Tavoitteet Suupohjan Ankkuri-toiminnalle on tehty peilaten valtakunnallista toimintamallia, ottaen kuitenkin huomioon paikalliset toimintatavat ja olosuhteet. Tiimin jäsenten innostus tulevasta toiminnasta ja asian tärkeäksi kokeminen ovat olleet myötävaikuttavia asioita toimintamallin kehittämisessä ja eteenpäin viemisessä. Suupohjan Ankkurissa myös vaitiolo- ja salassapito on huomioitu lain edellyttämällä tavalla ja luotu tähän toimivat käytänteet.

Vastaus ensimmäiseen tutkimuskysymykseen, millainen Ankkuri-toimintamalli toimisi parhaiten Suupohjan alueella, voidaan kiteyttää seuraavanlaisesti:

- Suupohjan Ankkurin tavoitteet ja vaikuttavuuden arviointi on tehty peilaten valtakunnalliseen Ankkuri-malliin, ottaen kuitenkin huomioon paikalliset olosuhteet, toimijoiden vahvuudet, resurssit ja jo olemassa olevat käytännöt.
- Suupohjan Ankkuri-toiminta on uusi toimintamuoto Suupohjan alueella, jossa yhdistyy monialaisuus ja tehokkaat toimintatavat. Toimintamuoto puuttuu nopeasti ja tehokkaasti lasten ja nuorten rikollisuudesta aiheutuneisiin ongelmiin ja tekee ennaltaehkäisevää työtä tällä saralla. Ennaltaehkäisy ja varhainen puuttuminen ovat tärkeitä asioita, joiden avulla pystytään tunnistamaan ja auttamaan lapsia, nuoria ja heidän perheitään ajoissa sekä ohjaamaan oikean tuen piiriin.
- Suupohjan Ankkuri-tiimi on monialainen ja ammattitaitoinen työntekijätiimi, jonka työnkuvat ja -ajat ovat suunnattu tarkoituksenmukaisesti ottaen huomioon Suupohjan alueen tarpeet. Suupohjan Ankkuri-tiimi kokoontuu kerran viikossa Kauhajoen poliisiaseman tiloissa ja tiimiin kuuluu poliisi, sosiaalioh-

jaaja, nuorisotyöntekijä, psykiatrinen sairaanhoitaja ja tarvittaessa Etelä-Pohjanmaan Ensi- ja turvakotiyhdistyksen työntekijä.

- Suupohjan Ankkuri-tiimin ohjausryhmänä toimi Suupohjan lasten, nuorten ja perheiden johtoryhmä, jonka tarkoituksena on Ankkuri-toiminnan kehittäminen, seuraaminen, arvioiminen ja tulosten tarkastelu. Ankkurin iskuryhmän tarkoituksena on Suupohjan Ankkuri-toiminnan ohjaaminen tavoitteiden mukaisesti (mentorointi) ja käytännön asioista sopiminen. Suupohjan Ankkuri-iskuryhmä koostuu toimijoiden esimiehistä.
- Suupohjan Ankkuri-toiminta on eheä ja toimiva palvelukokonaisuus, jossa nuoren tilanne pystytään arvioimaan nopeasti ja kustannustehokkaasti sekä ohjaamaan tarvittavan tuen ja avun piiriin. Palveluohjaus eteenpäin on tehokasta. Nuorten syrjäytymisen ehkäisy ja kiinnittymisen tukeminen yhteiskuntaan nähdään myös tärkeinä asioina.
- Suupohjan Katusovittelu on tärkeä toimintaväline, joka puuttuu myös nopeasti ja tehokkaasti nuorten tekemiin lieviin asianomistajarikoksiin kasvatuksellisin keinoin.

Toinen tutkimuskysymys opinnäytetyössäni oli kuinka toimintamalli juurrutetaan osaksi Suupohjan alueella tehtävää perustyötä? Vastaus tähän kysymykseen voidaan kiteyttää seuraavanlaisesti:

- Suupohjan Ankkurissa yhdeksi tavoitteeksi on listattu toiminnan kehittäminen ja juurruttaminen osaksi perustyötä eikä Suupohjan Ankkuri-toiminnasta tehdä erillistä projektia, vaan se nivotaan heti toimijoiden perustyötä.
- Ankkuri-yhteistyölle varmistetaan kunnissa riittävä ja säännöllinen johdon tuki, jotta toiminta pystytään juurruttamaan osaksi perustyötä ja saa toimintaansa riittävät resurssit. Yhteistyölle johdon kanssa luodaan selkeät suunnitelmat ja tilastoinnit.
- Ankkuri-toimintaa pitää myös jatkossa kehittää alueellamme eteenpäin, jotta toiminnalle valtakunnallisesti ja paikallisesti asetetut tavoitteet saavutetaan.

- Toimintamuodosta tiedottaminen ja toimintamallin esitteleminen alueen toimijoille on tärkeää ja tämän pitkäjännitteisen työn avulla toimintamalli saadaan myös juurrutettua osaksi perustyötä.
- Ankkuri-toiminnasta on tehty toimijoiden kesken yhteistoimintasopimus, minkä allekirjoittivat toimijoiden esimiehet. Yhteistoimintasopimukseen on kirjattu oleelliset Suupohjan Ankkuri-toimintaan vaikuttavat tekijät ja asiat.

9 POHDINTA

Tässä luvussa esittelen opinnäytetyöni tekemiseen liittyviä ajatuksiani ja oppimisprosessia. Lisäksi esittelen, mitä sosionomi (AMK) tutkinnon suorittaneen henkilön osaamisalueita opinnäytetyössäni vaadittiin ja mitä olen oppinut ja kuinka olen kehittynyt opinnäytetyöprosessin aikana.

Suomen sisäministeriö on sisäisen turvallisuuden ohjelmassaankin jo tuonut esille Ankkuri-toiminnan ja sen tärkeyden nuorten rikoskierteen ehkäisemiseksi. Lisäksi siinä painotetaan, että alle 18-vuotiaiden rikoksenteekijöiden rikoskierteen ehkäisemiseksi otetaan käyttöön malli, jota voidaan soveltaa ottaen huomioon paikalliset ja alueelliset olosuhteet ja jo olemassa olevat käytännöt. (Turvallinen huominen – sisäisen turvallisuuden ohjelma, 39.) Tämä oli mielestäni tärkeä asia, jotta pystyin ottamaan huomioon Suupohjan alueen omat toimintatavat ja resurssit toimintamallia kehittäessä. Minulla oli vahvuutena opinnäytetyötä tehdessäni pitkä työhistoriani, tuntemus alueen toimijoista ja luottamus eri toimijoiden kesken. Se helpotti toimintaani, jotta sain asioita vietyä eteenpäin isoissa organisaatioissa.

Haasteena tässä toimintamallin kehittämisessä oli, kuinka saada isojen organisaatioiden byrokratian rattaat pyörimään Suupohjan Ankkuri-toiminnan hyväksi. Nopeaan toimintaan tottuneena itselle oli todella haastavaa odottaa päätöksiä resurssien varmistumisesta ym. Koin asian kuitenkin niin tärkeäksi, että jaksoin viedä asiaa eteenpäin. Lisäksi yhtenäisten toimintatapojen saavuttamiseksi tarvitaan paljon työtä. Poliisilla, sosiaaliohjaajalla, nuorisotyöntekijällä ja psykiatrisella sairaanhoitajalla on erilainen lähestymistapansa asioihin, joten tiimin yhteneväiseksi saamiseksi pitää olla paljon keskusteluja, yhteisten linjauksien tekemistä ja toisten työtapoihin tutustumista. Avaamalla omaa työnkuvaa toisille saadaan toimijoiden välinen tulkintaverkosto selkeytettyä ja toimijoiden odotukset toisen toiminnasta vastaamaan todellisuutta (Toikko 2009, 136). Uskon, että asian tärkeys ja toiminnasta saatavat hyödyt vievät asiaa eteenpäin. Lisäksi tiimin yhteneväisyys näkyy tehokkaana toimintana, jossa asioihin pystytään puuttumaan nopeasti ja luottamus omaan tiimiin kasvaa. Resurssien oikein kohdentaminen ja ajoittaminen ovat ensiarvoisen tärkeitä toimia, jotta toimijoiden pienet voimavarat tulevat hyvin ja tehokkaasti käyttöön. Käytännön toiminta näyttää tulevaisuudessa sen, kuinka pal-

jon asioita pitää kehittää edelleen ja kuinka paljon toimintatapoja pitää muuttaa vastaamaan alueemme tarpeisiin.

Suupohjan Ankkurin toimintamallia luodessani peilasin asioita valtakunnalliseen Ankkurin toimintamalliin ja tavoitteisiin, jotka ovat kirjattuna mm. Suomen sisäministeriön sisäiseen turvallisuuteen liittyvässä julkaisussa (Ankkuri-malli moniviranomaisyhteistyössä, 2013, 12). Tätä valtakunnallista toimintamallia mukaillen on tehty myös Suupohjan Ankkurin toimintamalli. Mielestäni on tärkeää, että Ankkuri-toiminnan linjaukset pysyvät samoina kaikissa Suomen Ankkuri-tiimeissä ottaen kuitenkin huomioon paikalliset resurssit ja olosuhteet sekä asiat, mitkä vastaavat juuri Suupohjan alueen tarpeisiin. Haastatteleamalla Ankkuri-toiminnan avainhenkilöitä SWOT- analyysiä hyödyntäen, olen saanut mielestäni kattavan ja luotettavan kuvan Suupohjan alueen tilanteesta, jonka pohjalta toimintamallia olen luonut. Olen huomionut myös eettisen näkökulman ja toiminut eettisten periaatteiden mukaisesti.

Opinnäytetyötä tehdessäni minulla oli mahdollisuus kehittää toiminnassani kaikkia sosionomi (AMK:n) vaadittavia osaamisalueita eli kompetensseja. Näitä vaadittavia osaamisalueita ovat mm. sosiaalialan eettinen osaaminen, asiakastyön osaaminen, sosiaalialan palvelujärjestelmäosaaminen, kriittinen ja osallistava yhteiskuntaosaaminen, tutkimuksellinen kehittämis- ja innovaatio-osaaminen sekä työyhteisö, johtamis- ja yrittäjyysosaaminen. (Sosiaalialan ammattikoulutuksen kompetenssit 29.4.2016.)

Opinnäytetyössäni olen saanut keskittyä moneen eri sosionomi (AMK) osaamisalueeseen ja huomioida toimintaani sosiaalialan ammattilaisena. Pitkän työhistoriani takia monet sosiaalialan kompetenssit ovat tuttuja ja toimin sosiaalialan eettisen osaamisen kautta. Osaan toimia sosiaalialan arvojen ja ammattieettisten periaatteiden mukaisesti ja ymmärrän oman ihmiskäsitykseni ja arvomaailmani merkityksen asiakastyössä. Lisäksi osaan asettua yhteiskunnalliselta asemaltaan haavoittuvassa asemassa olevien yksilöiden ja ryhmien puolelle ja toimia heidän parhaakseen. Asiakastyön osaamisen kompetensseja olen saanut myös kehitettyä eli toimintamallia kehittäessäni olen saanut luoda ammatillisia vuorovaikutus- ja yhteistyösuhteita sekä arvioida asiakkaan palvelutarpeita. Osaan tukea yksilöiden

kasvua ja kehitystä sekä perheiden arkea ja perheenjäsenten keskinäisiä suhteita. Osaan suunnitella, toteuttaa ja arvioida osallistaen asiakkaan palveluprosessin ja tunnistan hyvinvoinnin suojaavia- ja riskitekijöitä sekä osaan soveltaa ennaltaehkäisevän työn ja varhaisen tukemisen näkökulmia toimissani. Myös asiakastyön arviointi ja dokumentoinnin hallinta asiakaslähtöisesti ovat tärkeitä asioita.

Sosiaalialan palvelujärjestelmäosaamiseen pystyin keskittymään paljon opinnäytetyöprosessin aikana. Osaan jäsentää hyvinvointiin ja kestävään kehitykseen liittyviä paikallisia haasteita sekä niiden vaikutuksia sosiaali- ja terveydenhuoltoon. Prosessin aikana tutustuin juridiseen säädöspohjaan ja osaan soveltaa keskeistä lainsäädäntöä. Osaan sovittaa yhteen palveluita tarvelähtöisesti ja toimia muutoksen eteenpäin viejänä. Lisäksi osaan toimia aktiivisena sosiaalialan asiantuntijana ja perustella asiakkaan etua sekä moniammatillisessa että monialaisessa yhteistyössä. Kriittinen ja osallistava yhteiskuntaosaaminen näkyivät myös monessa kohtaa opinnäytetyön tekemisen aikana. Monesti mietin omaa toimintaani prosessin aikana. Kykenen ammatilliseen kriittiseen reflektioon, osaan ehkäistä syrjäytymistä ja tunnen julkishallinnollisen päätöksentekojärjestelmän ja osaa toimia sen toimintaperiaatteiden mukaan. Lisäksi kykenen vaikuttamistyöhön eri toimijoiden kanssa.

Tutkimuksellinen kehittämis- ja innovaatio-osaamisen kompetenssi kehittyi varmasti prosessin aikana eniten. Kykenen verkostotyöhön sosiaalialan kehittämisesä ja osaan suunnitella, toteuttaa ja arvioida kehittämishankkeita. Osaan kehittää kumppanuuslähtöisesti asiakastyön menetelmiä, työkäytäntöjä sekä palveluprosesseja. Pääsin konkreettisesti soveltamaan tutkimus- ja kehittämismenetelmiä toimintakäytäntöjen kehittämiseksi. Osaan tuottaa ja arvioida tietoa hyvinvoinnin edistämiseksi ja toimin työssäni tutkimus- ja kehittämistyön eettisten periaatteiden ja ohjeiden mukaisesti. Työyhteisö-, johtamis- ja yrittäjyysosaamisen kompetensseista opinnäytetyöprosessin aikana kehittyivät esimerkiksi ne asiat, että osaan toimia yhteistyökykyisesti monialaisessa tiimissä ja työyhteisöissä, osaan edistää omaa ja työyhteisön työhyvinvointia ja osaan arvioida työn laatua, tuloksia ja vaikutuksia.

Ennaltaehkäisevän työn tärkeyttä ja ongelmiin puuttumista ajoissa ei voi riittävästi korostaa. Lasten, nuorten ja heidän perheiden tukeminen ja ohjaaminen eteenpäin ovat mielestäni tärkeää tulevana sosiaalialan ammattilaisena. Aito, läsnä oleva

kohtaaminen ja vuorovaikutus asiakkaan kanssa tuovat parhaita tuloksia. Monesti perheiden ongelmat heijastuvat myös lapsiin ja nuoriin, joten perheen kokonaisvaltaisen hyvinvoinnin kartoittaminen auttaa perhettä selviytymään arjen haasteista. Puheeksi ottaminen on ensiarvoisen tärkeää ja koen sen olevan itselleni luontevaa.

Tämä opinnäytetyö ja Suupohjan Ankkuri-toimintamallin laatiminen ovat olleet todella lähellä sydäntäni ja olen halunnut toimintamuodon Suupohjaan saada. Tässä tilanteessa yksi tavoitteeni opiskelulleni on toteutunut, koska olen saavuttanut pysyvää muutosta Suupohjan alueen ihmisten syrjäytymisen ehkäisemiseksi ja olen tehnyt töitä heidän hyvinvointinsa eteen. Jos toimintamallin kautta yksikin nuori ja hänen perheensä saavat tarvitsemansa avun ja tuen, niin kaikki työ tämän toimintamallin saamiseksi Suupohjaan on kannattanut. Hyvin kotikunnassaan viihtyvä nuori on hyvä investointi koko paikkakunnan tulevaisuuteen.

Suupohjan Ankkuri-toiminnan yhtenä työvälineenä ja hyvänä toimintamallina nopeasta puuttumisesta nuorten rikollisuuteen on myös Suupohjan Katusovittelu. Nämä toimintamuodot yhdessä antavat mahdollisuuksia puuttua nopeasti ja ennaltaehkäisevästi nuorten tekemiin lieviin asianomistajarikoksiin. Kasvatuksellinen ote asioiden selvittämisessä ja sovitteluissa tuovat hyviä tuloksia. Suupohjan Ankurin ja Suupohjan Katusovittelun toimivuudesta ja saavutetuista tuloksista Suupohjan alueella olisi mielenkiintoista jatkaa tutkimuksia. Ja varmasti niitä on tulevaisuudessa tulossakin.

LÄHTEET

- Ammatillinen tukihenkilötyö. Ei päivämäärää. Suupohjan peruspalveluliikelaitos-kuntayhtymä. [Verkkosivu]. [Viitattu 10.10.2016]. Saatavana: http://www.llky.fi/site?node_id=1158
- Ankkuri-malli moniviranomaisyhteistyössä. Sisäisen turvallisuuden ohjelman toimenpiteen 24 toimeenpano alle 18-vuotiaiden rikoksen tekijöiden rikoskierteen ehkäisemiseen. Sisäasianministeriön julkaisuja 30/2013. Helsinki. [Verkkosivu]. [Viitattu 23.10.2016]. Saatavana: https://www.intermin.fi/download/49507_302013_Ankkuri_malli_viranomaisyhteistyossa.pdf?b67dd8b7f32ad388
- Aseman Lapset ry. 2013. Katusovittelu. [Verkkosivu]. [Viitattu 13.1.2016]. Saatavana. <http://www.asemanlapset.fi/fi/toimintamuotomme/katusovittelu>
- Braithwaite, J. 2003. Teoksessa: A, von Hirsch, J.V, Roberts & A, Bottoms (toim) Restorative Justice and Criminal Justice: Competing or Reconcilable Paradigms. Oxford University Press: Hart Publishing, 12. Saatavana: https://books.google.fi/books?hl=fi&lr=&id=orXbBAAQBAJ&oi=fnd&pg=PA1&dq=braithwaite+restorative+justice&ots=cMmnJ9sR0f&sig=q2z9VdDY5Ukyzb_4JfqU_SaED3o&redir_esc=y#v=onepage&q=forgiveness&f=false
- Etelä-Pohjanmaan Ensi- ja turvakotiyhdistys. Ei päivämäärää. [Verkkosivu]. [Viitattu 3.2.2017]. Saatavana: https://ensijaturvakotienliitto-fi.directo.fi/jasenyhdistykset/etela-pohjanmaan_ensi-ja_turvak/toiminta/
- Etelä-Pohjanmaan sovittelutoimisto. Ei päivämäärää. [Verkkosivu]. [Viitattu 23.5.2016.] Saatavana: <http://www.seinajoki.fi/sosiaali-jaterveyspalvelut/sosiaalipalvelut/sovittelutoimisto/mitasovitteluon.html>
- Gellin, M. 2011. Sovittelu koulussa. Jyväskylä: PS-kustannus.
- Gönczöl, K. 2010. European Best Practices of Restorative Justice in the Criminal Procedure. 2010. Ministry of Justice and Law. Budapest Hungary. European Commission- Directorate-General Justice, Freedom and Security from the Prevention of and Fight Against Crime Program 2007. 20-21. Saatavana: <http://www.iars.org.uk/sites/default/files/Restorative%20justice%20report%20%20Hungary.pdf>
- Iskala, A. 29.9.2016. Rikokset_tekijat_nuoret.xlsx- tilasto. Seinäjoki.
- Järvensivu, T. Verkostotyö ja verkostojen johtaminen. [Verkkosivu]. [Viitattu 24.10.2016]. Saatavana: <http://www.verkostotyö.fi/>

- Kinnunen, R, Lidman, J & Kaakinen, J. 2010. Ajoissa Ankkuriin - varhaista puuttumista nuorisrikollisuuteen ja lähisuhdeväkivaltaan. [Verkkojulkaisu]. [Viitattu 13.1.2016]. Saatavana: http://www.intermin.fi/download/50540_Ankkuritoiminta.pdf?af96e76f1c05d188
- Kujansivu, M. 2016. Porin Ankkuri- tiimi vanhempi rikoskonstaapeli. Lounais-Suomen poliisilaitos Porin poliisiasema. Puhelinhaastattelu 14.1.2016.
- Kuntainfo: Uusi sosiaalihuoltolaki ja siihen liittyvät keskeiset muut lainsäädäntömuutokset. 1.4.2015. Sosiaali- ja terveysministeriö. [Verkkosivusto]. [Viitattu 25.10.2016]. Saatavana: http://stm.fi/artikkeli/-/asset_publisher/uusi-sosiaalihuoltolaki-ja-siihen-liittyvat-keskeiset-muut-lainsaadantomuutokset
- Laine, M. 2014. Kriminologia ja rankaisun sosiologia. Helsinki: Tietosanoma.
- Lastensuojelutilastot Suupohjassa. Ei päivämäärää. [Viitattu 22.9.2016].
- Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma 2015-2016. 2015. Suupohjan peruspalveluliikelaitoskuntayhtymä. [Viitattu 10.10.2016]. Saatavana: <http://www.llky.fi/tiedostot/sosiaali/Lasten-ja-nuorten-hyvinvointisuunnitelma-2015-2016.pdf>
- L 12.2.2010/88. Lastensuojelulaki.
- L 872/2011. Poliisilaki.
- L 1301/2014. Sosiaalihuoltolaki.
- L 21.12.2016/1285. Nuorisolaki.
- Lintala, U. 2015. Rikosylikomisario. Pohjanmaan poliisilaitos Seinäjoen poliisiasema. Asiantuntijahaastattelu 14.1.2016.
- LLKY:n mielenterveyspalvelut. 1.1.2011. Suupohjan peruspalveluliikelaitoskuntayhtymä. [Verkkosivu]. [Viitattu 3.2.2017]. Saatavana: http://www.llky.fi/oppaat/mielenterveysesitteet/mielenterveyspalvelut_Kauhajoki.pdf
- Lundblom, P. 2014. Ehkäisevän työn tietoperusta ja kehittäminen: Ehkäisevä työ käsitteenä ja toimintana. Teoksessa: S. Pylkkänen, & R. Viitanen, (toim) Ehkäisevä työ pedagogisesti. Helsinki: Humanistinen ammattikorkeakoulu. Sarja F. Katsauksia ja aineistoja 30, 2014, 10-11. Saatavana: <https://www.humak.fi/wp-content/uploads/2015/03/Humak-ehkaiseva-tyo-pedagogisesti.pdf>
- Lybeck, T. & Wallden, J. 2011. Nuorisolain muutokset - monialainen yhteistyö ja etsivä nuorisotyö. Teoksessa: K. Aaltonen (toim) Nuorten hyvinvointi ja monialainen yhteistyö. Helsinki: Tietosanoma Oy. 25-27.

Mitä sovittelu on? Ei päivämäärää. [Verkkosivu]. [Viitattu 18.9.2016]. Saatavana: <https://www.seinajoki.fi/sosiaali-ja-terveyspalvelut/sosiaalipalvelut/sovittelutoimisto/mitasovitteluon.html>

MLL Nuorten netti. Ei päivämäärää. Nuoret ja rikokset. [Verkkosivu]. Mannerheimin lastensuojeluliitto. [Viitattu 7.1.2016]. Saatavana: http://www.mll.fi/nuortennetti/koulu_ja_ty/oikeudet-ja-velvollisuudet/nuoret-ja-rikokset/

Monialainen yhteistyö. 5.5.2015. Terveysten- ja hyvinvoinninlaitos. [Verkkosivusto]. [Viitattu 17.1.2017]. Saatavana: <https://www.thl.fi/fi/web/lapset-nuoret-ja-perheet/peruspalvelut/sosiaalipalvelut/palvelutarpeen-arviointi-ja-asiakkuus/monialainen-yhteistyö>

Niemi, H. 1.6.2011. Rikollisuus Suomessa. [Verkkosivu]. [Viitattu 7.1.2016]. Saatavana: http://www.porttivapauteen.fi/tietoa/tietopankki/2456/rikollisuus_suomessa

Niemi, P. 18.10.2016. Restoratiivinen oikeus. [Verkkosivusto]. [Viitattu 26.10.2016]. Saatavana: http://www.oppilaanohjaus.fi/restoratiivinen_oikeus.php

Perheneuvola. Ei päivämäärää. Suupohjan peruspalveluliikelaitoskuntayhtymä. [Verkkosivu]. [Viitattu 10.10.2016]. Saatavana: http://www.llky.fi/site?node_id=1189

Perhetyö. Ei päivämäärää. Suupohjan peruspalveluliikelaitoskuntayhtymä. [Verkkosivu]. [Viitattu 10.10.2016]. Saatavana: http://www.llky.fi/site?node_id=907

Poikela, E. 2010. Miksi ja mitä sovittelaa? Teoksessa: E. Poikela (toim) Sovittelu-Ristiriitojen kohtaamisesta konfliktien hallintaan. Jyväskylä: PS-kustannus. 15

Poliisin ennalta estävä toiminta. Ei päivämäärää. [Verkkosivusto]. [Viitattu 12.10.2016]. Saatavana: https://www.poliisi.fi/rikokset/ppoliisin_ennalta_estava_toiminta

Porin Ankkuri-toiminta. 4.2.2016. [Verkkosivu]. [Viitattu 5.2.2016]. Saatavana: <http://www.pori.fi/perusturva/sosiaalijaperhe/ankkuri.html>

Puisto, M. 2015. Koulukuraattori. Kauhajoen kaupunki. Asiantuntijahaastattelu 27.3.2015.

Raitakari, S & Virokannas, E. 2010. Jaettujen kenttien haasteet ja mahdollisuudet-näkökulmia nuorisotyön ja sosiaalityön rajapinnoille. Nuorisotutkimus 28 (3). 85-89.

- Ratkaisujen Suomi. Pääministeri Juha Sipilän hallituksen strateginen ohjelma 29.5.2015. Hallituksen julkaisusarja 10/2015. 20. [Verkkosivu]. [Viitattu 12.10.2016]. Saatavana: http://valtioneuvosto.fi/documents/10184/1427398/Ratkaisujen+Suomi_FI_YHDISTETTY_netti.pdf/801f523e-5dfb-45a4-8b4b-5b5491d6cc82
- Saarinen, E. 2015. Rikosylikonstaapeli. Pohjanmaan poliisilaitos Kauhajoen poliisiasema. Asiantuntijahaastattelu 12.1.2016.
- Salmi, V. 20.2.2015. Nuorisorikollisuus. [Verkkosivu]. [Viitattu 7.1.2016]. Saatavana: <http://www.porttivapauteen.fi/tietoa/tietopankki/2457/nuorisorikollisuus>
- Sisäministeriö. Ei päivämäärää. Ankkuri-toiminta 2015. [Verkkosivu]. [Viitattu 30.12.2015.] Saatavana: <http://www.intermin.fi/sisainenturvallisuus/ohjelmat/prime105/prime101.aspx>
- Soanjärvi, K. 2008. 2 muuttumaton painos. Nuorisotyön verkostoituminen-nuorisotyöntekijöiden yhteistyöstä osaamisverkostoiksi. Teoksessa: T. Hoikka-la, & A. Sell (toim) Nuorisotyötä on tehtävä. Menetelmien perustat, rajat ja mahdollisuudet. Nuorisotutkimusverkosto/Nuorisotutkimusseura, julkaisuja 76. 155
- Sorila, M. 2016. Suupohjan peruspalveluliikelaitoskuntayhtymän asukastieto. Puhelinhaastattelu 14.1.2016.
- Sosiaalialan ammattikoulutuksen kompetenssit. 29.4.2016. [Verkkojulkaisu]. Kuopio: Sosiaalialan AMK-verkoston verkostokokous. [Viitattu 28.12.2016]. Saatavana: www.diak.fi/opiskelu/harjoittelu/Documents/Sosionomi_kompetenssit_2016.pdf
- Sovittelutoimisto. Ei päivämäärää. [Verkkosivu], [Viitattu 18.9.2016]. Saatavana: <https://www.seinajoki.fi/sosiaali-jaterveyspalvelut/sosiaalipalvelut/sovittelutoimisto.html>
- Suupohjan Ankkurin toimintakaavio. 2016 [Viitattu 3.2.2017]. Esite.
- Suupohjan Katusovitteluohjeistus. 2016. [Viitattu 28.12.2016]. Esite.
- SWOT-analyysi. Ei päivämäärää. Opetushallitus. [Verkkosivu]. [Viitattu 3.2.2017]. Saatavana: http://www.oph.fi/saadokset_ja_ohjeet/laadunhallinnan_tuki/wbl-toi/menetelmia_ja_tyovalineita/swot-analyysi
- Toikko, T & Rantanen, T. 2009. 3.korjattu painos. Tutkimuksellinen kehittämistoiminta. Näkökulmia kehittämisprosessiin, osallistamiseen ja tiedontuotantoon. Tampere 2009.
- Tukipalvelut. Kauhajoen kaupunki. 10.10.2016. [Verkkosivu]. [Viitattu 10.10.2016]. Saatavana: http://www.kauhajoki.fi/site?node_id=1956

Turkka, H & Roponen, V. 2016. Aseman Lapset ry, Katusovittelu- koulutusmateriaali. Kauhajoki 28.-29.9.2016.

Turvallinen huominen – sisäisen turvallisuuden ohjelma 2012-2015. 14.6.2012. Sisäministeriö. Helsinki 2012. [Verkkajulkaisu]. [Viitattu 4.9.2016]. Saatavana: http://www.intermin.fi/download/35099_262012_STO_III_fi.pdf?95b430f29141d288

Turvallisuussuunnittelu. Nuoret yhteistyön kohderyhmänä. Ankkurimoniammatillinen yhteistyötiimi (Kanta-Häme). [Verkkosivusto]. [Viitattu 18.9.2016]. Saatavana: http://turvallisuussuunnittelu.fi/material/attachments/turvallisuussuunnittelu/hyva_tkaytannot/rikollisuusjahairiokayttaytyminen/6E28rnYGF/Ankkuri-malli.pdf

Uusi-Hakala, P. 2016. Suupohjan peruspalveluliikelaitoskuntayhtymän lapsiperheiden johtava sosiaalityöntekijä. Asiantuntijahaastattelu 27.1.2016.

Virkkala, N. 2016. Seinäjoen Ankkuri- tiimin sosiaaliohjaaja/erityisnuorisotyöntekijä. Puhelinhaastattelu 14.1.2016.

Wrede, G H. 2016. OKM nuorisoyksikön johtaja. Nuorisotyön painopisteet - luento. Ilmajoki 11.8.2016.

Youth crime prevention programmes. 23.9.2016. Gov.uk. [Verkkosivu]. [Viitattu 3.2.2017]. Saatavana: <https://www.gov.uk/youth-crime-prevention-programmes/how-young-people-are-put-on-a-programme>

LIITTEET

Liite 1. Suupohjan alueen nuorten tekemät rikokset

Liite 2. Kutsukirje ja suostumus Suupohjan Ankkuri-tapaamiselle

Liite 3. Suupohjan Ankkurin toimintakaavio

Liite 4. Suupohjan Katusovitteluohjeistus

Liite 5. Esite Suupohjan Ankkurista

Liite 1. Suupohjan alueen nuorten tekemät rikokset

Ikäluokkien tekemien rikosten määrä			2013	2014	2015	2016
232 Kauhajoki	Omaisuusrikokset	<= 14	5	5	6	9
		15 - 17	23	14	18	16
		Yhteensä	28	19	24	25
	Henkeen ja terveyteen kohdistuneet rikokset	<= 14	1	1	1	0
		15 - 17	4	5	9	2
		Yhteensä	5	6	10	2
	HUUMAUSAINEN KÄYTTÖRIKOS	<= 14	0	2	0	0
		15 - 17	9	3	0	2
		Yhteensä	9	5	0	2
	HUUMAUSAINERIKOS	<= 14	0	0	0	0
		15 - 17	0	0	0	2
		Yhteensä	0	0	0	2
	TÖRKEÄ HUUMAUSAINERIKOS	<= 14	0	0	0	0
		15 - 17	0	0	0	0
		Yhteensä	0	0	0	0
	Alkoholirikokset	<= 14	2	0	0	0
		15 - 17	7	2	3	0
		Yhteensä	9	2	3	0
	Liikenne rikokset	<= 14	0	1	1	6
		15 - 17	17	23	23	21
		Yhteensä	17	24	24	27
	Liikenne rikkomukset	<= 14	0	1	0	1
		15 - 17	46	43	44	32
		Yhteensä	46	44	44	33
	Yhteensä	<= 14	8	10	8	16
		15 - 17	106	90	97	75
		Yhteensä	114	100	105	91

Ikäluokkien rikoksentekijöiden määrä			2013	2014	2015	2016
232 Kauhajoki	Omaisuusrikokset	<= 14	4	4	4	6
		15 - 17	10	5	9	9
		Yhteensä	14	9	13	15
	Henkeen ja terveyteen kohdistuneet rikokset	<= 14	1	1	1	0
		15 - 17	3	2	5	2
		Yhteensä	4	3	6	2
	HUUMAUSAINEN KÄYTTÖRIKOS	<= 14	0	1	0	0
		15 - 17	8	2	0	1
		Yhteensä	8	3	0	1
	HUUMAUSAINERIKOS	<= 14	0	0	0	0
		15 - 17	0	0	0	2
		Yhteensä	0	0	0	2
	TÖRKEÄ HUUMAUSAINERIKOS	<= 14	0	0	0	0
		15 - 17	0	0	0	0
		Yhteensä	0	0	0	0
	Alkoholirikokset	<= 14	2	0	0	0
		15 - 17	2	2	1	0
		Yhteensä	4	2	1	0
	Liikenne rikokset	<= 14	0	1	1	2
		15 - 17	17	19	16	13
		Yhteensä	17	20	17	15
	Liikenne rikkomukset	<= 14	0	0	0	0
		15 - 17	20	16	18	14
		Yhteensä	20	16	18	14
	Yhteensä	<= 14	7	7	6	8
		15 - 17	60	46	49	41
		Yhteensä	67	53	55	49

Ikäluokkien tekemien rikosten määrä			2013	2014	2015	2016
301 Kurikka	Omaisuusrikokset	<= 14	8	10	20	0
		15 - 17	76	48	17	4
		Yhteensä	84	58	37	4
	Henkeen ja terveyteen kohdistuneet rikokset	<= 14	1	2	1	0
		15 - 17	8	14	11	4
		Yhteensä	9	16	12	4
	HUUMAUSAINEN KÄYTTÖRIKOS	<= 14	0	0	0	0
		15 - 17	3	5	13	10
		Yhteensä	3	5	13	10
	HUUMAUSAINERIKOS	<= 14	0	0	0	1
		15 - 17	1	3	3	0
		Yhteensä	1	3	3	1
	TÖRKEÄ HUUMAUSAINERIKOS	<= 14	0	0	0	0
		15 - 17	0	0	1	0
		Yhteensä	0	0	1	0
	Alkoholirikokset	<= 14	0	0	0	0
		15 - 17	12	6	6	3
		Yhteensä	12	6	6	3
	Liikenne rikokset	<= 14	3	5	5	0
		15 - 17	34	23	38	27
		Yhteensä	37	28	43	27
	Liikenne rikkomukset	<= 14	0	1	4	0
		15 - 17	113	88	67	67
		Yhteensä	113	89	71	67
	Yhteensä	<= 14	12	18	30	1
		15 - 17	247	187	156	115
		Yhteensä	259	205	186	116

Ikäluokkien rikoksentekijöiden määrä			2013	2014	2015	2016
301 Kurikka	Omaisuusrikokset	<= 14	6	9	11	0
		15 - 17	11	6	6	1
		Yhteensä	17	15	17	1
	Henkeen ja terveyteen kohdistuneet rikokset	<= 14	1	2	1	0
		15 - 17	3	7	7	2
		Yhteensä	4	9	8	2
	HUUMAUSAINEN KÄYTTÖRIKOS	<= 14	0	0	0	0
		15 - 17	1	1	5	3
		Yhteensä	1	1	5	3
	HUUMAUSAINERIKOS	<= 14	0	0	0	1
		15 - 17	1	2	1	0
		Yhteensä	1	2	1	1
	TÖRKEÄ HUUMAUSAINERIKOS	<= 14	0	0	0	0
		15 - 17	0	0	1	0
		Yhteensä	0	0	1	0
	Alkoholirikokset	<= 14	0	0	0	0
		15 - 17	8	5	2	2
		Yhteensä	8	5	2	2
	Liikenne rikokset	<= 14	2	3	3	0
		15 - 17	26	16	25	19
		Yhteensä	28	19	28	19
	Liikenne rikkomukset	<= 14	0	0	0	0
		15 - 17	54	27	24	22
		Yhteensä	54	27	24	22
	Yhteensä	<= 14	9	14	15	1
		15 - 17	104	64	71	49
		Yhteensä	113	78	86	50

Ikäluokkien tekemien rikosten määrä			2013	2014	2015	2016
846 Teuva	Omaisuusrikokset	<= 14	3	0	0	0
		15 - 17	0	0	4	1
		Yhteensä	3	0	4	1
	Henkeen ja terveyteen kohdistuneet rikokset	<= 14	1	1	0	0
		15 - 17	2	0	0	3
		Yhteensä	3	1	0	3
	HUUMAUSAINEN KÄYTTÖRIKOS	<= 14	0	0	0	0
		15 - 17	0	0	0	0
		Yhteensä	0	0	0	0
	HUUMAUSAINERIKOS	<= 14	0	0	0	0
		15 - 17	0	0	0	0
		Yhteensä	0	0	0	0
	TÖRKEÄ HUUMAUSAINERIKOS	<= 14	0	0	0	0
		15 - 17	0	0	0	0
		Yhteensä	0	0	0	0
	Alkoholirikokset	<= 14	0	0	1	0
		15 - 17	1	0	3	5
		Yhteensä	1	0	4	5
	Liikenne rikokset	<= 14	3	1	1	1
		15 - 17	7	3	13	2
		Yhteensä	10	4	14	3
	Liikenne rikkomukset	<= 14	2	2	1	0
		15 - 17	18	15	26	2
		Yhteensä	20	17	27	2
	Yhteensä	<= 14	9	4	3	1
		15 - 17	28	18	46	13
		Yhteensä	37	22	49	14

Ikäluokkien rikosentekijöiden määrä			2013	2014	2015	2016
846 Teuva	Omaisuusrikokset	<= 14	3	0	0	0
		15 - 17	0	0	0	1
		Yhteensä	3	0	0	1
	Henkeen ja terveyteen kohdistuneet rikokset	<= 14	1	1	0	0
		15 - 17	1	0	0	2
		Yhteensä	2	1	0	2
	HUUMAUSAINEN KÄYTTÖRIKOS	<= 14	0	0	0	0
		15 - 17	0	0	0	0
		Yhteensä	0	0	0	0
	HUUMAUSAINERIKOS	<= 14	0	0	0	0
		15 - 17	0	0	0	0
		Yhteensä	0	0	0	0
	TÖRKEÄ HUUMAUSAINERIKOS	<= 14	0	0	0	0
		15 - 17	0	0	0	0
		Yhteensä	0	0	0	0
	Alkoholirikokset	<= 14	0	0	0	0
		15 - 17	1	0	1	3
		Yhteensä	1	0	1	3
	Liikenne rikokset	<= 14	1	1	1	1
		15 - 17	6	3	8	1
		Yhteensä	7	4	9	2
	Liikenne rikkomukset	<= 14	0	1	0	0
		15 - 17	6	6	4	2
		Yhteensä	6	7	4	2
	Yhteensä	<= 14	5	3	1	1
		15 - 17	14	9	13	9
		Yhteensä	19	12	14	10

Ikäluokkien tekemien rikosten määrä			2013	2014	2015	2016
151 Isojoki	Omaisuusrikokset	<= 14	0	0	0	0
		15 - 17	0	0	1	0
		Yhteensä	0	0	1	0
	Henkeen ja terveyteen kohdistuneet rikokset	<= 14	0	0	0	0
		15 - 17	0	0	0	0
		Yhteensä	0	0	0	0
	HUUMAUSAINEN KÄYTTÖRIKOS	<= 14	0	0	0	0
		15 - 17	0	0	0	0
		Yhteensä	0	0	0	0
	HUUMAUSAINERIKOS	<= 14	0	0	0	0
		15 - 17	0	0	0	0
		Yhteensä	0	0	0	0
	TÖRKEÄ HUUMAUSAINERIKOS	<= 14	0	0	0	0
		15 - 17	0	0	0	0
		Yhteensä	0	0	0	0
	Alkoholirikokset	<= 14	0	0	0	0
		15 - 17	0	0	0	0
		Yhteensä	0	0	0	0
	Liikenne rikokset	<= 14	0	0	2	0
		15 - 17	0	1	4	0
		Yhteensä	0	1	6	0
	Liikenne rikkomukset	<= 14	0	0	3	0
		15 - 17	3	13	0	1
		Yhteensä	3	13	3	1
	Yhteensä	<= 14	0	0	5	0
		15 - 17	3	14	5	1
		Yhteensä	3	14	10	1

Ikäluokkien rikoksentekijöiden määrä			2013	2014	2015	2016
151 Isojoki	Omaisuusrikokset	<= 14	0	0	0	0
		15 - 17	0	0	0	0
		Yhteensä	0	0	0	0
	Henkeen ja terveyteen kohdistuneet rikokset	<= 14	0	0	0	0
		15 - 17	0	0	0	0
		Yhteensä	0	0	0	0
	HUUMAUSAINEN KÄYTTÖRIKOS	<= 14	0	0	0	0
		15 - 17	0	0	0	0
		Yhteensä	0	0	0	0
	HUUMAUSAINERIKOS	<= 14	0	0	0	0
		15 - 17	0	0	0	0
		Yhteensä	0	0	0	0
	TÖRKEÄ HUUMAUSAINERIKOS	<= 14	0	0	0	0
		15 - 17	0	0	0	0
		Yhteensä	0	0	0	0
	Alkoholirikokset	<= 14	0	0	0	0
		15 - 17	0	0	0	0
		Yhteensä	0	0	0	0
	Liikenne rikokset	<= 14	0	0	1	0
		15 - 17	0	1	2	0
		Yhteensä	0	1	3	0
	Liikenne rikkomukset	<= 14	0	0	1	0
		15 - 17	3	6	0	1
		Yhteensä	3	6	1	1
	Yhteensä	<= 14	0	0	2	0
		15 - 17	3	7	2	1
		Yhteensä	3	7	4	1

Ikäluokkien tekemien rikosten määrä			2013	2014	2015	2016
218 Karijoki	Omaisuusrikokset	<= 14	0	3	0	0
		15 - 17	0	1	1	0
		Yhteensä	0	4	1	0
	Henkeen ja terveyteen kohdistuneet rikokset	<= 14	0	0	0	0
		15 - 17	0	0	0	0
		Yhteensä	0	0	0	0
	HUUMAUSAINEN KÄYTTÖRIKOS	<= 14	0	0	0	0
		15 - 17	0	0	0	0
		Yhteensä	0	0	0	0
	HUUMAUSAINERIKOS	<= 14	0	0	0	0
		15 - 17	0	0	0	0
		Yhteensä	0	0	0	0
	TÖRKEÄ HUUMAUSAINERIKOS	<= 14	0	0	0	0
		15 - 17	0	0	0	0
		Yhteensä	0	0	0	0
	Alkoholirikokset	<= 14	0	0	0	0
		15 - 17	0	0	0	0
		Yhteensä	0	0	0	0
	Liikenne rikokset	<= 14	0	0	0	0
		15 - 17	0	0	0	0
		Yhteensä	0	0	0	0
	Liikenne rikkomukset	<= 14	0	0	0	0
		15 - 17	0	2	0	0
		Yhteensä	0	2	0	0
	Yhteensä	<= 14	0	3	0	0
		15 - 17	0	3	1	0
		Yhteensä	0	6	1	0

Ikäluokkien rikosentekijöiden määrä			2013	2014	2015	2016
218 Karijoki	Omaisuusrikokset	<= 14	0	3	0	0
		15 - 17	0	0	0	0
		Yhteensä	0	3	0	0
	Henkeen ja terveyteen kohdistuneet rikokset	<= 14	0	0	0	0
		15 - 17	0	0	0	0
		Yhteensä	0	0	0	0
	HUUMAUSAINEN KÄYTTÖRIKOS	<= 14	0	0	0	0
		15 - 17	0	0	0	0
		Yhteensä	0	0	0	0
	HUUMAUSAINERIKOS	<= 14	0	0	0	0
		15 - 17	0	0	0	0
		Yhteensä	0	0	0	0
	TÖRKEÄ HUUMAUSAINERIKOS	<= 14	0	0	0	0
		15 - 17	0	0	0	0
		Yhteensä	0	0	0	0
	Alkoholirikokset	<= 14	0	0	0	0
		15 - 17	0	0	0	0
		Yhteensä	0	0	0	0
	Liikenne rikokset	<= 14	0	0	0	0
		15 - 17	0	0	0	0
		Yhteensä	0	0	0	0
	Liikenne rikkomukset	<= 14	0	0	0	0
		15 - 17	0	1	0	0
		Yhteensä	0	1	0	0
	Yhteensä	<= 14	0	3	0	0
		15 - 17	0	1	0	0
		Yhteensä	0	4	0	0

Ikäluokkien tekemien rikosten määrä			2013	2014	2015	2016
Yhteensä	Omaisuusrikokset	<= 14	16	18	26	9
		15 - 17	99	63	41	21
		Yhteensä	115	81	67	30
	Henkeen ja terveyteen kohdistuneet rikokset	<= 14	3	4	2	0
		15 - 17	14	19	20	9
		Yhteensä	17	23	22	9
	HUUMAUSAINEN KÄYTTÖRIKOS	<= 14	0	2	0	0
		15 - 17	12	8	13	12
		Yhteensä	12	10	13	12
	HUUMAUSAINERIKOS	<= 14	0	0	0	1
		15 - 17	1	3	3	2
		Yhteensä	1	3	3	3
	TÖRKEÄ HUUMAUSAINERIKOS	<= 14	0	0	0	0
		15 - 17	0	0	1	0
		Yhteensä	0	0	1	0
	Alkoholirikokset	<= 14	2	0	1	0
		15 - 17	20	8	12	8
		Yhteensä	22	8	13	8
	Liikenne rikokset	<= 14	6	7	9	7
		15 - 17	58	50	78	50
		Yhteensä	64	57	87	57
	Liikenne rikkomukset	<= 14	2	4	8	1
		15 - 17	180	161	137	102
		Yhteensä	182	165	145	103
	Yhteensä	<= 14	29	35	46	18
		15 - 17	384	312	305	204
		Yhteensä	413	347	351	222

Ikäluokkien rikosentekijöiden määrä			2013	2014	2015	2016
Yhteensä	Omaisuusrikokset	<= 14	13	16	15	6
		15 - 17	21	11	15	11
		Yhteensä	34	27	30	17
	Henkeen ja terveyteen kohdistuneet rikokset	<= 14	3	4	2	0
		15 - 17	7	9	12	6
		Yhteensä	10	13	14	6
	HUUMAUSAINEN KÄYTTÖRIKOS	<= 14	0	1	0	0
		15 - 17	9	3	5	4
		Yhteensä	9	4	5	4
	HUUMAUSAINERIKOS	<= 14	0	0	0	1
		15 - 17	1	2	1	2
		Yhteensä	1	2	1	3
	TÖRKEÄ HUUMAUSAINERIKOS	<= 14	0	0	0	0
		15 - 17	0	0	1	0
		Yhteensä	0	0	1	0
	Alkoholirikokset	<= 14	2	0	0	0
		15 - 17	11	7	4	5
		Yhteensä	13	7	4	5
	Liikenne rikokset	<= 14	3	5	6	3
		15 - 17	49	39	51	33
		Yhteensä	52	44	57	36
	Liikenne rikkomukset	<= 14	0	1	1	0
		15 - 17	83	56	46	39
		Yhteensä	83	57	47	39
	Yhteensä	<= 14	21	27	24	10
		15 - 17	181	127	135	100
		Yhteensä	202	154	159	110

Liite 2. Kutsukirje ja suostumus Suupohjan Ankkuri- tapaamiselle

KUTSU ANKKURI - TAPAAMISEEN



Teidät, nuori
vanhempien nimet
on kutsuttu kuulemiseen/puhutukseen/kuulusteluun.

Aihe:

Teidän on määrä saapua seuraavana ajankohtana:
Teidät noudetaan Kauhajoen poliisiaseman aulasta.

Pohjanmaan poliisilaitos ja Suupohjan peruspalveluliikelaitoskuntayhtymän lapsiperheiden sosiaalityö toteuttaa yhdessä Kauhajoen kaupungin nuorisopalveluiden ja Etelä-Pohjanmaan sairaanhoitopiirin kanssa Ankkuri – mallin mukaista moniviranomaistoimintaa, jolla puututaan varhaisessa vaiheessa nuorten rikolliseen käyttäytymiseen.

Suupohjan Ankkuri-mallissa poliisi, sosiaaliohjaaja, nuorisotyöntekijä ja psykiatrinen sairaanhoitaja työskentelevät yhdessä Kauhajoen poliisiasemalla. Ankkuri-tapaamisissa käsitellään kaikki alle 18-vuotiaiden tekemiksi epäillyt rikokset, rikolliset teot sekä poliisin kirjaamat lastensuojeluilmoitukset ja tehdään sosiaalihuoltolain mukainen palvelutarpeen arviointi.

Lastensuojeluilmoituksen johdosta aloitetaan sosiaalihuoltolain mukainen palvelutarpeen arviointi, jossa kartoitetaan nuoren elämäntilannetta ja arvioidaan tuen tarvetta kokonaisvaltaisesti. Arviointi toteutetaan yhteistyössä asiakkaan sekä eri toimijoiden kanssa siten, että sosiaalihuollon ja tarvittaessa muiden hallinnonalojen palvelut muodostavat asiakkaan edun mukaisen kokonaisuuden.

Ankkuri-tapaamisella luodaan nuorelle ja perheelle mahdollisuus tavata sekä rikoksen käsittelyyn että palvelutarpeen arviointiin liittyvät tahot samanaikaisesti. Lisäksi monialainen työskentely Ankkurissa antaa nuorelle ja perheelle mahdollisuuden nopeaan tilanteen kokonaisvaltaiseen selvittämiseen sekä tarvittavaan tukeen jatkossa, mikäli sille on tarvetta. Mikäli Ankkurin aloitustapaamisella todetaan, ettei jatkotyöskentelylle ole tarvetta, päätetään arviointi jo aloitustapaamisen jälkeen.

Ankkuri – tapaamiset moniviranomaistoimintana pohjautuvat Esitutkintalain 1§, Sosiaalihuoltolain 5, 36 ja 41§ sekä Lastensuojelulain 2, 4 ja 26 § mukaan.

SUOSTUMUS MONIALAISEEN TYÖSKENTELYYN ANKKURISSA



Suupohjan Ankkuri-tiimin jäsenet toimivat oman virkansa tai tehtävänsä antamalla toimivallalla ja vastuulla. Jäsenet kuuluvat henkilöstöhallinnollisesti omiin organisaatioihinsa ja noudattavat niitä koskevia normeja. Sopimusosapuolet antavat toisilleen Suupohjan Ankkuri-toimintaan liittyvät tarpeelliset tiedot salassapitosäädännön sallimissa puitteissa. Tiimin jäsenet huolehtivat siitä, että Ankkuri – toiminnassa noudatetaan salassapidosta, vaitiolovelvollisuudesta, tietosuojasta ja -turvasta sekä salassa pidettävien tietojen luovuttamisesta annettuja voimassa olevia säädöksiä.

Toiminnan lähtökohtana on asiakkaan antama kirjallinen suostumus. Jos asiakkaalla ei ole edellytyksiä arvioida annettavan suostumuksen merkitystä, tietoja saa antaa hänen laillisen edustajansa kirjallisella suostumuksella. Asiakkaalla on halutessaan mahdollisuus kieltäytyä Ankkurin tarjoamasta moniviranomaistoiminnasta. Tällöin aloitustapaamisella työskentelevät vain poliisi ja lapsiperheiden sosiaalityö, jotka arvioivat jatkotyöskentelyn sekä muiden yhteistyötahojen tuen tarvetta.

Suostun / vahvistan suullisesti antamani suostumuksen __/__/2017 siihen, että Pohjanmaan poliisilaitoksen, Suupohjan peruspalveluliikelaitoskuntayhtymän lapsiperheiden sosiaalityön, Kauhajoen kaupungin nuorisopalveluiden ja Etelä-Pohjanmaan sairaanhoitopiirin järjestämässä Ankkuri-mallin mukaisessa moniviranomaistoiminnassa saadaan käsitellä ja rekisteröidä salassa pidettäviä tietojani.

Kauhajoella __/__/2017

Asianomainen

Huoltaja / edunvalvoja

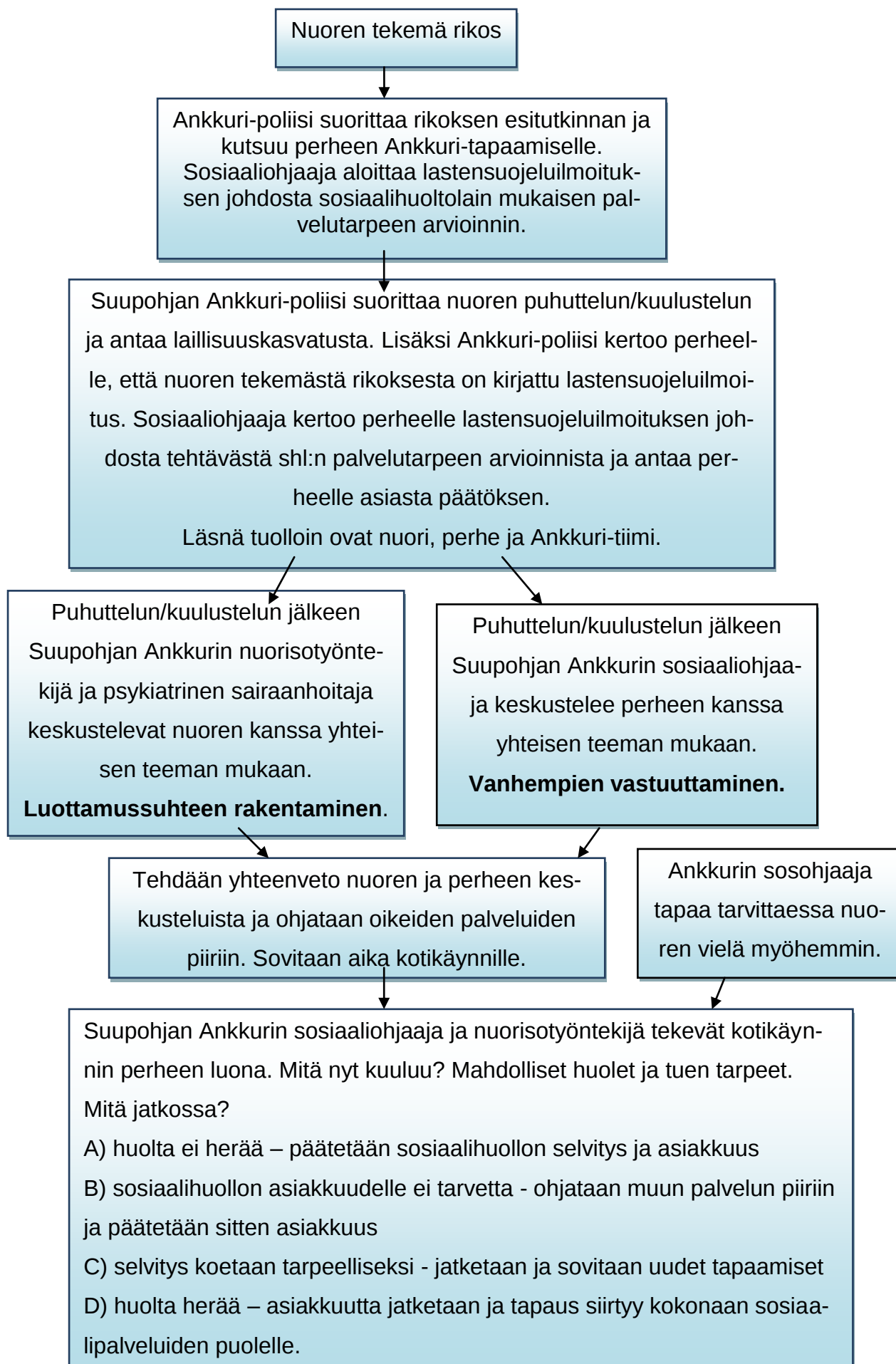
Huoltaja / edunvalvoja

Pyydämme ottamaan suostumuslomakkeen mukaan kutsukirjeessä ilmoitettuna ajankohtana Kauhajoen poliisiasemalle. Hakasivuntie 1, 61800 Kauhajoki.

Mikäli teillä on kysyttävää, voitte ottaa yhteyttä:

Vanhempi konstaapeli Timo Sorvari
Ankkurin sosiaaliohjaaja Tia Uusitalo

Liite 3. Suupohjan Ankkurin toimintakaavio

Suupohjan Ankkurin toimintakaavio:

Liite 4. Suupohjan Katusovitteluohjeistus

SUUPOHJAN



OHJEISTUS

Mitä tarkoittaa Suupohjan Katusovittelu?

Katusovittelu on Aseman Lapset ry:n Suomeen lanseeraama toimintamuoto, joka ollaan ottamassa käyttöön myös Suupohjan alueella. Suupohjan Katusovittelu on nuorten pysäyttämistä oikealla hetkellä, kun hän oireilee esimerkiksi rikoksilla tai häiriökäyttäytymisellä. Katusovittelu toimii periaatteella, jossa vahingontekoihin tai lieviin asianomistajarikoksiin syyllistyneet nuoret voivat sovittaa tekonsa jollakin muulla kuin rahakorvauksella.

Suupohjan Katusovittelu on otettu käyttöön Isojoella, Karijoella, Kauhajoella ja Teuvalla syksyllä 2016 ja kuntiin on koulutettu kasvatusalan ammattilaisia sovittelijoiksi. Katusovittelu kohdistuu kaikkiin alle 15-vuotiaiden nuorten tekemiin rikos- tai riita-asioihin esimerkiksi näpistykseen tai lieviin vahingontekoihin, koska alle 15-vuotiaat eivät ole rikosoikeudellisessa vastuussa teoistaan. Pääasiassa yli 15-vuotiaiden nuorten asiat menevät sovittelutoimistoon rikos- ja riita-asioden sovitteluun, mutta voivat mennä myös Katusovitteluun osapuolten niin sopiessa. Katusovittelua käytetään tilanteissa, joissa taloudellinen tai henkinen vahinko ei ole ollut mittava.

Toiminnan tavoitteet:

- Tavoitteena on nopea ja tavoitteellinen puuttuminen nuorten lieviin rikos- ja riita-asioihin.
- Matalan kynnyksen toimintaa, jolloin asioihin puuttumisen kynnyks madaltuu.
- Nuorten tekemien näpistysten ja vahingontekojen vähentyminen Suupohjan alueella.
- Toiminnan juurruttaminen osaksi perustehtävää ja toiminnan kehittäminen eteenpäin yhdessä alueen toimijoiden kanssa.

Kuka voi ohjata Suupohjan Katusovitteluun tapauksia?

- Suupohjan Katusovitteluun tapauksia voivat ohjata esimerkiksi poliisi, kauppias, yrittäjä, vartiointiliikkeet, koulut, sosiaalityö. ym. tahot, jotka ovat havainneet tilanteita, joihin Katusovittelua voisi käyttää.

Mitä teen, jos havaitsen tilanteen, minkä voisi ohjata Suupohjan Katusovitteluun?

- Mikäli nuori jää kiinni rikoksesta tai lievästä vahingonteosta kerro nuorelle mahdollisuudesta osallistua Katusovitteluun.
- Ota nuoren tiedot ylös ja kirjaa tapahtumasta lyhyt kuvaus valmiille lomakkeelle tai lähetä asiasta sähköposti.
- Vähintään toiselta huoltajalta on saatava lupa asian siirtämiseksi Katusovitteluun.
- Ilmoitus Katusovittelun tarpeesta paikkakunnasta riippumatta Kauhajoen kaupungin nuorisopalveluihin **puh. 040 6748070** tai hannele.kujala@kauhajoki.fi tai pai-vi.ojala@kauhajoki.fi
- Koulutetut Katusovittelijat ottavat yhteyttä huoltajiin, nuoreen sekä asianomistajaan tapaamisen sopimiseksi ja tapaaminen pyritään järjestämään viikon sisällä tapahtuneesta.

Mitä Katusovittelussa tapahtuu?

- Sovittelutilanteessa läsnä ovat sovittelijat, nuori, huoltajat sekä asianomistaja. Asia käydään yhdessä läpi ja kaikki osapuolet saavat mahdollisuuden asian sovitteluun ja nuori saa mahdollisuuden ottaa vastuun teostaan.
- Tilaisuudessa laaditaan sovittelusopimus, josta käyvät ilmi mm. sovitut asiat, aikataulu ja vastuutahot.
- Alkuperäinen sovittelusopimus talletetaan Etelä-Pohjanmaan sovittelutoimiston arkistoon ja muille osapuolille annetaan kopiot sovittelusopimuksesta.
- Sovittelusta menee aina lastensuojeluilmoitus myös lapsiperheiden sosiaalityöhön sosiaalihuoltolain mukaisen palvelutarpeen arvioimiseksi.
- Työkorvauksiin osallistuvat nuoret vakuutetaan Aseman Lapset ry:n vakuutuksen kautta.
- Kaikista sovitteluista kerätään myös asiakaspalaute.

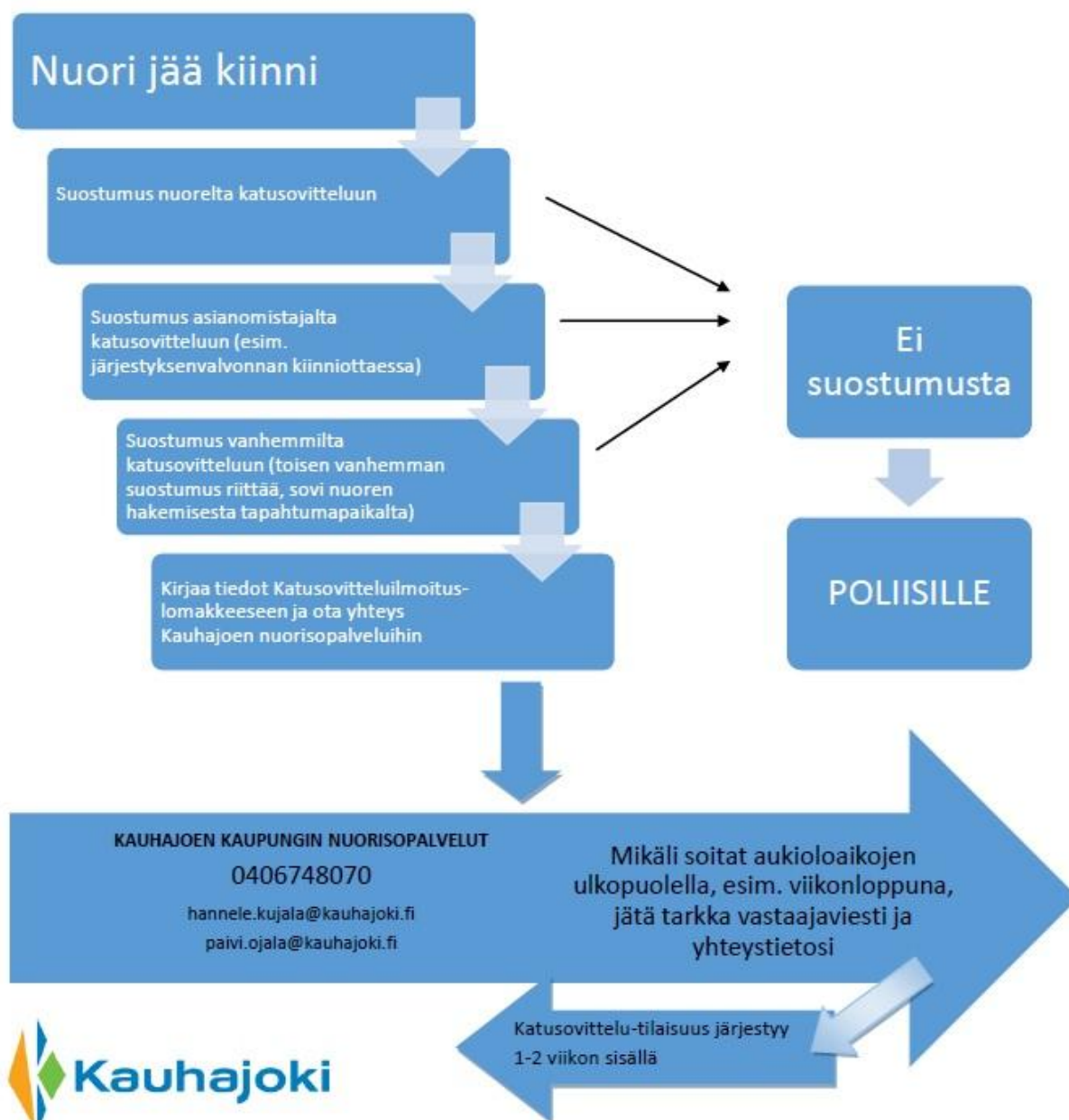
Keneen otan yhteyttä?

SUUPOHJAN
Isojoki, Karijoki, Kauhajoki, Teuva



KATUSOVITTELU?:

- alle 15-vuotiaiden asianomistajarikokset (näpistykset, ilkivalta, nuorten väliset asiat ym.)
- Sovitellaan nopeasti (noin viikon sisällä tapahtuneesta) ja nuoriso- ja sosiaalialan ammattilaisten johdolla
- Nuoret ottavat vastuun teoistaan ja korvaavat aiheuttamansa vahingon esim. työn kautta



Liite 5. Esite Suupohjan Ankkurista

**Suupohjan Ankkuri-toiminta**

"Olen tyytyväinen, kun en enää pyydä anteeksi vaan kiitän."

Yleistä Ankkuri-toiminnasta

Ankkuri-toiminnan tarkoituksena on puuttua varhaisessa vaiheessa lasten ja nuorten rikollisuuteen sekä perhe- ja lähisuhdeväkivaltaan sekä tehdä ehkäisevää työtä näillä saroilla. Toiminta perustuu monialaisen tiimin yhteistyöhön ja ammattitaitoon. Ankkuri-tiimin työote mahdollistaa nuorten tekemien rikosten sekä väkivallan tekijöiden ja uhrien tilanteen selvittämisen kokonaisvaltaisesti. Vaikeuksissa olevat nuoret ja perheenjäsenet tunnistetaan ja ohjataan edelleen tarpeen mukaisen avun ja tuen piiriin.

Nopean puuttumisen ja asioiden läpikäymisen ansiosta väkivallan ja rikosten uusimisen riski pienenee. Asioiden käsittely ei pitkity, vaan ne saadaan hoidettua nopeasti. Ankkuri-tiimissä yhdistyy monen alan asiantuntemus ja tilanne tulee hoidetuksi kokonaisvaltaisesti samalla kerralla. Moniammatillisuuden hyödyt tulevat esiin erityisesti haastavissa, moniongelmaisten asiakkaiden tilanteissa, jolloin tiiminjäsenet tukevat toistensa työtä. Rikosten ehkäisemisellä ja perheiden avunsaannilla on suuri merkitys niin osapuolille itselleen kuin yhteiskunnallisesti. Ankkuri-toiminta lisää sisäistä turvallisuutta moniammatillisella yhteistyöllä ja sen avulla voidaan vähentää rikollisuudesta ja syrjäytymisestä aiheutuvia kustannuksia. Lisäksi jalkautuminen nuorten pariin koetaan ehdottoman tärkeäksi.

Suupohjan peruspalveluliikelaitoskuntayhtymän lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelmas-
sa on listattu kehittämistarpeeksi ja tavoitteeksi esimerkiksi palvelujen saamisen eheäksi kokonaisuudeksi yli sektorirajojen sekä monialaisen työskentelyn tehostamisen ja uudet toimintatavat. Suupohjan Ankkuri-toiminta vastaa tähän tarpeeseen, jossa pyritään työskentelemään monialaisesti ja etsimään uusia toimintatapoja ennaltaehkäisemään lasten, nuorten ja perheiden ongelmia sekä edistämään heidän hyvinvointia ja terveyttä. Ennaltaehkäisevän työn tärkeyttä ja ongelmiin puuttumista ajoissa ei voi riittävästi korostaa. Lasten, nuorten ja heidän perheiden tukeminen ja ohjaaminen eteenpäin on tärkeää. Aito, läs-

nä oleva kohtaaminen ja vuorovaikutus asiakkaan kanssa tuovat parhaita tuloksia. Monesti perheiden ongelmat heijastuvat myös lapseen ja nuoriin, joten perheen kokonaisvaltaisen hyvinvoinnin kartoittaminen auttaa perhettä selviytymään arjen haasteista.

Suupohjan Ankkuri-toiminnan tavoitteet

1. Varhainen puuttuminen alaikäisten rikolliseen käyttäytymiseen, nuoren asiakkaan kokonaisvaltaisen elämäntilanteen ja avun tarpeen selvittäminen sekä tarkoituksenmukaisen avun ja tuen piiriin ohjaaminen.
2. Nopea puuttuminen lähisuhde- ja perheväkivaltaan sekä tarkoituksenmukaisen avun ja tuen piiriin ohjaaminen. Tähän tavoitteeseen keskitytään myöhemmin tarkemmin, kun Suupohjan Ankkuri-toiminta on lähtenyt käyntiin ja saadaan toimintaan mahdollisia lisäresursseja.
3. Sisäisen turvallisuuden lisääminen moniammatillisella yhteistyöllä.
4. Ankkuri-toiminnan kehittäminen ja juurruttaminen osaksi perustyötä.

Suupohjan Ankkuri-tiimi

Pohjanmaan poliisilaitos. Pohjanmaan poliisilaitoksen Kauhajoen poliisiasema on luvannut asettaa Suupohjan Ankkuri-toimintaan yhden poliisin työpanoksen tehtävänkuvauksen muutoksella. Poliisin tehtäviin kuuluu alaikäisten tekemien rikosten tutkinta. Näihin sisältyvät myös alle 15-vuotiaiden nuorten tekemien rikollisten tekojen tutkinta ja nuorten puhuttelu. Ankkuri-poliisilla on erityisosaamista nuorten kohtaamiseen. Poliisin vastuulle kuuluu lisäksi perhe- ja lähisuhdeväkivaltaan liittyvä tutkinta. Poliisi toimii lisäksi tarvittaessa työparina lastensuojelutapaamisissa ja hoitaa yhteistyötä koulujen kanssa.

Suupohjan peruspalveluliikelaitoskuntayhtymän sosiaalipalvelut. Suupohjan peruspalveluliikelaitoskuntayhtymän sosiaalipalvelut on luvannut asettaa yhden sosiaaliohjaajan toimenkuvaan Ankkuri-toiminnan työtehtävät. Sosiaaliohjaajan vastuulla on alaikäisten rikosentekijöiden lastensuojeluilmoitusten käsittely, sosiaalihuoltolain mukaiset palvelutarpeen arvioinnit sekä tarkoituksenmukaisen tuen piiriin ohjaaminen. Sosiaaliohjaaja vastaa kiinnijääneiden nuorten ja heidän vanhempiansa tapaamisista ja nuoren tilanteen arvioinnista ja eteenpäin lisäpalveluiden pariin ohjaamisesta. Perheväkivaltaa kokeneiden lasten ja nuorten asioita käsiteltäessä ja lastensuojelutarpeen selvitystä tehdessä mukana on lapsiperheiden sosiaalityöstä sosiaalityöntekijä, joka toimii sosiaaliohjaajan työparina.

Kauhajoen kaupungin nuorisopalvelut. Kauhajoen kaupungin nuorisopalvelut asettavat yhden nuorisotyöntekijän toimenkuvaan Ankkuri-toiminnan nuorisotyöntekijän työtehtävät. Nuorisotyöntekijä vastaa työparina kiinnijääneiden nuorten ja heidän vanhempiansa tapaamisista ja nuoren tilanteen arvioinnista ja eteenpäin lisäpalveluiden pariin ohjaamisesta. Nuorisotyöntekijän työtehtäviin kuuluvat myös tukinuritoiminta ja kouluilla suoritettava ennaltaehkäisevä työ. Nuorisotyöntekijä toimii lisäksi työparina nuoren puhuttelussa ja vastaa Katusovittelun koordinoinnista Suupohjan alueella.

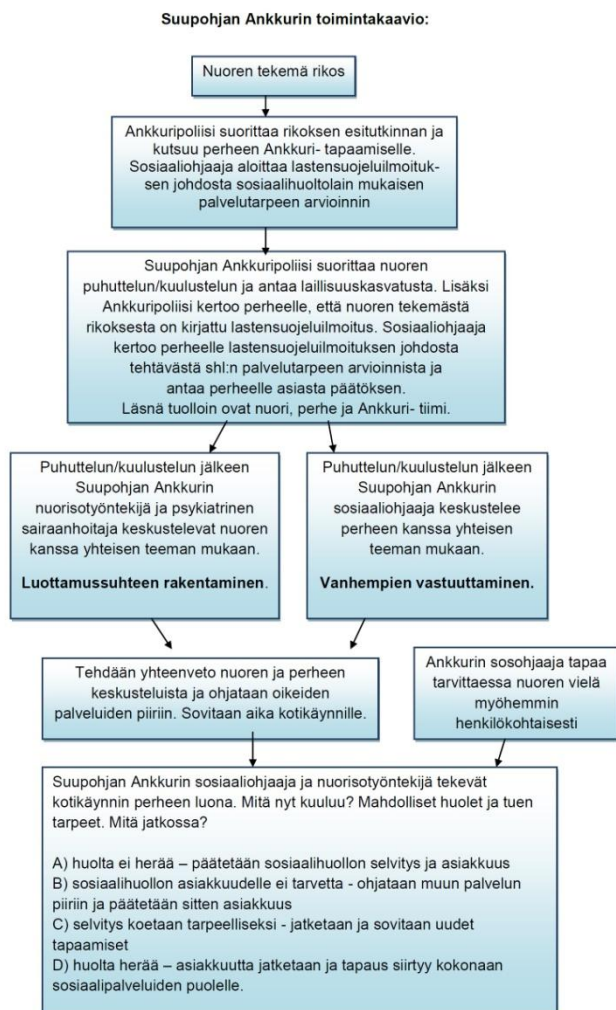
Seinäjoen nuorisopsykiatrian poliklinikan palvelut; Kauhajoen toimipiste. Ankkuri-tiimissä on tärkeää olla myös psykiatrisen alan osaamista, jossa psykiatrinen sairaanhoitaja arvioi asiakkaiden mielenterveyden tilaa ja päihteidenkäyttöä sekä mahdollista hoidon ja tuen tarvetta. Hän huolehtii siitä, että asiakkaat ohjataan tarvittaessa eteenpäin oikeanlaisiin palveluihin. Psykiatrinen sairaanhoitaja tapaa asiakkaita yksilökäynneillä sekä toimii työparina nuoren keskusteluissa ja lastensuojelun asioiden käsittelyssä.

Etelä-Pohjanmaan Ensi- ja turvakotiyhdistys. Etelä-Pohjanmaan Ensi- ja turvakotiyhdistyksen työntekijöiden työpanos riippuu Ankkuri-tiimiin tulleesta tapauksesta. Perhe- ja lähisuhdeväkivalta tapauksessa työntekijöiden työpanos koskee kaikkia osapuolia, niin kohdetta kuin tekijäkin. Suupohjan Ankkuri-toiminta keskittyy toiminnan aloittamisessa aluksi nuorten rikollisuuteen ja mahdollisuuksien mukaan myöhemmin perhe- ja lähisuhdeväkivaltaan.

Suupohjan Ankkurin esimiestiimi ja työnohjaus. Suupohjan Ankkuri-tiimin ohjausryhmänä toimi Suupohjan lasten, nuorten ja perheiden johtoryhmä, jonka tarkoituksena on Ankkuri-toiminnan kehittäminen, seuraaminen, arvioiminen ja tulosten tarkastelu. Ankkurin iskuryhmän tarkoituksena on Suupohjan Ankkuri-toiminnan ohjaaminen tavoitteiden mukaisesti (mentorointi) ja käytännön asioista sopiminen. Suupohjan Ankkuri-iskuryhmä koostuu toimijoiden esimiehistä. Työnohjaus sovitaan myöhemmin.



Suupohjan Ankkurin toimintakaavio



Lisäksi Suupohjan Ankkuri-tiimi koordinoi lisäksi Katusovittelua Suupohjan alueella. Joka kuntaan (Kauhajoki, Teuva, Isojoki, Karijoki) koulutetaan syksyllä 2016 kasvatustalan ammattilaisista katusovittelijoita, jotka pystyvät puuttumaan lasten ja nuorten tekemiin vahingontekoihin tai lieviin asianomistajarikoksiin. Katusovittelussa lapset ja nuoret voivat sovittaa tekonsa jollain muulla tavalla kuin rahakorvauksella esimerkiksi tekemällä yleishyödyllisiä töitä.

Suupohjan Ankkuri-toiminnan vaikuttavuus

Auttaa tukea tarvitsevia nuoria ja heidän läheisiään pääsemään ajoissa monialaisen tuen piiriin ja auttaa nuoria pysymään pois rikollisuudesta ja syrjäytymisestä johtavilta urilta. Viranomaistahojen välinen yhteistyö lisääntyy ja tiivistyy, mikä näkyy monialaisen

työn kehittymisenä. Tiedonkulku nuorten palvelujärjestelmän eri toimijoiden välillä kehittyy eikä tehdä päällekkäistä työtä. Hyvin kotikunnassaan viihtyvä nuori on hyvä investointi koko paikkakunnan tulevaisuuteen.

Suupohjan Ankkuri-tiimin toimitilat

Suupohjan Ankkuri-tiimi kokoontuu Kauhajoen poliisiaseman tiloissa keskiviikkoisin alkuvuodesta 2017 lähtien. Osoite on Hakasivuntie 1, 61800 Kauhajoki.

Lisätietoja Suupohjan Ankkuri-toimintaan liittyen

Hannele Kujala

hannele.kujala@kauhajoki.fi